

Interpretacijski centar NP Krka

Krajina, Mislav

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj:

University of Split, Faculty of Civil Engineering, Architecture and Geodesy / Sveučilište u Splitu, Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:123:047519>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-24**

Repository / Repozitorij:

[FCEAG Repository - Repository of the Faculty of Civil Engineering, Architecture and Geodesy, University of Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU

FAKULTET GRAĐEVINARSTVA, ARHITEKTURE I GEODEZIJE

MISLAV KRAJINA

INTERPRETACIJSKI CENTAR NP KRKA

AKADEMSKA GODINA

2020/2021

MENTOR: prof. NENO KEZIĆ, dipl. ing. arh.

Interpretacijski centar NP Krka

student: Mislav Krajina

mentor: prof. Neno Kezić, dipl. ing. arh.

komentorica: doc. dr. sc. Sanja Matijević Barčot, dipl. ing. arh.

konzultantica za konstrukciju: izv. prof. dr. sc. Nikolina Živaljić, dipl. ing. građ.

naslov: Interpretacijski centar Nacionalnog parka Krka

lokacija: Lozovac, okolica Šibenika

komentorski rad: Arhitektura kao "storytelling"

SADRŽAJ:

1. ODABRANA LOKACIJA

- 1.1 POLOŽAJ LOKACIJE
- 1.2 OPĆI PODACI
- 1.3 PODACI O PARCELI
- 1.4 FOTOSAFARI
- 1.5 ŠIRI OBUHVAT
- 1.6 UŽI OBUHVAT
- 1.7 CILJ PROJEKTOG ZADATSKA I KOMENTORSKI RAD

2. KOMENTORSKI RAD

- 2.1 UVOD
- 2.2 ARHITEKTURA KAO MEDIJ KOMUNIKACIJE
- 2.3 NARATIVNA ARHITEKTURA
  - BINARNA NARACIJA
  - SEKVENCIJALNA NARACIJA
  - BIOTOPSKA NARACIJA
  - KINESTETIČKA NARACIJA
- 2.4 ZAKLJUČAK

3. PROJEKT

- 3.1 TEHNIČKI OPIS
- 3.2 KONTEKST
- 3.3 URBANISTIČKI KONCEPT
- 3.4 KONCEPT OBJEKTA
- 3.5 AKSONOMETRIJE
- 3.6 SITUACIJSKI NACRTI
- 3.7 TLOCRTI
- 3.8 SEGMENTI TLOCRTA
- 3.9 PRESJECI
- 3.10 PRESJECI - AKSONOMETRIJE
- 3.11 FASADE
- 3.12 KONSTRUKCIJA
- 3.13 IZVEDBENI DETALJI
- 3.14 3D VIZUALIZACIJE - PERSPEKTIVE
- 3.15 3D VIZUALIZACIJE - AKSONOMETRIJE
- 3.16 ISKAZ KVADRATURA
- 3.17 IZVORI
- 3.18 FOTOGRAFIJE MAKETE
- 3.19 ZAHVALA

LOKACIJA
POLOŽAJ LOKACIJE

lokacija: Šibenik (okolica)
regija: Dalmacija
država: Hrvatska

Projektna lokacija - Lozovac

Odabrana lokacija za izradu diplomskog rada udaljena je cca 10 km od Grada Šibenika u mjestu Lozovac (kopneni ulaz u Nacionalni park Krka).

LOKACIJA OPĆI PODACI

Krka je sedmi nacionalni park u Hrvatskoj poznat po velikom broju jezera i slapova. Dobio je ime po rijeci Krki koja je dio parka. Nacionalni park je lociran u središnjoj Dalmaciji nizvodno od Miljevaca, a samo par kilometara sjeveroistočno od grada Šibenika. Obuhvaća područje uz rijeku Krku koja izvire u podnožju planine Dinare kod Knina, teče kroz kanjon dug 75 km, protječe kroz Prokljansko jezero, te utječe u Šibenski zaljev. Prostire na 109 kvadratnih kilometara, od kojih 25,6 kvadratnih kilometara čini vodena površina. Rijeka Krka danas ima 7 sedrenih slapova i njezine ljepote predstavljaju prirodni krški fenomen, koji se preporučuje posjetiti u proljeće i ljeti jer je tada u punom sjaju, a možete se i osvježiti u čistoj vodi.

Nacionalni park je veće prostrano područje izuzetnih prirodnih kvaliteta s izvornom i očuvanom ili neznatno izmijenjenom prirodom, a obuhvaća jedan ili više sačuvanih ili neznatno izmijenjenih ekosustava.

Prostor je to koji ima prirodne, znanstvene, estetske, odgojno-obrazovne i odmorišne vrijednosti, prostor kojem se osigurava posebna zaštita i u kojem se upravlja na odnosi posebno donesena zakona.

U prostoru nacionalnog parka ne dozvoljavaju se zahvati ljudske djelatnosti kojima bi se mijenjala prirodna svojstva i ekosustav koji je rezultat dugotrajnog prirodnog razvitka. Isključuje se svaka djelatnost koja bi mogla oštetiti i degradirati izvorna svojstva žive i nežive prirode (kamenolomi, vodoprivredni i energetske zahvati, lov, ribolov, eksploatacija sume itd.) a dopušta se jedino tradicionalna poljoprivreda i turističko-rekreativna djelatnost.

U nacionalnom parku je dozvoljeno razvijati one djelatnosti od kojih sama priroda neće trpjeti, a od kojih će društvo imati koristi: kultura, znanost, obrazovanje, odgoj, turizam i rekreacija.

- predmetna lokacija za izradu diplomskog rada nalazi se u doticaju sa granicom nacionalnog parka te time čini jedan od kopnenih ulaza u ovaj vrijedni zakonom zaštićeni prirodni ambijent

- u neposrednoj blizini je i izgrađeni dio naselja Lozovac u kojem se smjestio velik broj ugostiteljskih i turističkih sadržaja

- trenutno improvizirano makadamsko parkiralište bez označenih parkirnih mjesta i regulacije prometa u ljetnim mjesecima se u potpunosti popuni automobilima

- jedna od glavnih projektnih preokupacija je kako uspostaviti odnos parkinga i objekta (različitosti mjerila ali i različitosti korištenja - servisni dio i glavni prostor)

LOKACIJA
PODACI O PARCELI

U zoni projektiranja nalaze se 2 postojeća objekta (javni zahod i postojeća zgrada ulaska u NP Krka) koja se namjeravaju ukloniti. Topografija terena je gotovo apsolutno ravna s odstupanjima od + (-) 1m s manjim pošumljenim dijelovima. Trenutno stanje zone projektiranja je neuređeno i čitavo služi kao parkirna zona bez definiranih parkirnih mjesta (divlje parkiralište).

Pristupna državna cesta

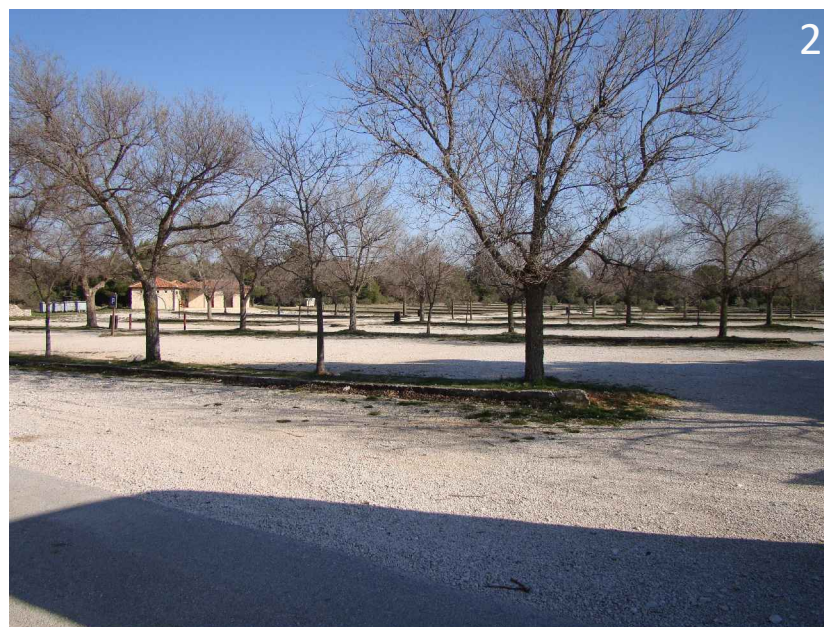
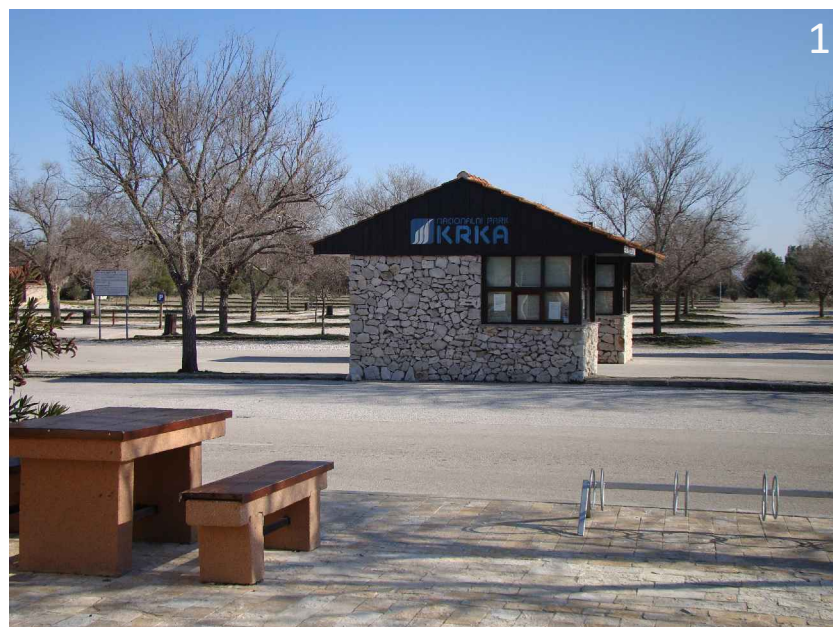
Niz ugostiteljskih sadržaja
(fast food, caffe bar, dućan itd.)

Hotel Vrata Krke

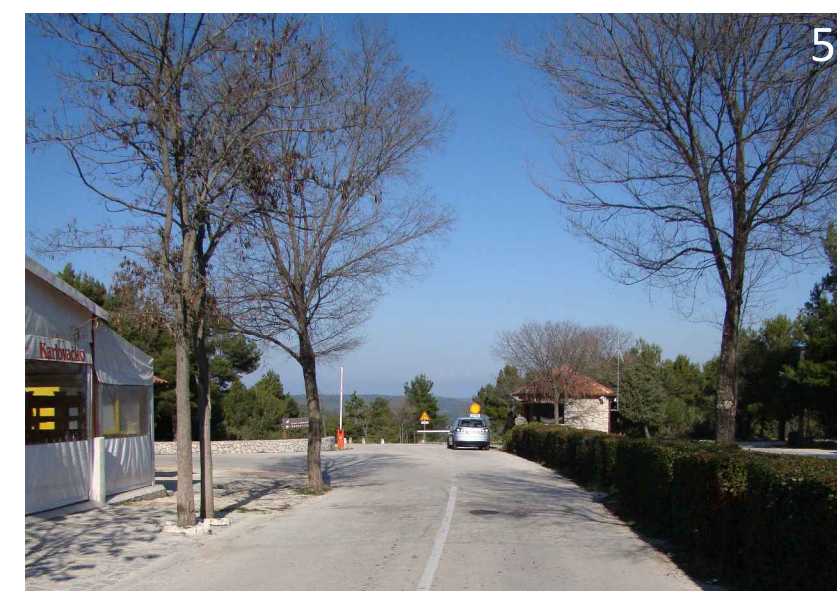
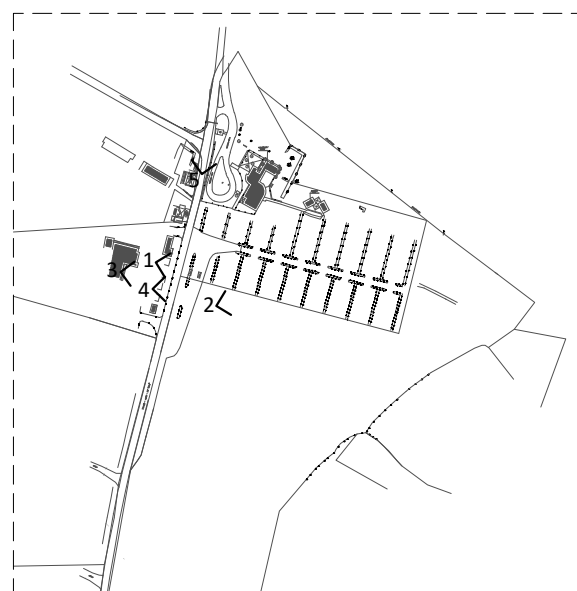
Početak Nacionalnog parka Krka

Za objekte koji su smješteni na lokaciji (2 objekta) predviđa se rušenje

LOKACIJA
FOTOSAFARI

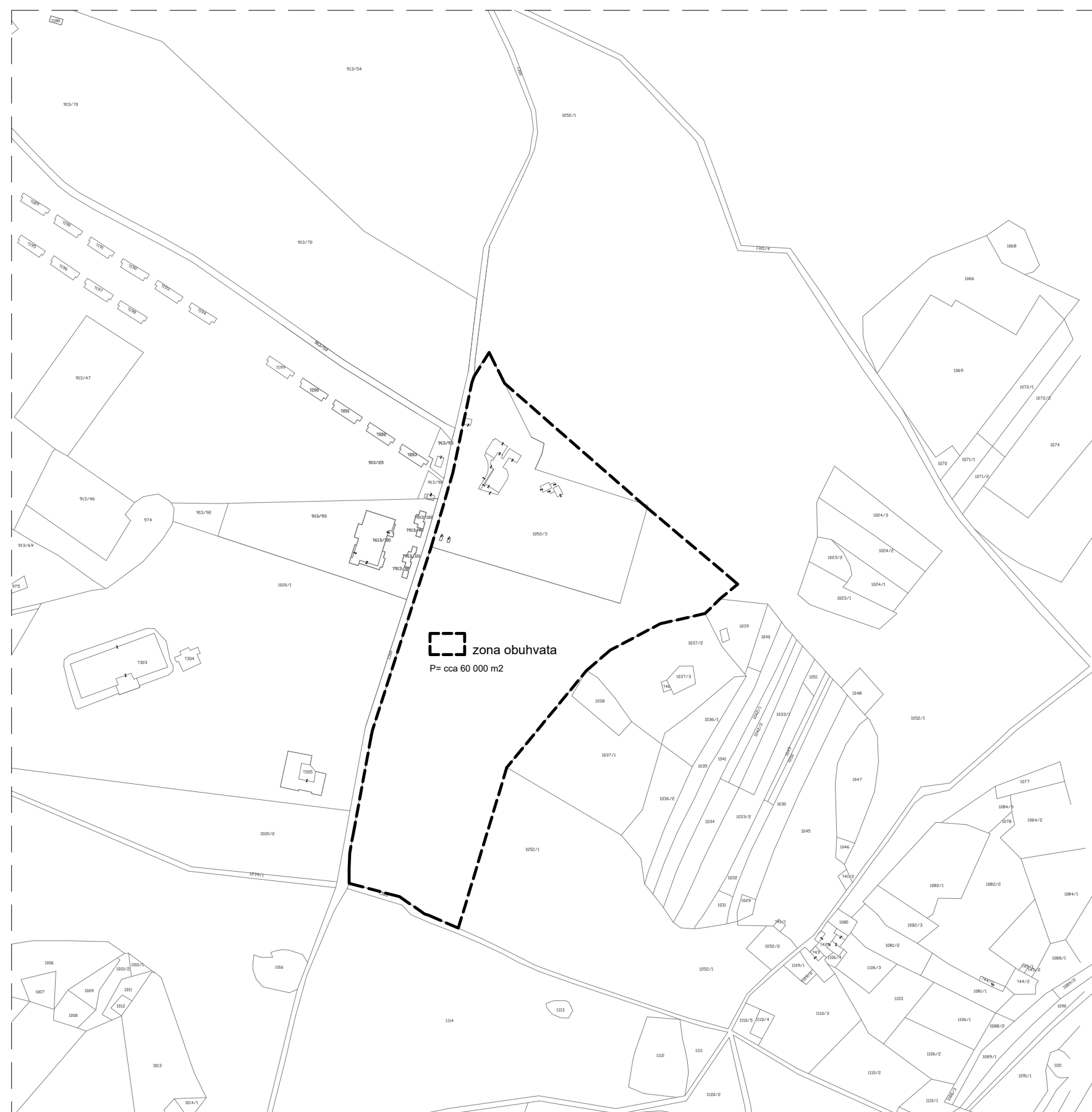

kazalo kadrova fotografija

LOKACIJA ŠIRI OBUHVAT

Kopneni ulaz LOZOVAC, kako mu i samo ime kaže, smješten je na istočnoj strani lozovačke zaravni, sjevernom stranom gotovo na samome rubu kanjona rijeke.

Teritorijalno i upravnom pripadnošću sastavnim je dijelom Mjesnog odbora Lozovac.

Prometno je u širem smislu položen uz državnu cestu D33 - Šibenik, Drniš, Knin, Strmica, odnosno na odvojkju županijske ceste Ž6090.

Sklop ulaza LOZOVAC svim svojim sadržajima izvan je granica nacionalnog parka ali u stvarnom dodiru s prostorom najstrože zaštite.

katstarska podloga

LOKACIJA UŽI OBUHVAT

Ulaz LOZOVAC, smještajem u prostoru, sastavnim je dijelom stambenog područja naselja Lozovac čiju najstariju jezgru tvori nekadašnje "radničko" naselje. Stambena zona - građevinsko područje naselja - u fizičkom je dodiru s nedavno napuštenom industrijskom zonom Lozovac.

Nekoć industrijska zona, začeta u drugoj polovini tridesetih godina prošlog stoljeća kao tvornica glinice i aluminija, u razvojnim perspektivama Grada Šibenika dobiva plansko obilježje turističke zone s težištem na etno turizmu. To je, u širem smislu, po svemu, komplementarna funkcija pratećim sadržajima ulaznog ansambla.

Uz današnji ulaz a temeljem eksternih ekonomskih učinaka slažu se, bez željenog reda i izostankom prostornog plana, raznovrsni sadržaji na usluzi posjetiteljima parka.

Osim improviziranih sezonskih prodavaonica i ugostiteljskih terasa i "ambulantne" prodaje prostorno i funkcionalno dominantan je novi hotel "Vrata Krke".

Prostorni sklop današnjeg ulaza LOZOVAC položen je s istočne strane pristupne županijske ceste Ž6090 i funkcionalno je odvojen od, prostorno znatno većeg, zapadnog dijela prostora.

geodetska podloga

0 10 100 180 (m)

projektni ciljevi

Odabrana lokacija za izradu diplomskog rada je na Lozovcu (u blizini Šibenika). Projektnim programom se predviđa stvaranje svojevrsnog interpretacijskog/prihvatnog centra na ulazu u Nacionalni park Krka. Trenutno neriješeno pitanje ulaska u Nacionalni park, neuspješni natječaj iz 2011. (odlučeno da se ne realizira niti jedan natječajni rad) samo su neki od razloga odabira ove teme za izradu diplomskog rada.

U ovom projektu veliki naglasak će se davati odnosu novoizgrađenog objekta prema prirodi. Odnos artificijelnog (umjetno stvoreno - od čovjeka) i prirodnog je glavna tema kojom će se ovaj diplomski rad baviti. Nacionalni park kao prostor iznimne prirodne važnosti zahtjeva posebno pažljiv način projektiranja kojim bi se novoprojektirani objekt što neutralnije uklopio i ostavio prostor prirodi da dođe u prvi plan. Jako veliki utjecaj na odnos prema prirodi imaju urbanistički parametri koji će se definirati kroz izradu projekta i odgovora na temu prikladnosti određene projektantske odluke.

Program diplomskog rada je preuzet iz natječaja provedenog 2011. godine u kojem je detaljno opisan i ispitan sadržaj koji se po mišljenju struke i stručnog osoblja Nacionalnog parka Krka trebao nalaziti na kopnenom ulazu u NP na Lozovcu. Raznolikost sadržaja je izrazito velika. Od ugostiteljskih sadržaja do onih obrazovnih. Također veliki izazov ovog projekta je i cestovni promet. Naime, na ulaz Lozovac dolaze osobni automobili, autobusi, taxi vozila, kombiji itd. te je veliki dio projekta artikulacija cestovnog prometa te prometa u mirovanju koji zauzima veliki dio površine lokacije.

komentorski rad

Sam naziv budućeg objekta, Interpretacijski centar NP Krka, govori o ideji svojevrzne interpretacije fenomena rijeke Krke. Takva vrsta arhitekture je narativna jer vam pokušava ispričati određenu priču, prezentirati vam nešto, prije direktnog susreta, u ovom slučaju je to s rijekom Krkom, slapovima i ostalim ljepotama nacionalnog parka.

Arhitekt se ovdje poistovjećuje s pripovjedačem te kroz arhitektonske forme pokušava ispričati određenu priču, događaj ili fenomen (primjer: Daniel Libeskind - Židovski muzej u Berlinu).

Bitna tema u ovom projektu kako artikulirati prostor i oblikovanje da ono ispriča jednu uvodnu priču o NP Krka prije samog dolaska na slapove i direktnog suočavanja s tim fenomenima prirode.

KOMENTORSKI RAD

Arhitektura kao "storytelling"

uvod

Zadaća diplomskog rada je stvaranje novog kopnenog ulaza u Nacionalni park Krka s pratećim sadržajima. Naime, neuspjeli natječaj iz 2011. godine te i dalje neriješeno pitanje ulaza u nacionalni park glavni su razlozi odabira upravo ove teme za izradu diplomskog rada.

Raznolikost sadržaja projektnog programa i težnja rješenja da upozna posjetitelje s nacionalnim parkom te da na neki način ispriča određenu priču o njemu prije samog direktnog dolaska na taj prirodni fenomen nameću naziv diplomskog rada - Interpretacijski centar NP Krka.

Tema interpretacijskog centra implicira projektantsku težnju da se kroz projekt interpretiraju ljepote koje Nacionalni park Krka posjeduje. Kako i na koji način arhitektonsko rješenje može posjetitelje pripremiti, educirati i upoznati s nacionalnim parkom prije direktnog kontakta s njegovim prirodnim ljepotama? Objekt u ovom slučaju ima zadaću „ispričati“ priču o istini tog mjesta kao vrijednog prirodnog fenomena.

Tema kako čovjeku ispričati priču o mjestu, o tom prirodnom fenomenu kroz arhitekturu polazi od teze da svaki arhitekt kroz svoj projekt može postati „storyteller“ odnosno pripovjedač.

„Storytelling“ (hrv. pripovijedanje) je vještina kako ispričati određenu priču, odnosno vještina narativa. Ono opisuje društvenu i kulturnu aktivnost dijeljenja priča, ponekad improvizacijom, teatralnošću ili uljepšavanjem. Svaka kultura ima svoje priče ili pripovijesti, koje se dijele kao sredstvo zabave, obrazovanja, očuvanja kulture ili usađivanja moralnih vrijednosti. Ključni elementi priča i pripovijedanja uključuju radnju, likove i narativno gledište.

Pojam „storytellinga“ može se u užem smislu odnositi samo na usmeno pripovijedanje, dok u širem smislu na tehnike koje se koriste i u drugim medijima za razotkrivanje ili otkrivanje pripovijesti o priči.

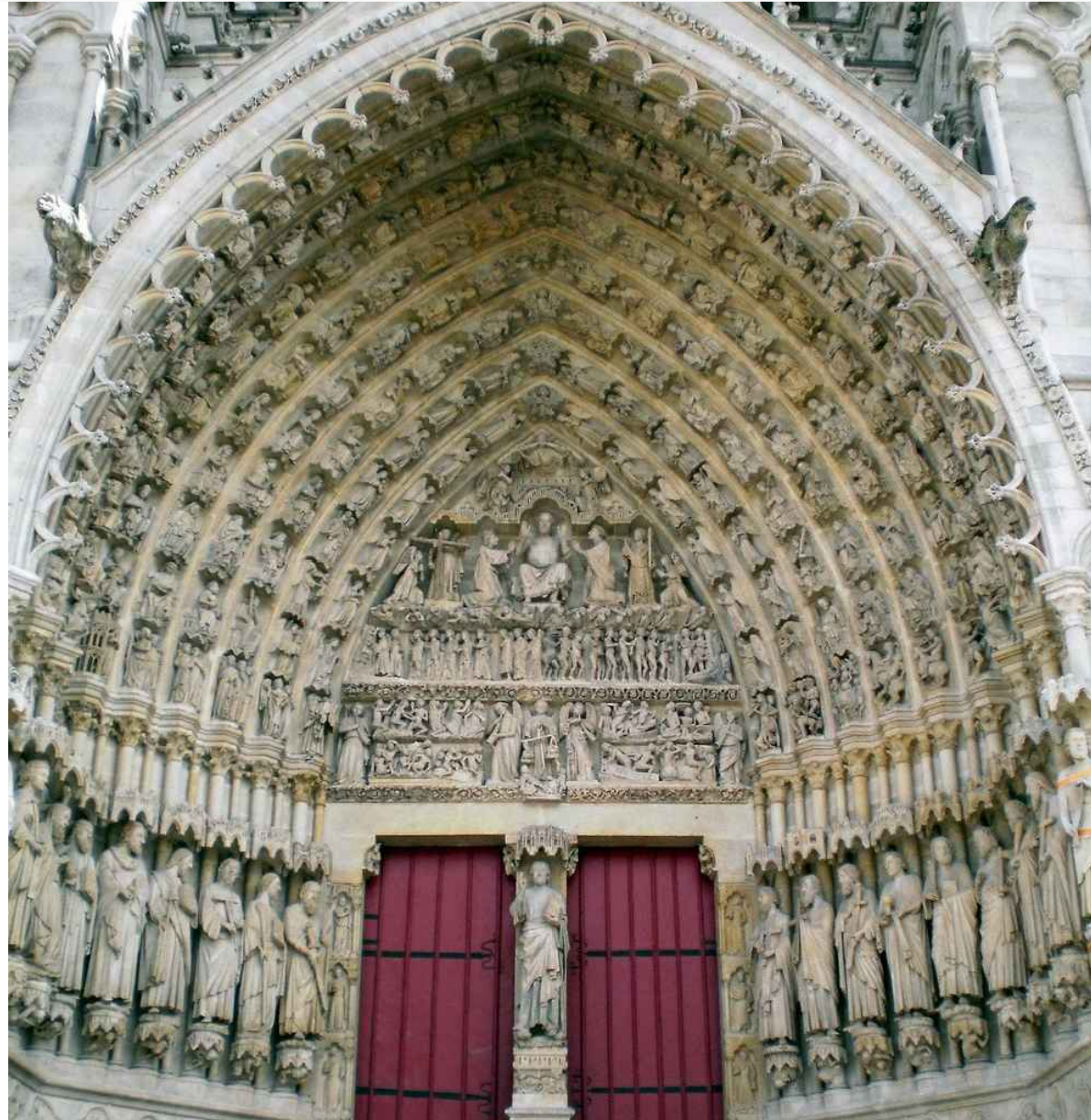
„Storytelling“, osim u književnosti, možemo zapaziti i u drugim poljima ljudskog djelovanja. Primjerice u filmskoj industriji, marketingu, glazbi, politici, edukaciji i mnogim drugim. Možda trenutno najzastupljeniji i najočitiiji primjer je onaj u marketingu kad se za određeni proizvod, odnosno uslugu, stvara određena priča kako bi se tematika približila potrošačima. Konkretni primjer takve situacije bi bile Top Shop reklame. U njima se pojavljuju zadovoljni korisnici koji potvrđuju kvalitetu proizvoda te poznate lica voditelja koji govore o proizvodu pokušavajući ga predstaviti u što boljem svjetlu.

Drugi primjer bi bio „nastup“ Stevea Jobsa koji osim komunikacijom čitavom svojom pojavom na pozornici, gestikulacijom i sl. stvara sliku o proizvodu kojeg nudi.

Arhitekti rade sličnu stvar u prezentaciji svojih projekata. Kako studenti, tako i arhitekti s dugim radim stažem u prezentacijama svojih projekata stvaraju priču o njemu pokušavajući ga predstaviti na što bolji način slično onome kako je to u marketingu radio Steve Jobs.

Osim storytelling-a koji je neophodan dio prezentacijskih vještina arhitekta, ovo istraživanje ispituje kako se ta vještina storytelling-a i stvaranja narativa može koristiti u generiranju projekata.

Pitanje koje postavlja ovaj komentorski rad je kako kroz arhitekturu Interpretacijskog centra možemo ispričati priču posjetiteljima o Nacionalnom parku Krka kao prirodnom fenomenu iznimne važnosti.

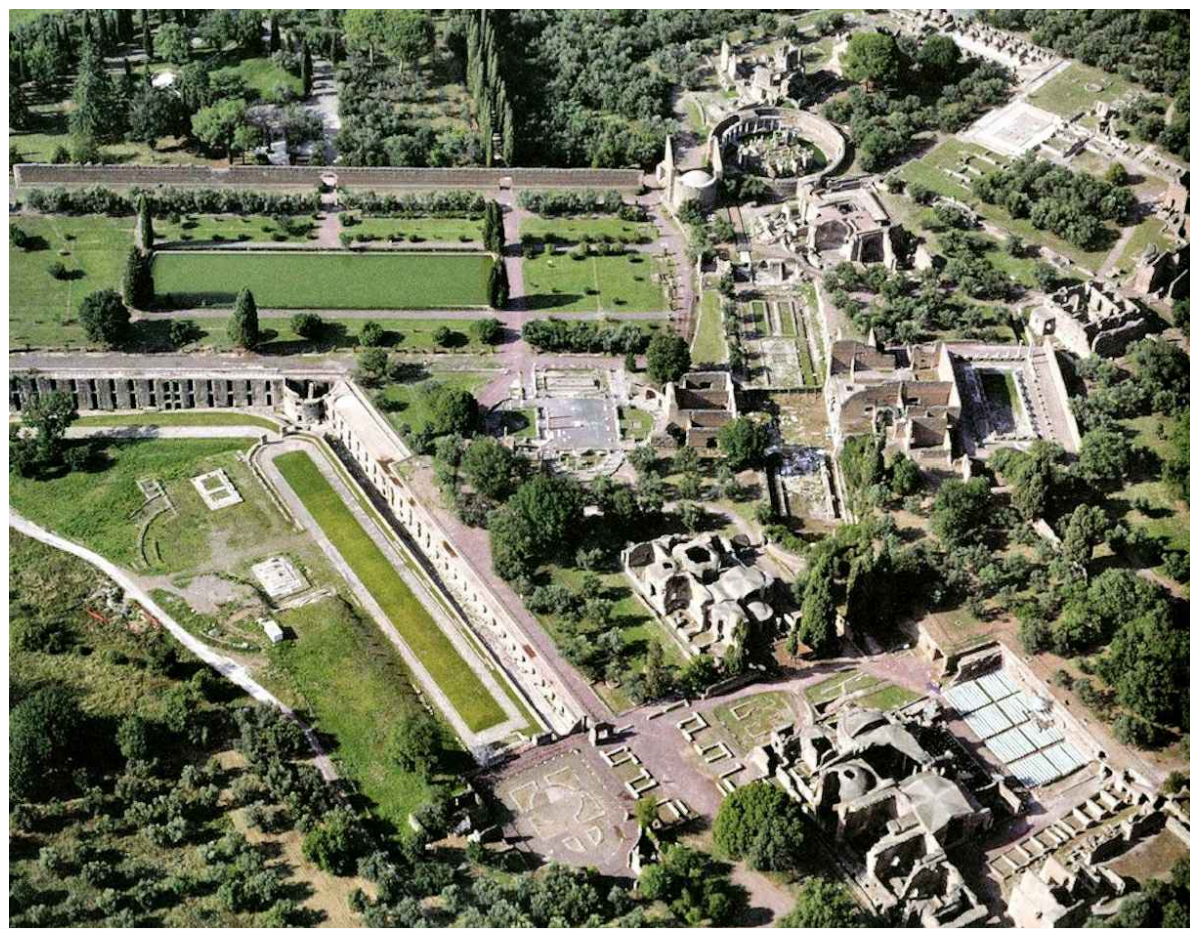
arhitektura kao medij komunikacije

Ideja da se kroz arhitekturu može prenijeti određena poruka i značenje nije nova. Dokaz tomu su brojni povijesni primjeri. Jedan od takvih je zasigurno **katedrala u Amiesu u Francuskoj** rađena u gotičkom stilu gradnje s brojnim dekoracijama, reljefima, ukrasima koji pokušavaju prenijeti na posjetitelja određenu priču koja je u ovom kontekstu vezana uz religiju. U portalima ove crkve iskresano je mnoštvo likova i narativnih scena koje su važne za kršćansku povijest.

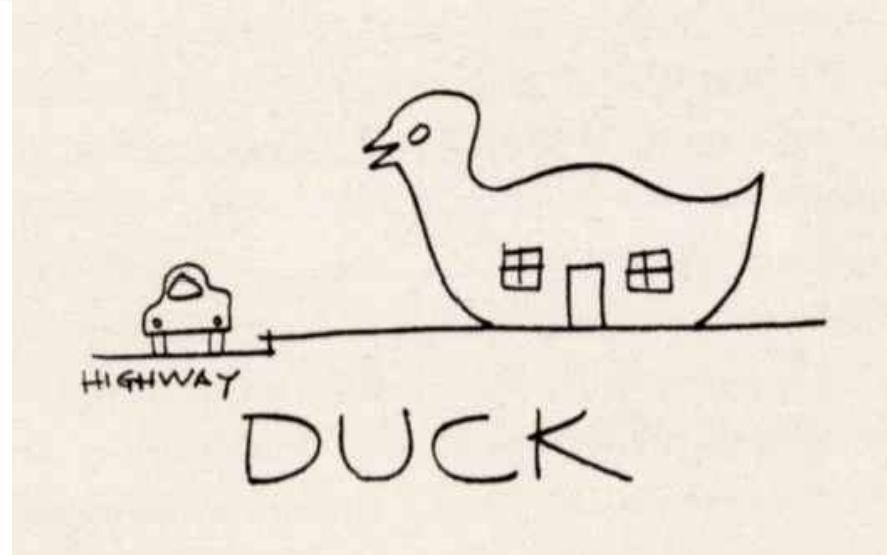
Vrlo interesantan povijesni primjer arhitekture kao medija komunikacije je i **Hadrianova vila**. Nalazi se u Tivoliju u Italiji te je danas očuvan samo kao arheologija pod zaštitom UNESCO-a. To je kompleks od preko 30 građevina koji zauzima prostor od otprilike 1km². Kompleks sadržava palaču, nekoliko termi, kazalište, hramove, knjižnice i niz drugih prostora.

Vila je zamišljena tako da pojedini dijelovi evociraju dislocirane teritorije kojima je Hadrian putovao. U svojoj knjizi *Narativna arhitektura* Coates objašnjava razloge ovakvog arhitektonskog pristupa.

On govori kako je rimski car Hadrian možda prvi u povijesti pružio primjer svjesne narativne dispozicije zgrada, prostora i krajolika koji predstavljaju mjesta koja je car posjetio. U želji da se makne od rimske vreve, sam je preoblikovao krajolike doživljene u svojim putovanjima i napravio ih u manjem mjerilu u svojoj vili nekoliko kilometara izvan glavnog grada, u Tivoliju. Njegov je cilj bio ne samo izgradnja ugodnog izoliranog mjesta udaljenog od grada, nego i ponovno povezivanje s mjestima koja su mu ostala u sjećanju.

Citat iz Vitruvijeve knjige *Learning from Las Vegas* za „duck“ : „Gdje su arhitektonski sustavi prostora, strukture i programa potopljeni i iskrivljeni ukupnom simboličkom formom.“

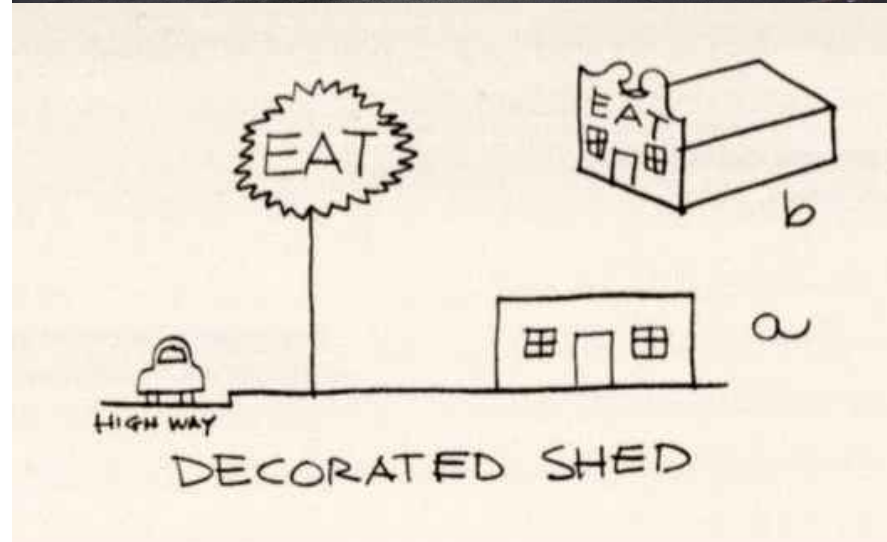

Već spomenuta ideja da se kroz arhitekturu može prenijeti određena poruka i značenje nije nova, a posebno je bila aktualizirana u postmodernim konceptima koji su, tražeći analogiju jezika i arhitekture, okretali lingvističkim konceptima i pokušavali ih ispitati u mediju arhitekture. Takve primjere u postmodernističkoj arhitekturi je dao **Robert Venturi** u svom djelu *Learning from Las Vegas* gdje prepoznaje dva osnovna tipa odnosa arhitekture i znaka „duck“ i „decorated shed“.

„Duck“ su zgrade koje svojim oblikom i konstrukcijom direktno predstavljaju funkciju koja se u njima nalazi. Predstavljaju jedan od banalnijih odgovora na temu da arhitektura prenese određenu poruku. Ta poruka ovdje je svedena na apsolutno vizualno. Naime „duck“ zgrade su dobile naziv po objektu u obliku patke koji se nalazi na Long Islandu u New Yorku. Objekt je izgrađen za trgovinu u kojoj se prodaju patke i patkina jaja te sam oblik zgrade govori prolaznicima što će pronaći unutra što se može smatrati iznimno površnim pristupom i arhitektonskim odgovorom.

Ovakav tip arhitekture i sam Venturi kritizira kao nešto što nema arhitektonsku kvalitetu i spada u domenu banalnog. Arhitektonski odgovor koji se oslanja samo na vizualnu i formalnu interpretaciju funkcije koja se nalazi unutar objekta. U ovu skupinu objekata mogli bi staviti i slične primjere koji svojom formalnom ekspresijom interpretiraju određenu funkciju ili motiv.

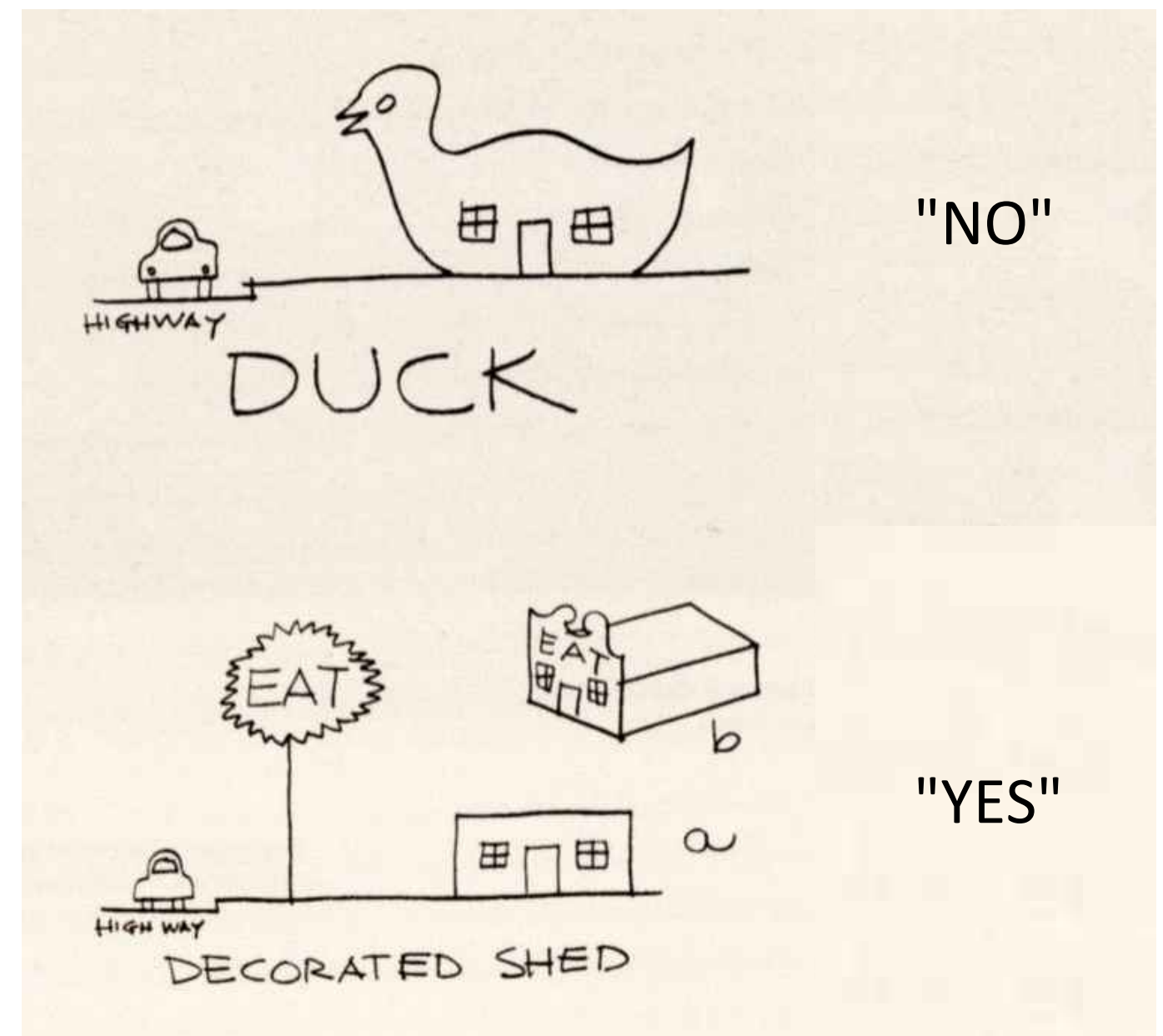
Citat iz Vitruvijeve knjige *Learning from Las Vegas* za „decorated shed“: „Tamo gdje su sustavi prostora i strukture izravno u službi programa, a ornament se nanosi neovisno.“

„Decorated shed“ tip zgrada bi mogli opisati kao najjednostavnije objekte koji sa određenim „znakovima“, kako ih naziva Venturi, komuniciraju sadržaj koji poprimaju. Jasna je razlika između objekta i znaka čini ovaj arhitektonski odgovor Vitruvijiu prihvatljivim. Naziv „Ukrašena koliba“ jasno govori o arhitektonskom izričaju. Koliba kao najjednostavniji tip građevine i ukrasi po kojima se te kolibe međusobno razlikuju ovisno o poruci koju žele poslati i sadržaju koji se nalazi unutar njih. Ovakve arhitektonske odgovore može se pronaći primjerice u šoping centrima gdje je niz istih prostora koji onda poprimaju različite identitete upravo pomoću ukrasa - raznih natpisa, boja, dekoracija i sl.

Usporedimo li tip zgrade „duck“ i „decorated shed“ dolazimo do zaključka da oba tipa spadaju u jednostavnije i banalnije odgovore kada arhitektura treba prenijeti određenu poruku oslanjajući se isključivo na vizualni doživljaj.

„Duck“ u tom slučaju je manje prihvatljiv odgovor jer isprepliće arhitekturu i znak čineći arhitekturu znakom koji svojim isključivo formalnim izgledom prenosi poruku sadržaja koji se nalazi unutra. Dok „decorated shed“ predstavlja iskreniji odgovor jer su arhitektura i znak u potpunosti odvojeni i neovisni jedan o drugom.

narativna arhitektura

Kako se kroz arhitekturu može ispričati priča istraživao je britanski arhitekt Nigel Coates razvijajući teorijski koncept tzv. narativne arhitekture. Njega ne zanima samo vizualno nego doživljaj prostora kroz sva osjetila kao jedne apsolutne istine koja posjetitelju ostavlja mogućnost da se njegovo iskustvo arhitekture transformira u priču.

Coates skuplja narative o različitim objektima te ih kroz njih objašnjava kako bi se mogli razumjeti. U svom radu on traži projektantske metode kako se mogu koristiti arhitektonski elementi stvarajući određeni narativ.

Bogati katalog primjera koje Coates navodi i objašnjava podijeljen je u 3 kategorije: binarnu naraciju, sekvencijalnu naraciju i biotopsku naraciju. U narednom tekstu ćemo definirati svaku od njih i navesti referentne primjere.

1. binarna naracija

Binarna naracija je prva i najjednostavnija vrsta pripovijesti. Prema Coatesu ona predstavlja stvaranje predmeta ili „situacija“ sa paralelnim identitetom, ali ne onih izvedenih iz funkcije nego iz trans-funkcije. To je funkcija uma, a prijestup, sublimacija, prisutnost iz mašte mogu samo „zagrijati“ inače banalan objekt. Taj se koncept vezuje na postmoderna razmišljanja Roberta Venturija. Prvi takav primjer je **Will Alsop, The big forck, Toronto, 2005.**

U ovom primjeru izložbenog rada Willa Alsopa iz 2005. godine korisni prostor se gradi ispod divovske haljine. Organizatori su tražili da se napravi štand za promociju tekstilne industrije - mali štand za rad na tektilu koji će nadahnuti posjetitelje na izložbi.

Alsopov dizajn koristio je narativ o, kako ga on naziva, „pohotnoj crvenoj haljini“. Kombinacijom konteksta (izložba), uporabe (rad na mašini) i naracije (haljina) stvara jednu kompletnu arhitektonsku priču. Proces dizajna je u prvom planu, a zatim je narativ koji se može primijeniti prostorno i arhitektonski.

Drugi primjer binarne naracije bi bio **Site, Best Inside/Outside Building, Wisconsin, USA, 1984.**

Prema jednom istraživanju, slike Best Products trgovina u Houstonu, koje je dizajnirao SITE, pojavile su se u više knjiga u arhitekturi 20. stoljeća nego bilo koje druge zgrade. Namjerni koncept raspadajuće cigle koji je prisutan u devet prodajnih centara istodobno su kulturne i kontraverzne, a što je najvažnije za BEST, dovelo su kupce. Iako se osnivač SITE-a James Wines nikada nije smatrao postmodernističkim arhitektom, njegovi projekti za BEST, dovršeni između 1972. i 1984., natopljeni hirovitim socijalnim komentarima, simbolizirali su bit postmodernizma. Danas su svi BEST trgovački centri osim jednog srušeni ili izmijenjeni do neprepoznatljivosti, ali su stvorili trajni presedan i nastavljaju utjecati na upotrebu arhitekture u korporacijskom brendiranju danas.

Ideja ovog projekta iz Wisconsin je jednostavna i efikasna - okvir supermarketa se podvrgava različitim intervencijama kao što je oljuštena površina, srušeni zid, bombardirana zgrada i sl. Zgrada s tim neobičnim izgledom gotovo kao ruševina šalje određenu poruku te staklena kutija koja izviruje na mjestu gdje je zid srušen pokazujući unutrašnjost objekta.

Kod ovakvog tipa naracije ljudi razmišljaju o razlozima takvog izgleda njihovog supermarketa što na nesvjesnoj razini svakako ima veću moć privlačenja kupaca. Pritom, ideja skrivene kritike konzumerizma u oblikovanju ovih zgrada je također prisutna.

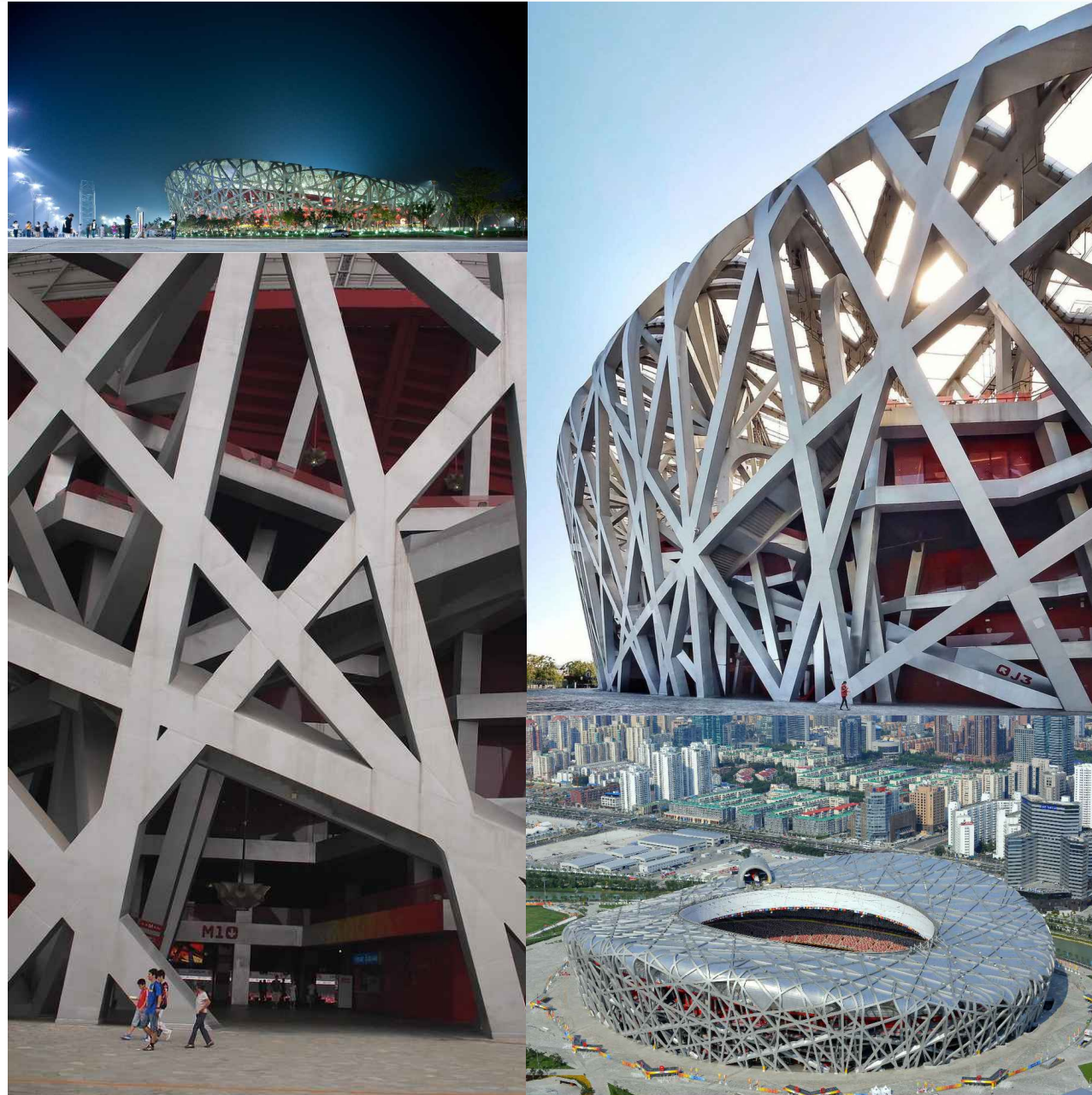
Treći primjer binarne naracije bi bio **Beaconsfield Artworks, thatched bus shelter, part of 'Roadworks', curated by FAT, London, England, 1996.**

Jedna od niza izmijenjenih stajališta za autobuse, ova slamnata verzija ukida uobičajenu industrijsku verziju Adshela. Vidljiva tradicionalna tehnika gradnje slamnatih nastambi sugerira oblikovnu i kontekstualnu suprotnost s okolnim industrijskim ambijentom.

Ovaj primjer binarne naracije kreće od ideje stvaranja jednog prisnijeg ambijenta za čovjeka kao što je seoska koliba izgrađena tradicionalnim tehnikama koja je u suprotnosti s okolnim industrijskim kontekstom i bučnom prometnicom. Želja za stvaranjem „utočišta“ od surove okoline osnovna je misao vodilja ovog projekta.

Navedena tri primjera predstavljaju relativno jednostavnu primjenu narativa na razini metafore ili simbola koja je svedena samo na vizualnu informaciju.

Ipak, binarni narativi mogu biti i puno kompleksnije od direktne metafore i koncentracije na formalne kvalitete. Kao prvi primjer takvih složenijih binarnih naracija je **Herzog de Meuron sa umjetnikom Wei Wei: Peking, olimpijski stadion, 2008.**

Kina je bila domaćin olimpijskih igara 2008. godine te joj je to bila prilika da iskaže svoj internacionalizam, modernizam i pravednost kroz razne tipove objekta. Jedan od takvih je i zgrada stadiona poznata pod nazivom „ptičje gnijezdo“ te svojim oblikom njemu nalikuje kao i snažnom binarnom narativnu koji tu postoji.

Vanjska opna objekta izgleda kao da je stadion izgradila ogromna ptica od grančica stabala. To je ta vrsta binarnog narativa u kojem se želi poslati određena poruka ne kroz osnovnu funkciju objekta nego kroz, kako je Coates naziva, trans- funkciju.

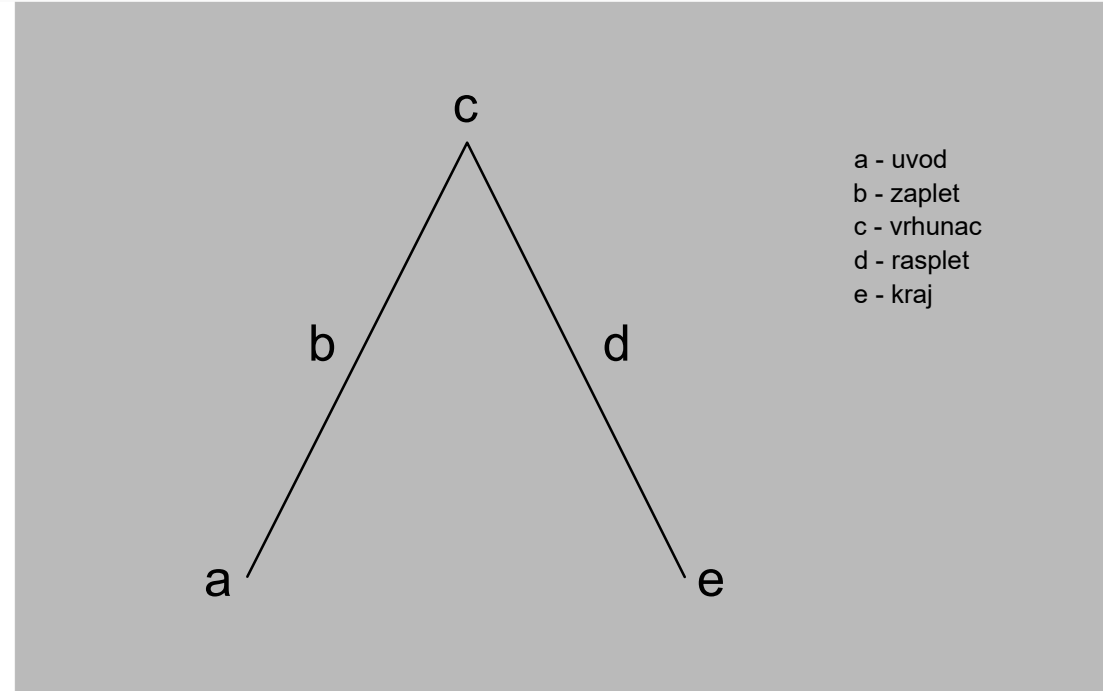
Kada objekt bolje analiziramo, shvaćamo da je binarni narativ ovdje u drugom planu te ne definira kvalitetu same arhitekture čija je vrijednost u ovom slučaju neupitna. Narativ o ptičjem gnijezdu kao poveznica sa modernizmom i internacionalizmom Kine kao države je alat brendiranja i prenošenja poruke. Spektakularnost objekta, inovativna konstruktivna i prostorna rješenja, njegova pojavnost obilježja su koja određuju kvalitetu ove arhitekture.

Drugi primjer složenijih binarnih naracija je **Diller Scofidio: Blur building, EXPO, 2002.**

Upravo EXPO izložbe dobro odgovaraju binarnom narativu jer zahtijevaju snažna ekspresionistička arhitektonska rješenja. U ovom slučaju je to bio švicarski nacionalni EXPO koji se nalazio na četiri lokacije. Na jednoj on njih, Scofidio je napravio „Blur“. Koristeći vodu iz jezera, njegova je ideja bila stvoriti umjetni vremenski sustav s vlastitim temperaturnim uvjetima, vjetrom i tlakom zraka. Scofidio pretvara jezerski vodu u oblak koji reagira na vremenske prilike kao što su tlak, vjetar, temperatura i vlaga. Turisti obučeni u kabanice ulaze i doslovno nestaju u oblaku koji se neprestano mijenja.

Ovdje ideja oblaka nije doslovno preuzeta. Scofidio stvara vlastite atmosferske uvjete koji se mijenjaju ovisno o potrebi ili želji. Posjetitelji doživljaju prostor kroz sva osjetila što je blisko fenomenologiji. Kretanjem kroz objekt turisti otkrivaju postor te se iz tog razloga ovaj primjer može svrstati i u sekvencijalnu naraciju. Zaključujemo da ovaj projekt, slično kao i stadion Herzoga de Meurona, ima puno kompleksniju arhitekturu od one ponekad banalne koju tumači binarna naracija.

2. sekvencijalna naracija

Sekvencijalna naracija je naracija koja se doživljava kroz kretanje, pri čemu arhitekt uzima ulogu scenarista omogućavajući korisnicima gotovo kinematografsko iskustvo.

U većini muzeja umjetnosti posjetiteljima se omogućuje slobodno kretanje iz sobe u sobu no to nije pravilo. Određeni kustosi žele strukturirano ispričati određenu priču kroz točno određeni slijed. Žele voditi posjetitelja voditi iz jednog „svijeta“ u drugi točno određenom kronološkom linijom. Kod sekvencijalne naracije ključna riječ je slijed. Ovaj tip naracije blizak je s konceptom **Freytagove piramide**.

Gustav Freytag (1816 - 1895) danas je najpoznatiji po tzv. „Freytagovoj piramidi“ koja pokazuje osnovne točke razvoja dramske radnje. Radnja počinje uvodom u kojem upoznajemo protagonista u njegovom normalnom stanju ili prirodnoj sredini. Moment prve napetosti je trenutak u kojem se protagonist prvi put suočava s izazovom. Potenciranje je razvoj junakove radnje koji vodi ka kulminaciji. Kulminacija je trenutak najvećeg uzbuđenja, velika scena glavnog junaka poslije koje se definitivno mijenja tijekom radnje. Preokret u tijeku radnje je sljedeća faza, kada se junakova sreća postepeno mijenja, a radnja antagonista doživljava uspon. Trenutak posljednje napetosti - trenutak u kojem se čini da bi se stvari ipak mogle drugačije (sretnije) rasplesti za junaka i katastrofa tj. rasplet obično tragičan kraj junaka.

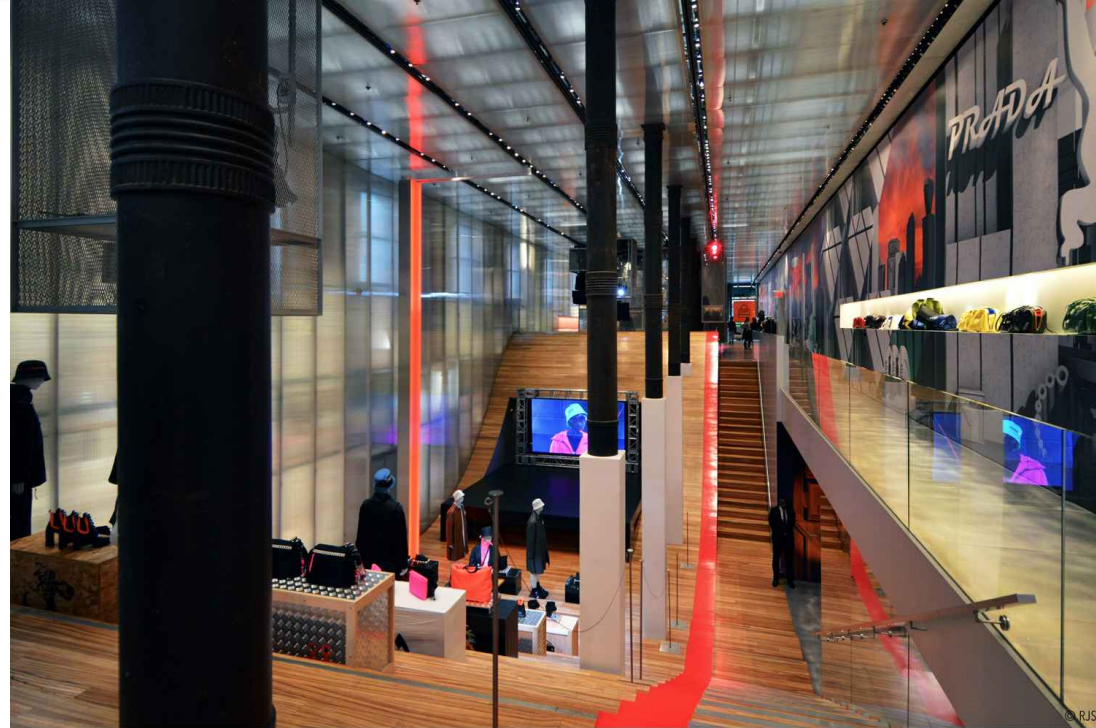
Pitanje koje se postavlja je da li se nešto slično Freytagovoj piramidi u književnosti može napraviti u arhitekturi kroz sekvencijalni pristup? Dodatan argument za ovo pitanje je i citat Kevina Lyncha kojeg i Coates prenosi u svojoj knjizi: "Postoji (konačni) način organizacije putanje ili skupa putanji, koji će postati sve važniji u svijetu velikih udaljenosti i velike brzine. Moglo bi se nazvati "melodijskim" u analogiji s glazbom. Događaji i karakteristike duž puta - orijentiri, promjene prostora, dinamički osjećaji - moć da bude organizirana kao melodijska linija, percipirana i slikana kao oblik koji se doživljava u značajnom vremenskom intervalu...Oblik bi mogao biti klasičan - uvod - razvoj - vrhunac - slijed zaključaka, ili slično može imati suptilnije oblike, poput onih koji izbjegavaju konačne zaključke."

Diller Scofidio + Renfro: The High Line Park, New York, USA, 2009.-2011.

Jedan od vrijednih primjera gdje se priroda vraća u urbano okruženje. Preklapanje „industrijske arheologije“ nadzemne željeznice s prirodom kao novim elementom osnovni je oblikovni i prostorni koncept. Zanimljivi su također elementi urbane opreme koji daju odgovor na zatečeno. Primjerice klupe za sjedenje se izdižu iz izduženog podnih ploča nalik tračnicama koje se izmjenjuju s neukroćenom vegetacijom - ambijent kao u maloj džungli.

Arhitekti ovaj projekt ne nazivaju arhitekturom nego agrotekturom što govori o ideji i važnosti vegetacije za ovaj projekt. Javni prostor u kojem priroda i pejzaž potkrepljuju složen narativni slijed koji prolazi kroz srce grada.

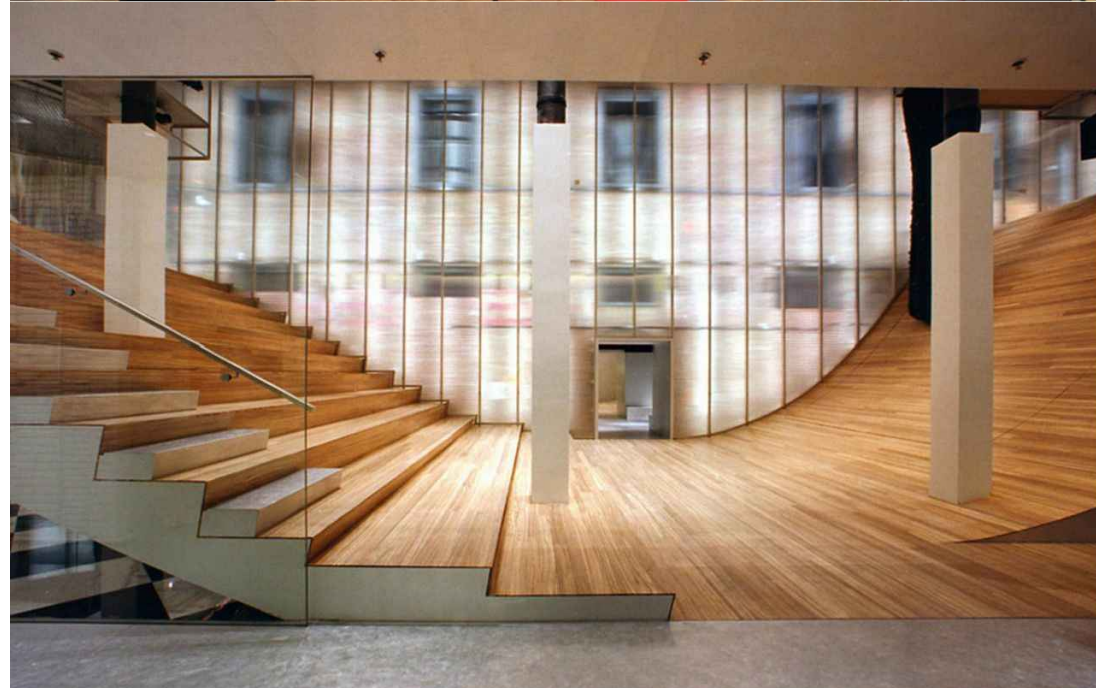

Rem Koolhaas/OMA: Prada store, New York, USA, 2001.

Tema ovog projekta je bila prenamjena skladišnog prostora u modnu trgovinu Prada. Prostor je osmišljen na način da je središnji dio trgovine iskopan u tribinu kako bi se bolje povezala dolazna razina sa onom podzemnom. Na njoj su smještene modne lutke koje zauzimaju korak prema posjetitelju dok se roba za prodaju nalazi u podzemnim etažama. Koolhaasova ideja je bila napraviti svojevrsni performans prostora u kojem bi odjeća igrala sporednu ulogu.

Naracija u ovom slučaju se vrti oko samog branda koji se u to vrijeme pozicionirao kao kultura koliko i moda.

Osim uz sekvencijalnu naraciju ovaj projekt bi mogli svrstati i u binarnu. Poniranje u podrumsku etažu s tribinom može se shvatiti da govori o poniranju u kulturu samog brenda Prade koji se ustoličio kao kultura u cijelom svijetu.

Olafur Eliasson, *The Weather Project*, The Turbine Hall, Tate Modern, 16 October 2003 to 21 March 2004.

Iako je izvorna zgrada simetrična, s dimnjakom u sredini, njena prilagodba u galeriji proizlazi iz rampe koja se dramatično utiskuje u „turbinsku dvoranu“ na razini podruma na jednom kraju zgrade. Ovo postavlja put sekvence koji se presijeca preko simetrija cjeline i s pokretnim stepenicama koje se cik-cak podižu kroz razne razine galerije. Kako se posjetitelji spuštaju niz rampu, postupno postaju svjesni veličine i posebnosti turbinske dvorane i kvalitete koju su u velikoj mjeri i iskorišteni u programu instalacije - uključujući Olafur Eliasson's *The Weather Project* (2003.) - kojim su odgovorili na neobične razmjere svemira. Zauzimanjem odbačene zgrade takve urođene snage s takvim jednim predmetom pružio je naraciju koja pojačava svijest o svojoj sadašnjoj funkciji galerije.

'Promenade architecturale' je arhitektonski koncept kod kojega arhitekt poput scenarista, vrlo promišljeno i precizno, omogućava posjetitelju/korisniku različite doživljaje prostora koji se ostvaruju kretanjem. Prostori, pogledi i doživljaji ovdje su dio brižljivo projektirane naracije poput kadrova filma koji se postepeno, sekvencijalno otvaraju posjetitelju kako se on kreće kroz taj prostor.

"Arhitektonska promena" središnji je element Le Corbusierovih arhitektonskih i urbanističkih projekata. Slijed slika koji se odvija pred očima promatrača dok on ili ona postupno napreduje kroz strukturu. To je stvaranje hijerarhije među arhitektonskim događajima, set uputa za čitanje djela "unutarnjeg cikličkog sustava" arhitekture. Uz pomoć arhitektonske promenade, Le Corbusier je stvorio fantastično preklapanje unutarnjih i valjskih prostora te fluidnost prostora koji se otkrivaju kretajući se. Možda najbolji primjer arhitektonske promenade je njegova Villa Savoy.

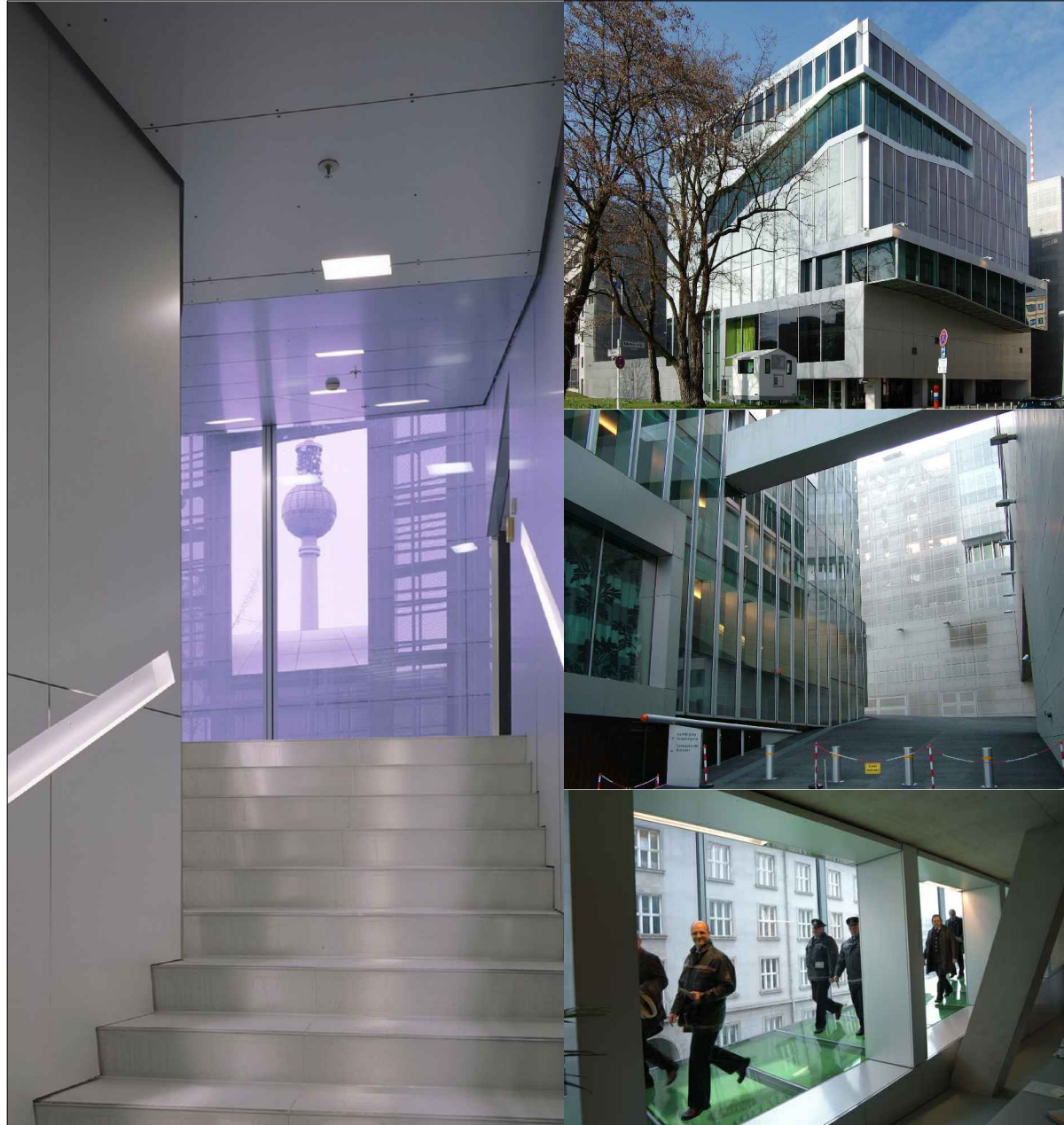

Le Corbusier, Villa Savoy, okolica Pariza, 1931.

Vila je dominantno smještena u sredini velikog posjeda i okružena je listopadnim drvećem. U prizemlju, pored nosivih stupova, nalaze se servisne prostorije: garaža, praonica, spremište za rublje i prostorije za posluhu koje su posebnim spiralnim stubama povezane s zasebnim toaletom na prvom katu i sušionicom na krovu. Ulaz je smješten između stupova glavne osi građevine. Od njega vodi rampa (arhitektonska promenada) do prvog kata sa stambenim prostorijama (dnevni boravak i spavaonice). Kako bi ovi prostori imali što veću udobnost i intimnost stanovanja, spavaće sobe se neposredno nastavljaju u kupaonicu u kojoj je bazen i kameni ležaj oblikom prilagođen ljudskom tijelu. One su kliznim staklenim pregradama odvojene od unutarnjeg dvorišta koje ponovno rampom vodi na vrtanu terasu na krovu. Pregrade (parvan) na vrtanom krovu (solariju) ga štite od vjetra i prostora za služinčad, a svojim krivuljama obogaćuju prostor.

Prostori u Villi Savoy otkrivaju se kretanjem arhitektonskom promenadom. Dolazak automobilom, pranje ruku penjanje na kat s dugačkom rampom, ispreplitanje vanjskih i unutarnjih prostora te krovna terasa. Ovakvu putanju kretanja bi mogli povezati s već spomenutom Fraytagovom piramidom (uvod - dolazak, pranje ruku, zaplet - penjanje po rampi, vrhunac - glavna etaža - ispreplitanje unutanjih i vanjskih prostora, rasplet - krovna terasa).

OMA, Nizozemska ambasada, Berlin, 2003.

Nizozemsko veleposlanstvo disciplinirana je kocka s jednako discipliniranim nepravilnostima koja ima za cilj poboljšati razumijevanje Berlina, sučeljavajući se s različitim idejama o tome kako grad, sa svojom složenosti, težinom, neprozirnošću i ljepotom, treba graditi odnosno obnavljati. Tradicionalne smjernice nekadašnjeg zapadnog Berlina zahtijevale su da nove zgrade u susjedstvu odražavaju lokalni arhitektonski stil 19. stoljeća. Službenici za planiranje u bivšem istočnom Berlinu bili su otvoreniji za inovacije. Kao rezultat toga, OMA je kombinirao poslušni pristup (strogo ispunjavajući obod bloka) s neposlušnim (gradnja izolirane kocke).

Unutar kocke osjećaj sigurnosti i stabilnosti potreban za veleposlanstvo koegzistira sa slobodnom cirkulacijom koja pruža 200m staze koja se cik-cak provlači kroz osam katova, određujući uređenje prostora zgrade.

Od ulaza putanja vodi do knjižnice, pa do soba za sastanke, zaobilazeći urede, vodeći do teretane i nakraju do restorana na krovnoj terasi (elementi sekvencijalne naracije). Ali upravo taj put ne priča sekvencijalnu priču o samom objektu nego mjestimično, gdje putanja dodiruje fasadu, kadrira važne gradske vizure. Stoga u ovom slučaju ne govorimo samo o narativu kuće nego i narativu grada. Put je jednom trenutku izmiče ograničenjima kocke i konzolama „izlijeće“ izvan osnovnog volumena.

Daniel Libeskind, Židovski muzej, Berlin, 1999.

Židovski muzej u Berlinu također je primjer sekvencijalne naracije upravo kroz temu arhitektonske promenade. "Zmijoliki" tlocrtni oblik muzeja vodi posjetitelja točno određenom putanjom pričajući mi na tom putu priču o židovskoj povijesti. No koliko je ovo sekvencijalna toliko je ovaj muzej i primjer binarnog narativa. Za Libeskinda je proširenje postojećeg Židovskog muzeja bilo puno više od natječaja. Radilo se o uspostavljanju i osiguravanju židovskog identiteta u Berlinu koji je izgubljen tijekom Drugog svjetskog rata. Konceptualno, Libeskind je želio izraziti osjećaje odsutnosti, praznine i nevidljivosti - izraze nestanka židovske kulture. Bio je to čin korištenja arhitekture kao sredstva pripovijedanja i osjećaja pružajući posjetiteljima iskustvo utjecaja holokausta na židovsku kulturu i grad Berlin. U tom pogledu Libeskind se bavio binarnom naracijom.

3. biotopska naracija

Biotop (drugi naziv za stanište) je malo, jednolično okruženje koje zauzima zajednica organizama. Primjerice poput kore stabla koja je dom za nekoliko vrsta organizama - recimo lišajeva, gljiva i insekata. Ti organizmi žive na istom mjestu ali vode zasebne živote. Tako i u primjerima arhitekture biotopske naracije nailazimo na različite, nepovezane elemente koji jednostavno postoje jedan kraj drugoga.

Koncept biotopske naracije stavlja različite, gotovo suprotne, elemente koji onda svojom razlikovanjem "govore" jedan o drugima. Suprotavljeni elementi se u svom odnosu međusobno više ističu.

Nigel Coates u svom konceptu biotopske naracije tvrdi da se postavljanjem kontrasnih elemenata i kontrasnih programa u bliski odnos njihove priče jačaju.

Prvi takav primjer je - **Carsten Holler: The Double Club, London, 2008.**

Carten radi umjetničku instalaciju i privremeni restoran u jednom londonskom kvartu kao kombinaciju kongoanske i zapadnjačke kulture. Dva autonomna i potpuno različita prostora bili su spojeni u jedan koji su se ponašali kao narativi jedan prema drugome. Holler u ovom projektu pokazuje zainteresiranost za ono kontradiktorno, suprotno. Njegova metoda u ovom slučaju je da drži dvije istovremeno vidljive ali odvojene cjeline nevidljivom barijerom. Suprotne i gotovo nespojive cjeline u međuosobnim odnosima pojačavaju jedna drugu te svaka od njih dolazi više do izražaja nego da su zasebno postavljene.

NL Architects: BasketBar, Utrecht, Holland, 2003.

Kompleks, u neposrednoj blizini studentskog doma, se sastoji od 3 sadržaja: kafića, prostora za sjedenje i skejtanje te košarkaško igralište. „Košarkaški kavez“ je znatno većih dimenzija od kafića koji se nalazi ispod i koji kao da je utonuo u zemlju pod težinom igrališta iznad sebe.

Objekt koncipiran kao slojevita torta koja se razlijeva u prostor za sjedenje i skejtanje na otvorenom (narančasta boja).

Unatoč tome što svaki od elemenata posjeduje cilj jasnoće, zajedno grade biotopsku naraciju iz relativnog odnosa - svaki sadržaj informira i napada/ističe ostale.

Hrvoje Njirić: McDonald's, Maribor, Austrija, 2003.

U ovom projektu biotopska naracija je još više potencirana nego u prethodnom primjeru BasketBara. Naime, dva apsolutno različita sadržaja oblikovno i programski. U prizemnoj etaži se nalazi McDonald's u zatvorenom volumenu kao arhetipu junk-food kulture, dok se u gornjoj etaži nalazi sportsko igralište kao arhetip sportske rekreacije. Suprotnost je vidljiva i u materijalima. Prizemlje je većim dijelom zatvoreni volumen, dok je igralište ograđeno laganom i prozračnom metalnom konstrukcijom. Ta dva suprotna elementa povezuje logo McDonald's-a.

Jean Nouvel, Serpentine Gallery Pavilion, Kensington Gardens, London, England, 2010.

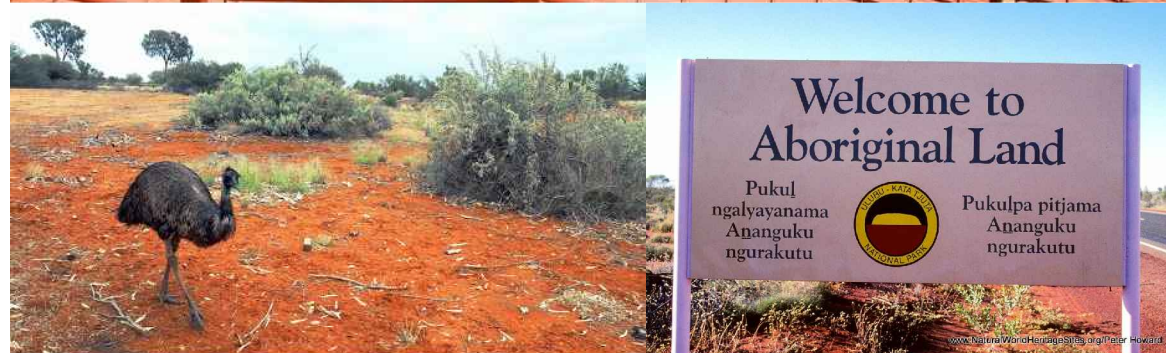
Iako se služi izrazito direktnim jezikom, ova „industrijska kolekcija zidova, aviona i podignutih površina“ uspjela je u kodiranju aktivnosti koje odgovaraju njegovom okruženju u parku. Stolni tenis, piknici i večernji kokteli bili su dio cjeline. Ukupno crvenilo koje privlači pažnju u kontrastu je vegetacijom bogatih zelenih vrtova Kensington ljeti. U ovom primjeru biotopsku naraciju čine, s jedne strane, objekt koji se kao cjelina naglašava crvenom bojom te s druge strane priroda. Obje cjeline međusobno „govore“ jedna o drugoj.

Gianni Pettena, House in Elba 1, Italy, 1978.

Objekt je smješten na nepristupačnoj lokaciji u šumskom ambijentu na otoku Elbi s pogledom na more. Ova arhitektura je kao autoportret. Ovdje Pettena pripovijeda svoj identitet, odnosa i ideja kao arhitekt. Neovisne strukture smještaja spavaćih soba tvore prostor između koji postaje društveni prostor. Umjetnička djela Pettenovih prijatelja umjetnika dodatno pojačavaju osjećaj otkrića. Osnovna tema biotopske naracije je pristutna. Suprotstavljene su zidova kao "teški" prostorni elemenati i lagani, gotovo slamnati, krov.

4. kinestetička naracija

U ovom dijelu opisivanja narativne arhitekture kroz primjere i kroz tipove vidljiva je gradacija od onih jednostavnijih shvaćanja narativne arhitekture pa preko tipova naracije koje opisuje Nigel Coates u svojoj knjizi *Narativna arhitektura*. Još bih jedan primjer spomenuli a to je tumačenje naracije od autora Michael Tawa-e.

On u svom djelu *Place, Country and Chorography Towards a Kinesthetic and Narrative Practice of Place* govori o **Nacionalnom parku Uluru**. Tumači kako su pojedini dijelovi nacionalnog parka zabranjeni za fotografiranje kako se ne bi stekao krivi dojam o mjestu. Izrazita važnost ukupnog doživljaja, ne samo kroz vizualno, od iznimne je važnosti za razumijevanje mjesta u cijelosti - „Prigovor se odnosi na vrstu vizualnosti koja razdvaja određena mjesta iz njihovog cjelokupnog konteksta funkcijom uokviravanja i izoliranja kamerom“.

Ideja nacionalnog parka je da kroz šetnju i prolazak s vodičem dobijemo vizualnu i narativnu sliku zajedno. „Uvijek je lako dominirati, postaviti se iznad, generirati, apstrahirati, izbrisati razliku, ali poput suvenira i fotografije to je ujedno i mjera posredovanja, zaključenja i zatvaranja“. Oni time žele reći da pravu istinu mjesta jedino možemo spoznati kroz sva osjetila ne samo vizualno. Veliku važnost daju naraciji odnosno priči koju govore vodiči jer žele da turisti nauče o njihovu mjestu, da slušaju, a ne samo da gledaju zalazak sunca.

Takav pristup je izrazito blizak **fenomenologiji** kao jednom aktualnom smjeru koji je odgovor na pretjeranu dominaciju onog vizualnog. Taj smjer zagovara shvaćanje duha mjesta (*genius loci*) kako bi se dao što prikladniji arhitektonski odgovor koji neće biti samo vizualno prikladan nego i u materijalima, doživljaju prikladnom tom mjestu i sl. U današnje vrijeme fenomenologija polako zamjenjuje dominaciju vizualnog kakvog smo vidjeli kod dekonstruktivista, modernista i ostalih. Uхватiti duh mjesta postavlja se kao primat. Kako duh mjesta nije nešto egzaktno onda i mediji prenošenja ideje prestaju takvi biti i idu u smjeru stvaranja „osjećaja“ određenog mjesta. Kolaži, preklapanje elemenata i sl. su tehnike koje ne prikazuju realni prostor nego pokušavaju evocirati povezanost s tim „geniusom loci“. Primjer Tatiana Bilbao koristi razne kolažne tehnike kako bi „uhvatila“ duh mjesta.

Doživljaj prostora kroz sva osjetila kojeg fenomenologija zagovara vidljiv je u već spomenutom **Blur building od Diller Scofidio-a**. Ulaskom u nove atmosferske uvjete prostor se doživljava kroz sva osjetila stoga ovaj primjer možemo svrstati i u kinestetičku naraciju.

zaključak

Nakon svih spomenutih primjera i načina uvođenja naracije u arhitekturu, možemo steći određeno kritičko mišljenje o toj temi. Shvaćanja naracije u arhitekturi su raznolike i vezane su uz autore ali i uz period stvaranja u kojem određeni autor djeluje.

Možda upravo ovaj zadnji tip narativnog pristupa - kinestetička naracija - najbolje dočarava željeni pristup projektiranju Interpretacijskog centra Nacionalnog parka Krka. Doživljaji koji neće biti isključivo vezani za vizualnu percepciju nego doživljajem kroz sva čovjekova osjetila. Takav pristup je, kao što je već spomenuto, blizak fenomenologiji koja je u današnje vrijeme aktualna upravo iz tog razloga pretjeranog davanja na važnosti vizualne percepcije objekta u prethodnim arhitektonskim konceptima.

zaključak

Projektirani objekt ne interpretira temu slapova rijeke Krke na onaj spomenuti banalni način - oblikom. Svojim prostornim i ambijentalnim rješenjima nastoji stvoriti jednu uvertiru onome što će posjetitelji doživjeti dolaskom u nacionalni park.

Prva tema kojom se bavimo je introvertiranost. Neugledni okolni parking i neuređena okolina zahtjevaju izoliranost unutarnjeg prostora interpretacijskog centra. Ta introvertiranost je slična interovertiranosti koju doživljavate u kanjonu Krke. Naime, visoke bočne stijene kanjona priječe pogled na neuglednu okolinu čime se stvara intimnost i izoliranost bogatog biljnog i životinjskog svijeta koji se tu nalazi. Slična tema se javlja i u objektu interpretacijskog centra.

Također važna tema projekta je i materijalizacija. Na rijeci Krki postoje brojna mjesta na kojima se može pronaći trska. Upravo taj materijal korišten je u interpretacijskom centru kao sjenilo za boravak na otvorenom. Pristup uzimanja materijala iz neposredne okoline kojeg zagovara arhitekt Peter Zumthor (npr. u svom projektu Vals Terme) prisutan je i u ovom projektu.

Dodatno potenciranje prolaska iz vanjskog-parkirališnog dijela u unutrašnji dio centra ostvaren je upuštanjem zone objekta od okolne. Na taj se način potencira već postojeća sekvencijalna naracija - posjetitelji dolaze na lokaciju automobilom/autobusom, prolaze parkingom do objekta te prolaze kroz "kontakt" volumene čime se filtriraju u unutrašnji svijet. Slična sekvencijalna naracija postoji i na putu od objekta do slapova. Posjetitelji se ukrcavaju na autobus koji vozi za slapove, spuštaju se serpentinama do slapova te ulaze u jedan novi svijet - svijet prirode.

TEHNIČKI OPIS

Parcela na kojoj se projektira novi Interpretacijski centar Nacionalnog parka Krka je površine od cca 60 000 m² bez značajnijih denivelacija terena (ravan teren). Pristup parceli je s zapadne strane preko državne ceste koja ju tangira. Neuređena prostorna okolina i nepostojanje razvijenog urbanizma u neposrednoj okolini stvara situaciju u kojoj novogradnja interpretacijskog centra postaje središte šire prostorne cjeline.

Urbanističko rješenje

Ovaj projekt je vrlo specifičan iz razloga što je veliki dio urbanističkog i arhitektonskog rješenja vezan uz promet i njegovu artikulaciju na parceli. Veliki broj potrebnih parking mjesta za osobna vozila, agencijske autobuse, taxi vozila i autobuse NP Krka govore o kompleksnosti zahtjevanog prometnog rješenja. Dominantna tema prometa i već spomenuta tema stvaranja novog središta ovog prostora s objektom interpretacijskog centra dovode do prve urbanističke odluke. Objekt se smješta u "težište" parcele kako bi se posjetitelji sa svih strana "slijevali" u objekt te se oblikuje u tlocrtnom obliku kruga što je direktna poveznica sa prometom infrastrukturom koja se nalazi na parceli. Objekt je poput svojevrsnog prometnog rotora oko kojeg vozila cirkuliraju.

Postava parkirališnih traka napravljena je na način da je uvijek okomita na sam objekt čime se zadržavaju vizure prema objektu iz svih dijelova parcele (bez vizualnih barijera pri kretanju prema objektu - auta). Također važan element parkinga je i hlad. U ovom rješenju hlad je postignut visokim zelenilom koje je postavljano u "otoke" po čitavoj parceli - "pikselizirani" po parceli. Na taj se način očuvala kompaktnost asfaltne površine i njena mogućnost korištena za druge svrhe kao npr. vožnu bicikla, roli, održavanje karting utrka itd.

Najveći broj grupa turista dolazi agencijskim autobusima što je važna tema urbanističkog rješenja. Agencijski autobusi se smještaju u najbližem dijelu pri dolasku državnom cestom čime se postiže minimalni put i manipulativni prostor koji im je potreban što doprinosi racionalnosti prometnog rješenja. Tema koja se javlja nakon ove je kako tako velike grupe ljudi "kanalizirati" prema objektu Interpretacijskog centra. Postavlja se pješačka trasa koja povezuje stajalište agencijskih autobusa preko objekta Interpretacijskog centra sa stajalištem za autobuse NP Krka koji voze turiste na slapove.

Objekt je, kao što je već spomenuto, postavljen u "težište" parcele. Svojom visinom doseže maksimalno P+1 što u urbanističkom smislu predstavlja nizak objekt u odnosu na čitavi gabarit i površinu parcele. To je vrlo bitna tema za ovaj prostor da objekt ne bude vidljiv iz kanjona rijeke Krke kako ne bi narušio divne prirodne vizure ovog krajolika.

U neposrednoj blizini ne postoje značajnije urbanizirane zone. "Kakav takav" urbanizam se javlja jedino preko puta cesta zapadno od parcele gdje je mjesto Lozovac u kojem su pretežito seoske kuće bez ikakvog javnog prostora između.

Arhitektonsko rješenje

Objekt je, kao što je spomenuto, novo prostorno žarište šire zone. Svojim kružnim elementom - "diskom"- daje odgovor na prometnu infrastrukturu koja se nalazi izvan njega. Tema kako ujedno privući ljude u to novo "grotlo" ali i zadržati introvertiranost i potpunu izoliranost unutrašnjeg dijela interpretacijskog centra od neugledne parkirališne okoline. Kao odgovor na to je "disk" koji svojom zakošenom plohom stvara svojevrsni trijem u "vanjskom svijetu" pozivajući posjetitelje da se tu nešto dogođa. Ujedno ta zona je zona hladovine što je vrlo praktično dok se čeka prijevoz za ljetnih vrućina. S unutarnje strane diska nalazi se drvena "paluba" kao svojevrsna suprotnost ovoj hladovini izvan objekta. Okupana suncem i otvorena prema nebu interesantna je za sunčanje odnosno boravak s pogledom na zvijezde u večernjim satima.

TEHNIČKI OPIS

Drugi element kompozicije samog objekta su volumeni postavljeni u odnosu da tvore prostore između - šire dijelove - trgove i uže dijelove - ulice tvoreći na taj način mali urbanizam. Funkcioniranje ovog objekta je isključivo za ljetnih mjeseci kad je lijepo vrijeme jer jedino pod takvim vremenskim uvjetima turisti mogu razgledavati ljepote Krke. Takav način korištenja omogućava stvaranje interpretacijskog centra bez toplih veza između funkcionalno različitih sadržaja. Takav pristup stvara jedan izuzetno mediteranski ugađaj koji je prikladan za ovo podneblje.

Razlikujemo dva osnovna tipa volumena: "kontakt" volumeni - volumeni koji spajaju parkirališnu vanjsku zonu s unutrašnjom zonom interpretacijskog centra. U njima su smješteni sadržaji koji se koriste i s parkirališne zone i iz zone centra. Drugi tip volumena su "slobodni" volumeni koji se u potpunosti nalaze u unutrašnjem svijetu centra. Visinom variraju jer nisu vezani na disk kao "kontakt" volumeni. Prizemna etaža se otvara na parternu zonu centra dok se katovi orijentiraju na atrije kako bi se izbjegao vizualni kontakt s automobilima i parkiralištem.

Sadržaji koji se nalaze u volumenima mogu se svrstati u 3 skupine. Prva skupina su ugostiteljski sadržaji. Tu su kafić, restoran, fast food i slični sadržaji. Druga skupina su edukativni sadržaji. Tu su predavaonice, multimedijalne dvorane i sl. Treća skupina su administrativni sadržaji. To su uredski prostori, prostori za sastanke i sl. (tu rade stalno zaposleni ljudi pa su ovi tipovi sadržaja stavljeni na kat zbog veće intimnosti).

Treći element kompozicije je nastrešnica od trske. Prostor između volumena je otvoren i zahtjeva natkrivanje radi stvaranja zasjenjene zone. Kao sjenilo se koristi trska - materijal direktno uzet iz kanjona rijeke Krke. Trska većih dimenzija postavlja se na čeličnu konstrukciju. Rahlost postave trske onemogućava zadržavanje toplog zraka ispod nastrešnice što stvara ugodnu klimu za boravak ispod nje. Nastrešnica je postavljena na 4m visine od uređenog poda parterne zone što stvara intimni ugođaju ispod nje. Postoje dijelovi koji nisu ispunjeni trskom te su ostavljeni prazni radi većeg dovoda svijetla u parternu zonu. U tim dijelovima postavljeni su betonski pitari većih dimenzija sa zelenilom koji su ujedno i mjesta za sjedenje i odmor.

Sva tri elementa kompozicije objekta mogu se promatrati zasebno ali svoj najdublji smisao dobivaju kad se promatraju kao jedinstvena cjelina. U svojoj pojavnosti ovaj objekt ima elemente landmarka, odnosno, prostornog orijentira u ovoj zoni što on svakako i je. Otvorenost volumena u parternoj zoni omogućava otvaranje staklenih šajbi i povezivanje vanjskog i unutrašnjeg prostora u večernjim satima kada su temperature nešto niže.

Genius loci

Tema genius loci-ja i fenomenologija vrlo su aktualne u današnjoj arhitekturi pa tako i u ovom projektu. Uzimanje materijala sa lokacije i njihova implementacija u objekt prvi je princip koji je blizak arhitekturi Petera Zumthora (uzimanje materijala iz neposredne okoline). Ova metoda daje prirodnu i ambijentalnu ukorijenjenost novog objekta na predmetnoj lokaciji.

Također poveznica s lokacijom je tema upuštanja poda Interpretacijskog centra za 1m. Posjetitelji se blagim rampama spuštaju u interpretacijski centar. Ovo spuštanje ekvivalentno je spuštanju serpentinama prema slapovima i dolasku u jedan novi svijet - svijet prirode. Taj motiv je interpretiran u objektu.

Također prostorna poveznica kanjona Krka i objekta Interpretacijskog centra je orijentiranost prema nebu. Dok se vozite brodom kroz kanjon Krke dominantna je vizura na okolnu prirodu i nebo što stvara osjećaj izoliranost i intimnosti. Slična interpretacija se javlja i u objektu. Potpuna introvertiranost i jedino otvaranje prema nebu imaju pretenziju stvoriti sličan osjećaj onome dok ste u kanjonu.

Objekt također nema pretenziju zamijeniti i interpretirati prirodne ljepote koje se nalaze na slapovima.

KONTEKST

1.KORAK PARCELA - PARKIRALIŠTE

Prema projektom programu zahtjeva se velik broj parkirališnih mjesta za osobna vozila, agencijske autobuse, autobuse nacionalnog parka, taxi vozila, agencijske kombije itd.

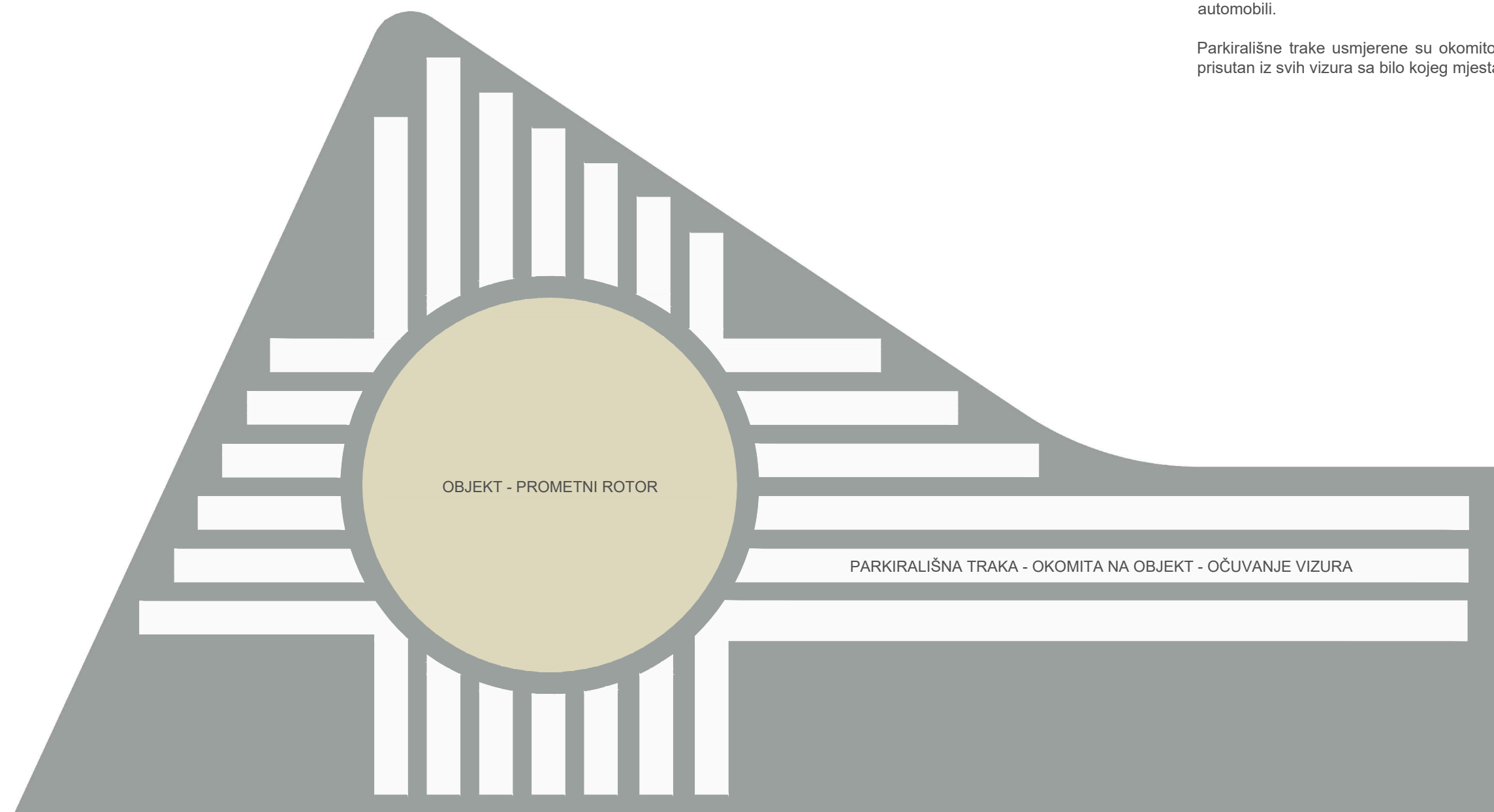
Iz analize potrebne površine za parkirališta i prometnu infrastrukturu ustanovljeno je da veliki dio površine parcele treba zauzeti parking te da je sam objekt znatno manjih dimenzija.

2.KORAK ODNOS OBJEKT - PARKING

Kružni oblik objekta odgovor je na prometnu infrastrukturu koja ga okružuje. U prometnom smislu objekt je rotor oko kojeg se vrte automobili.

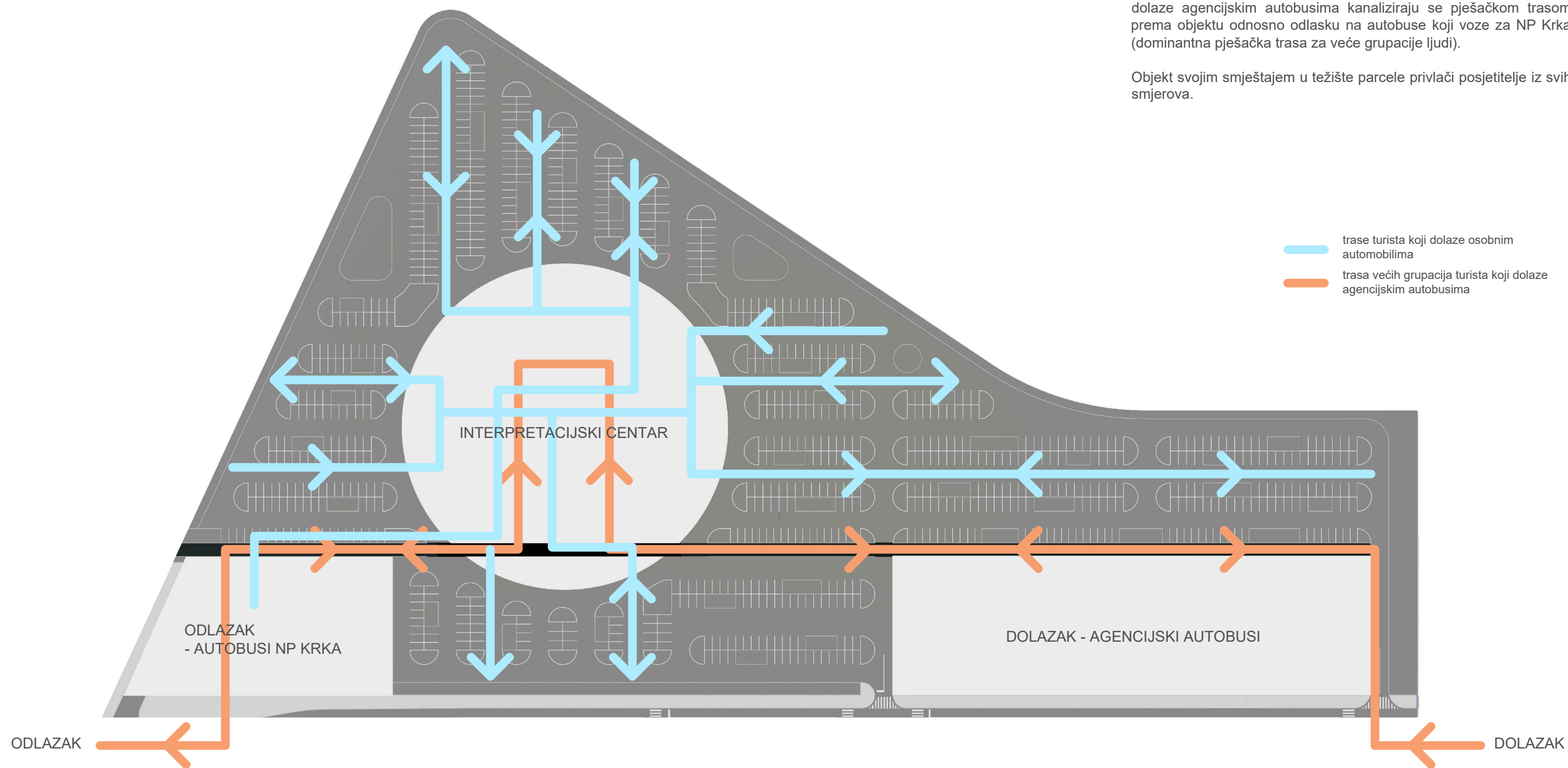
Parkirališne trake usmjerene su okomito na objekt kako bi on bio prisutan iz svih vizura sa bilo kojeg mjesta sa golemog parkirališta.

3.KORAK DOLAZAK - PROLAZAK - ODLAZAK

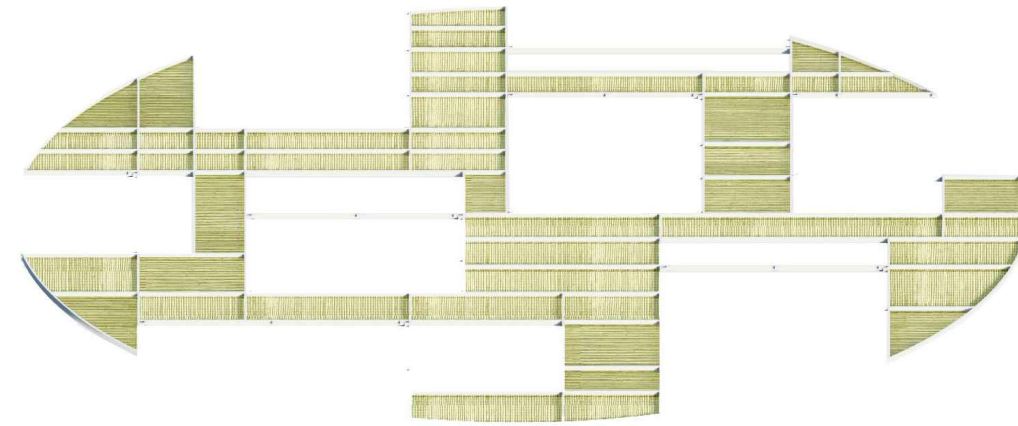
U pravilu gosti koji dolaze osobnim automobilima parkiraju ih i preko asfaltne površine pristupaju objektu. Veće grupacije turista koji dolaze agencijskim autobusima kanaliraju se pješačkom trasom prema objektu odnosno odlasku na autobuse koji voze za NP Krka (dominantna pješačka trasa za veće grupacije ljudi).

Objekt svojim smještajem u težište parcele privlači posjetitelje iz svih smjerova.

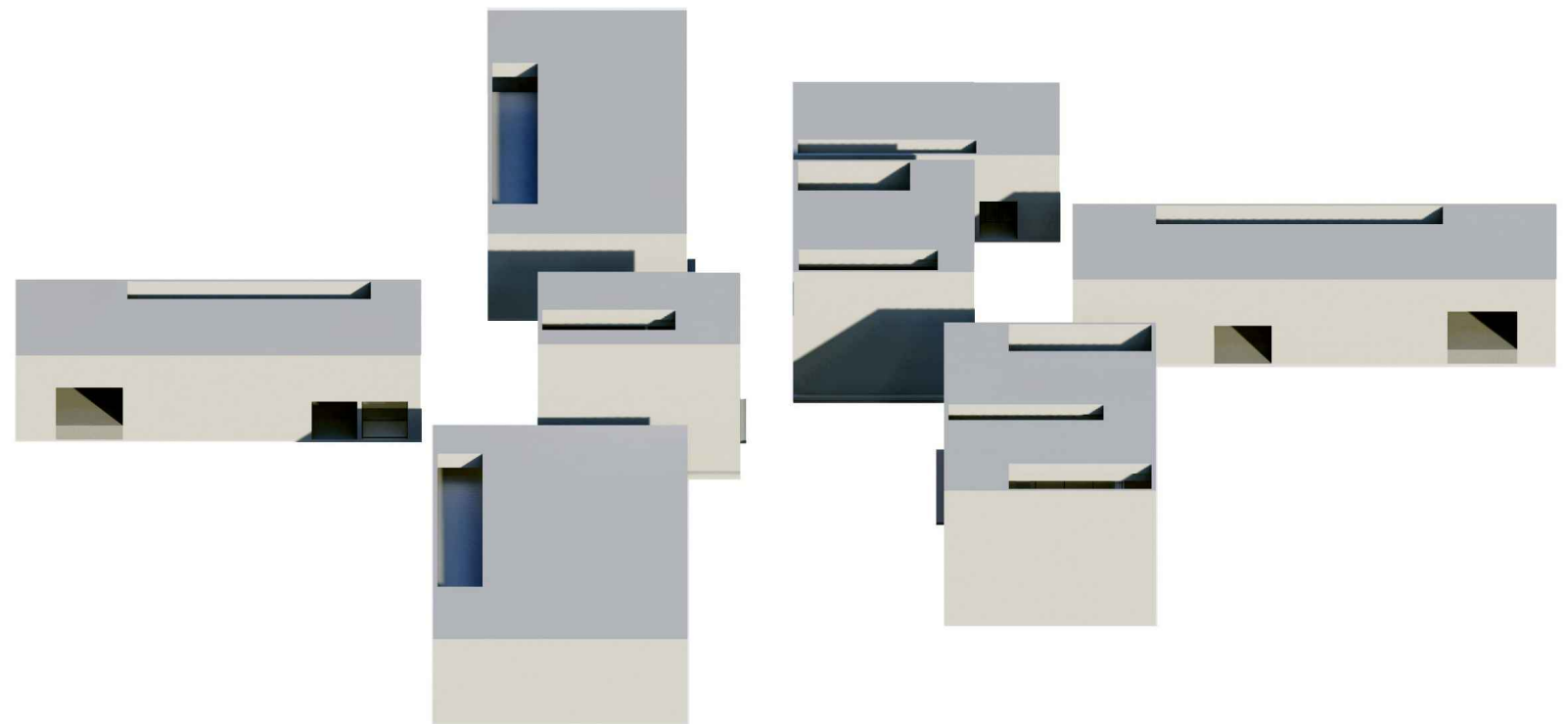
3. SLOJ

"Lagana" nastrešnica od većih komada trske u isto vrijeme omogućava zasjenjenje prostora ispod te ventiliranje istog. Na pojedinim mjestima je trska izostavljena radi većeg dovoda svjetla u parterni dio.

2. SLOJ

Zatvoreni volumeni su postavljeni u određeni međuodnos na način da formiraju prostor "između" - vanjski natkriveni prostor. Mediteranska klima i korištenje ovog objekta samo u ljetnim mjesecima za lijepog vremena omogućava fizičku odvojenost objekata bez uspostavljanja toplih veze.

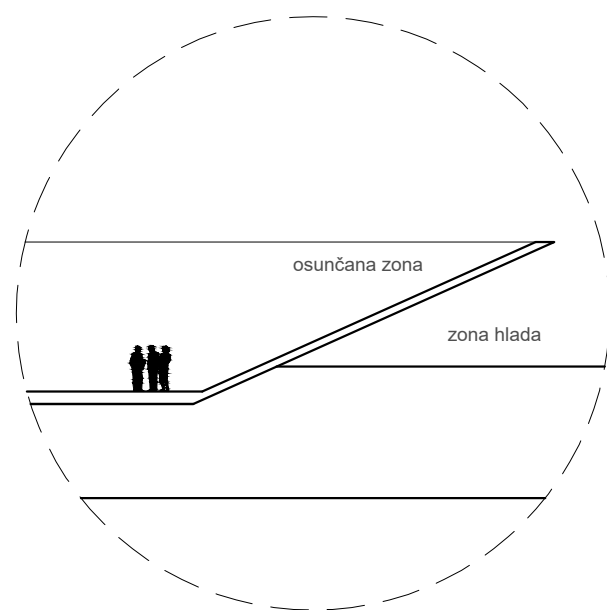

1. SLOJ

Kružni "disk" kao odgovor na prometnu infrastrukturu koja se nalazi oko njega - objekt kao element infrastrukture - rotor.
Kosa ploha diska omogućava različite načine i funkcije korištenja koja će se u narednim stranicama detaljnije opisati.

1. SLOJ KRUŽNI "DISK"

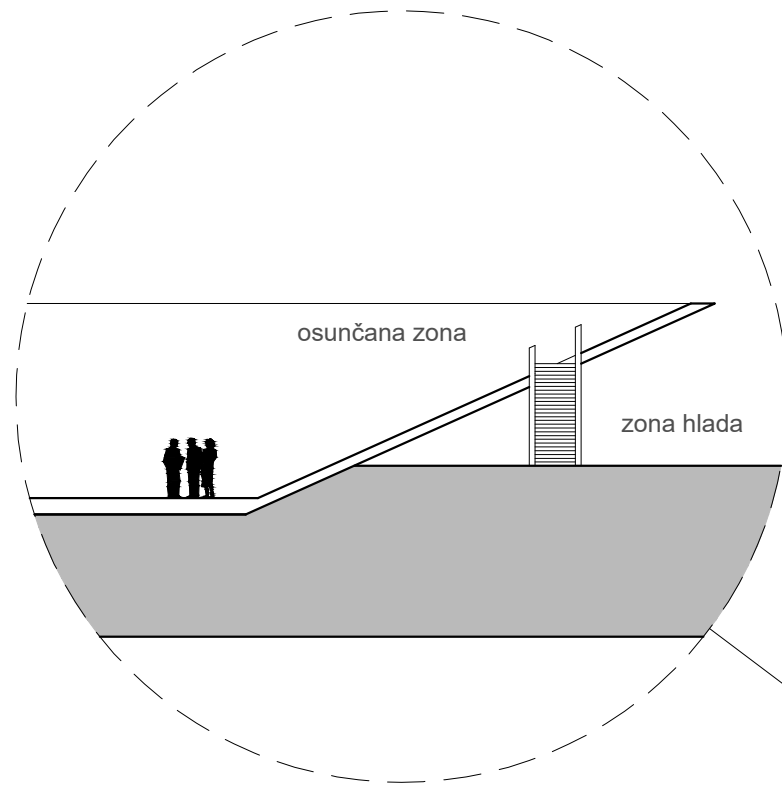

Kružni "disk" daje odgovor na kompleksnu prometnu infrastrukturu koja ga okružuje. Kružna forma je preuzeta iz prometa kao prostorni rotor oko kojeg se vozila ali i ljudi kreću te filtriraju u unutrašnji svijet. "Disk" ujedno ima ulogu stvaranja jednog unutrašnjeg izoliranog svijeta koji se u potpunosti introvertira od okolnog parkirališta.

Kosa ploha diska poput lijevka poziva posjetitelje u središte objekta te omogućava hlad posjetiteljima s vanjske strane dok čekaju taksi vozila i sl. Unutrašnja ploha diska - "paluba" - zona je obložena u potpunosti s drvom te služi odmaranju, sunčanju i boravku otvorenom prema nebu ali i dalje u izoliranom prostoru od okolnog parkirališta.

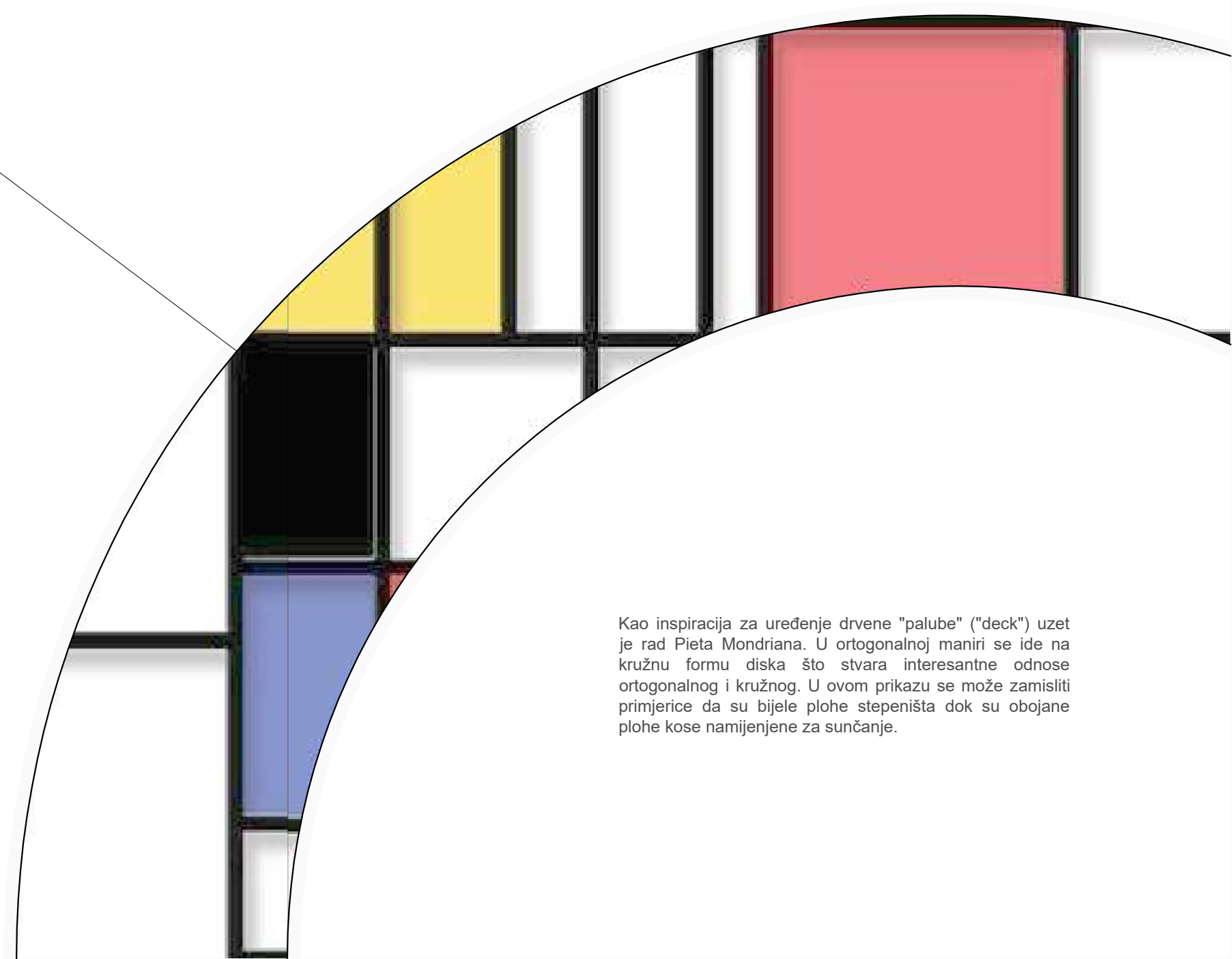
1. SLOJ KRUŽNI "DISK"

SEGMENT PRESJEKA "DISKA"

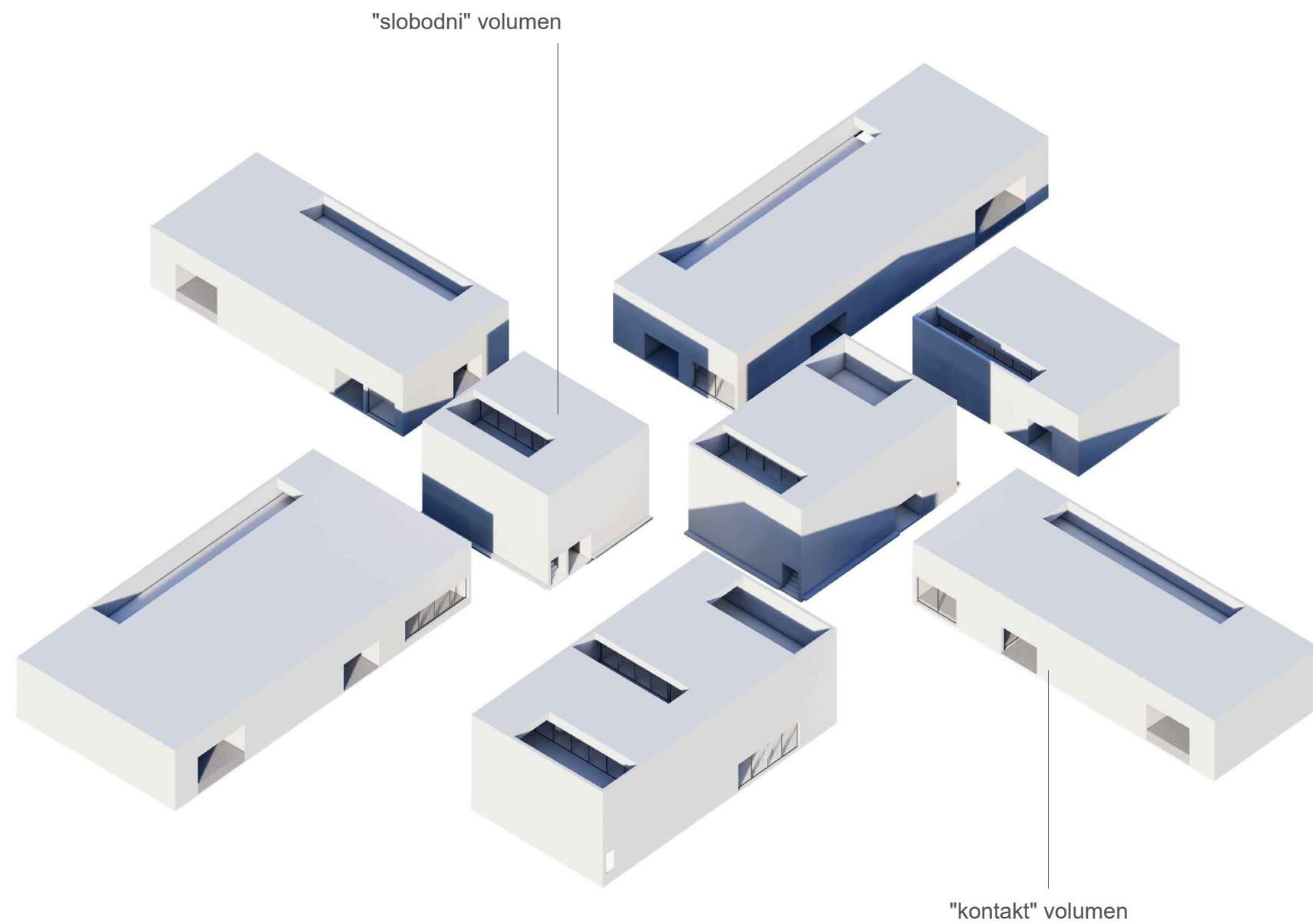
Kao brza veza "zone hlada" i "osunčane zone" postavljaju se stubišta koja su ujedno i konstruktivna potpora diska.

Čitav pod objekta je upušten 1m kako bi se potencirao "silazak" u jedan novi svijet - svijet interpretacijskog centra.

Kao inspiracija za uređenje drvene "palube" ("deck") uzet je rad Pieta Mondriana. U ortogonalnoj maniri se ide na kružnu formu diska što stvara interesantne odnose ortogonalnog i kružnog. U ovom prikazu se može zamisliti primjerice da su bijele plohe stepeništa dok su obojane plohe kose namijenjene za sunčanje.

2. SLOJ ZATVORENI VOLUMENI

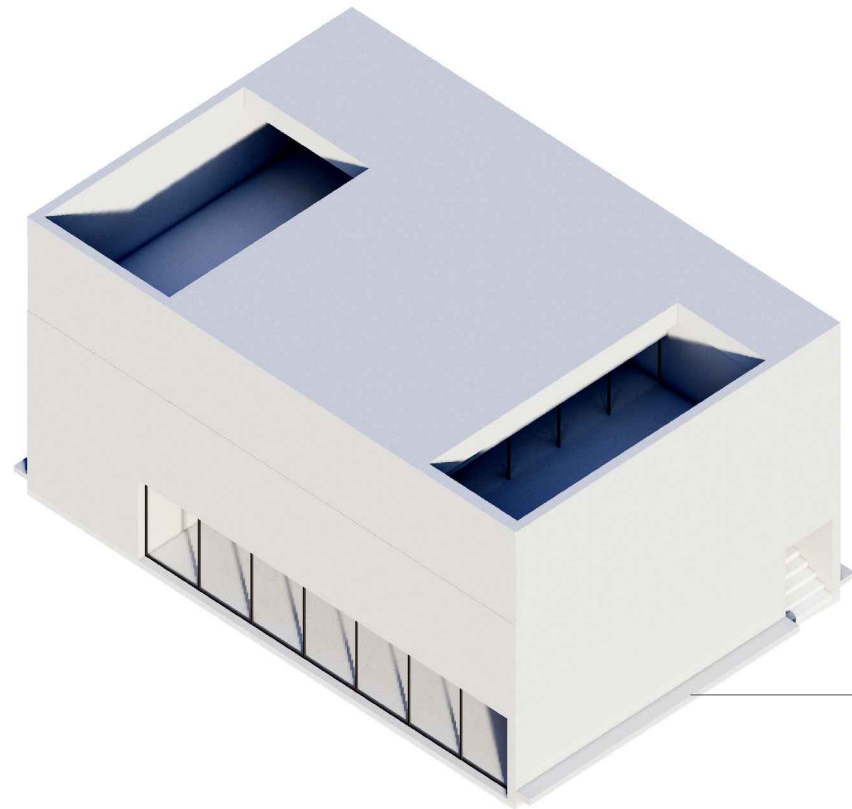
Kompozicija zatvorenih volumena stvaraju prostore između. Rahlost volumena zasebno ali i rahlost u međusobnoj kompoziciji stvaraju poseban mediteranski ugođaj zasjenjenog prostora.

Razlikuju se dva tipa objekata:

- 1) "kontakt" volumeni
- 2) "slobodni" volumeni

Kontakt volumeni - volumeni koji stvaraju poveznicu unutrašnjeg i vanjskog svijeta. Kao jedna "buffer" zona postupnog prelaska s bučnog parkirališta u intimniju pješačku zonu interpretacijskog centra.

Slobodni volumeni - volumeni koji se ne vezuju na disk te mogu imati različitu visinu (kat viši).

"slobodni" volumen

Ovaj tip objekta se sastoji od prizemne etaže koja se otvara na parterni dio interpretacijskog centra i kata koji se orijentira na atrije koji su isključivo otvoreni prema nebu kako se pogled ne bi pružao na okolno parkiralište. Na objekte su interpolirale betonske konzole kao mjesta za sjedenje i odmor.

betonske konzole za sjedenje

niži dio pomoćnih prostora - omogućavanje zenitalnog osvijetljenja

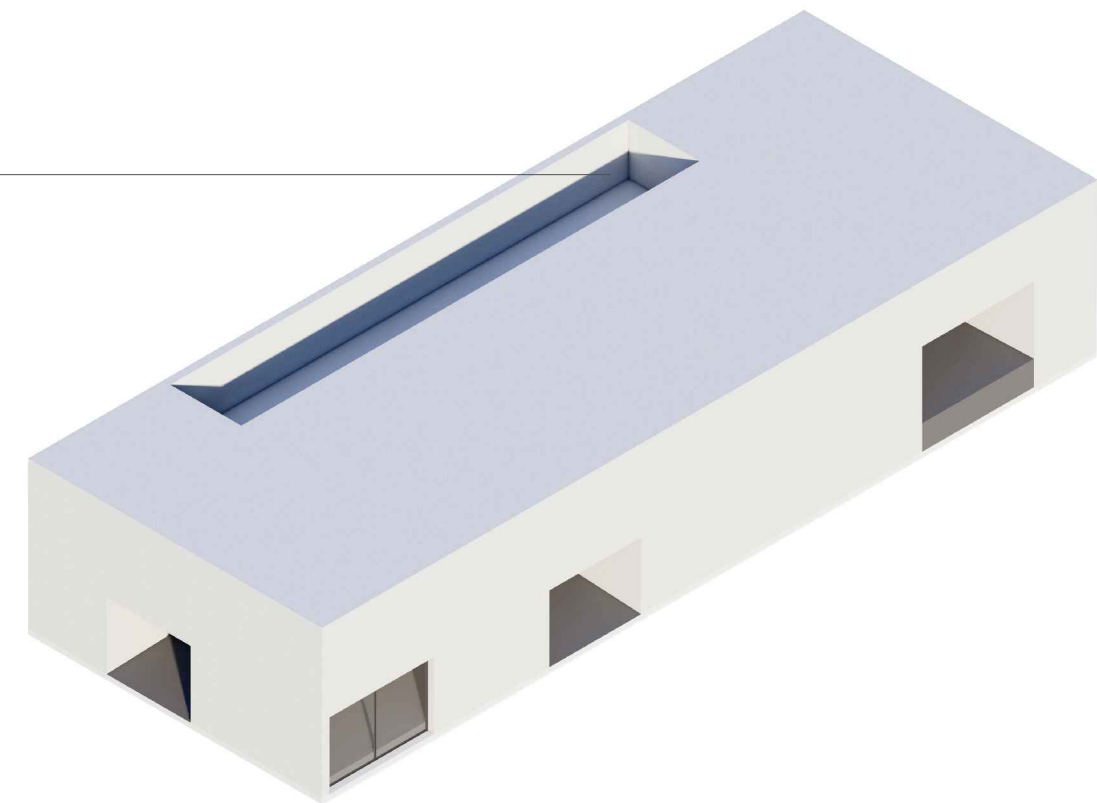
"kontakt" volumen

Ovaj tip objekta bi mogli nazvat i "komunikacijski" volumen jer je on prvenstveno veza vanjskog i unutarnjeg svijeta. U svom gabaritu obuhvaća sadržaje koji se mogu koristiti kako iz središnjeg prostora tako i sa parkirališta. Niža potrebna visina sanitarija i spremišta iskorištena je za dovod zenitalnog osvijetljenja u središnji dio volumena - komunikacijski dio.

2. SLOJ ZATVORENI VOLUMENI

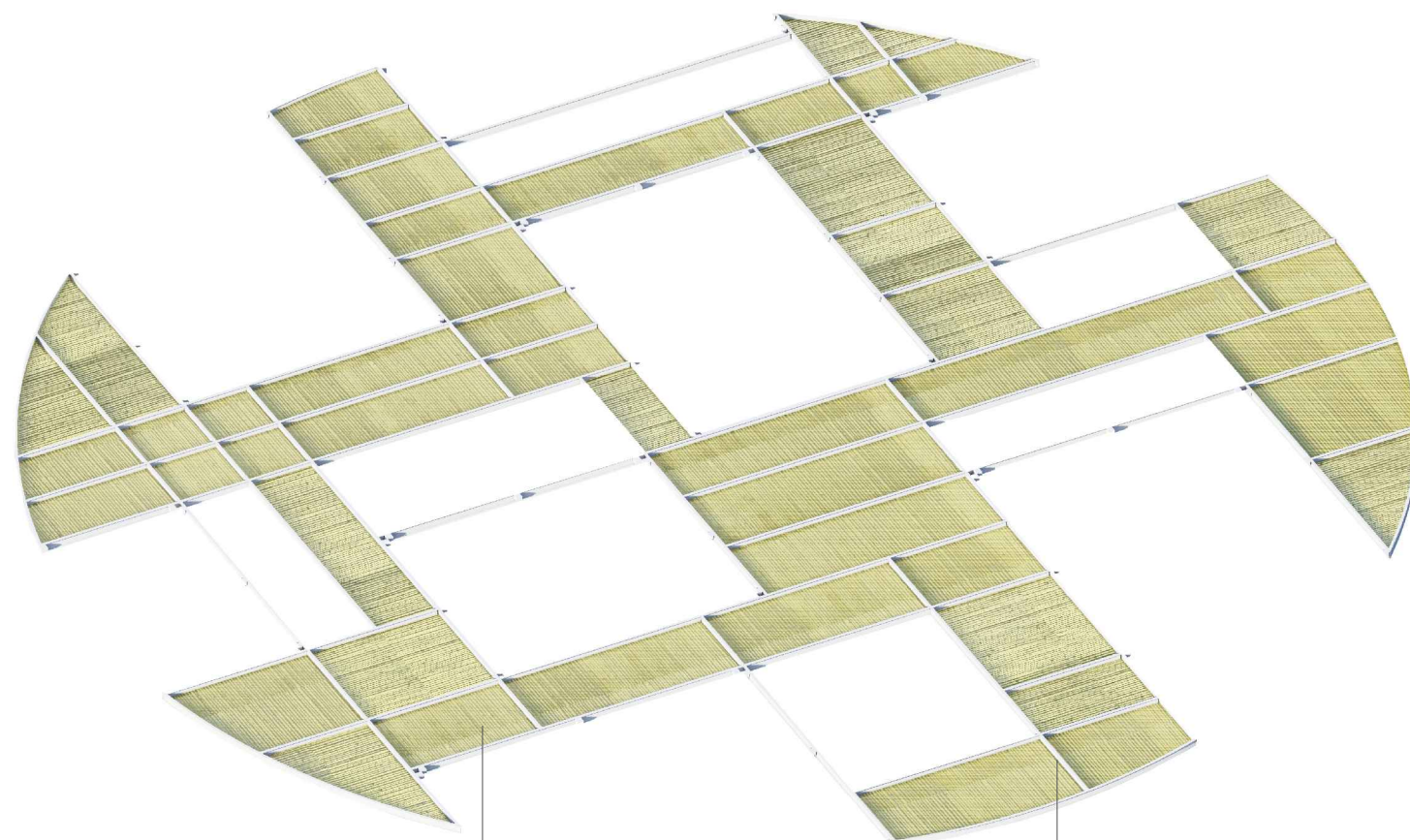
Razlikuju se dva tipa objekata:

- 1) "kontakt" volumeni
- 2) "slobodni" volumeni

3. SLOJ SJENILO OD TRSKE

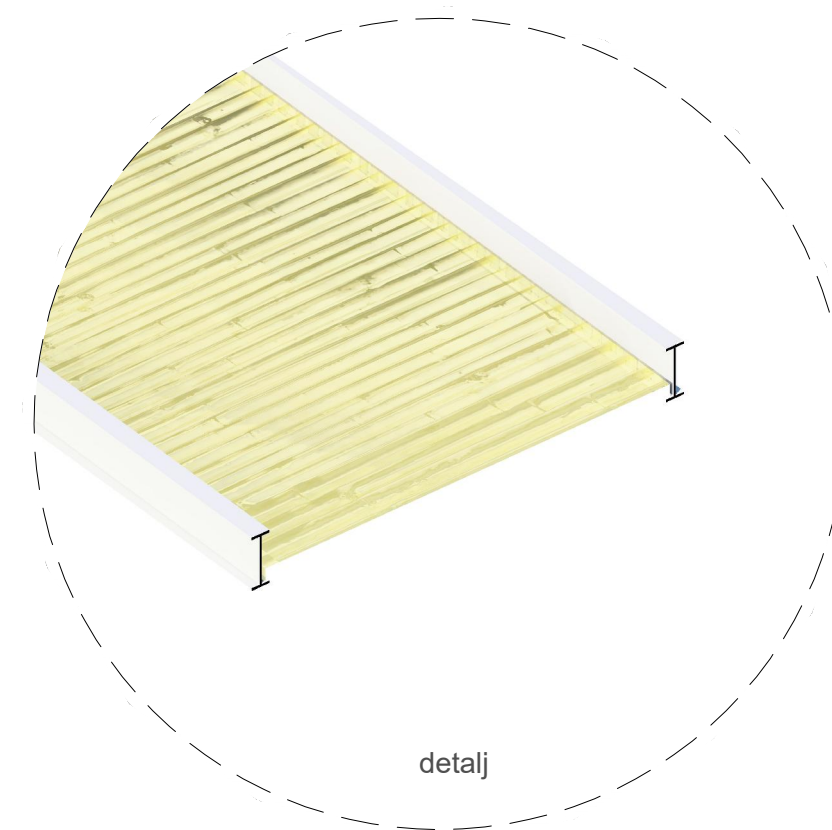
trska većih dimenzija
(promjer šipki cca 5cm)

I čelični nosači

Osim adekvatne zaštite od sunca koju ovaj tip nastrešnice stvara, njena rahlost i određena distanca između štapova trske onemogućava zadržavanje topline ispod nastrešnice čime se ostavruju povoljni klimatski uvjeti boravka u parternom dijelu interpretacijskog centra.

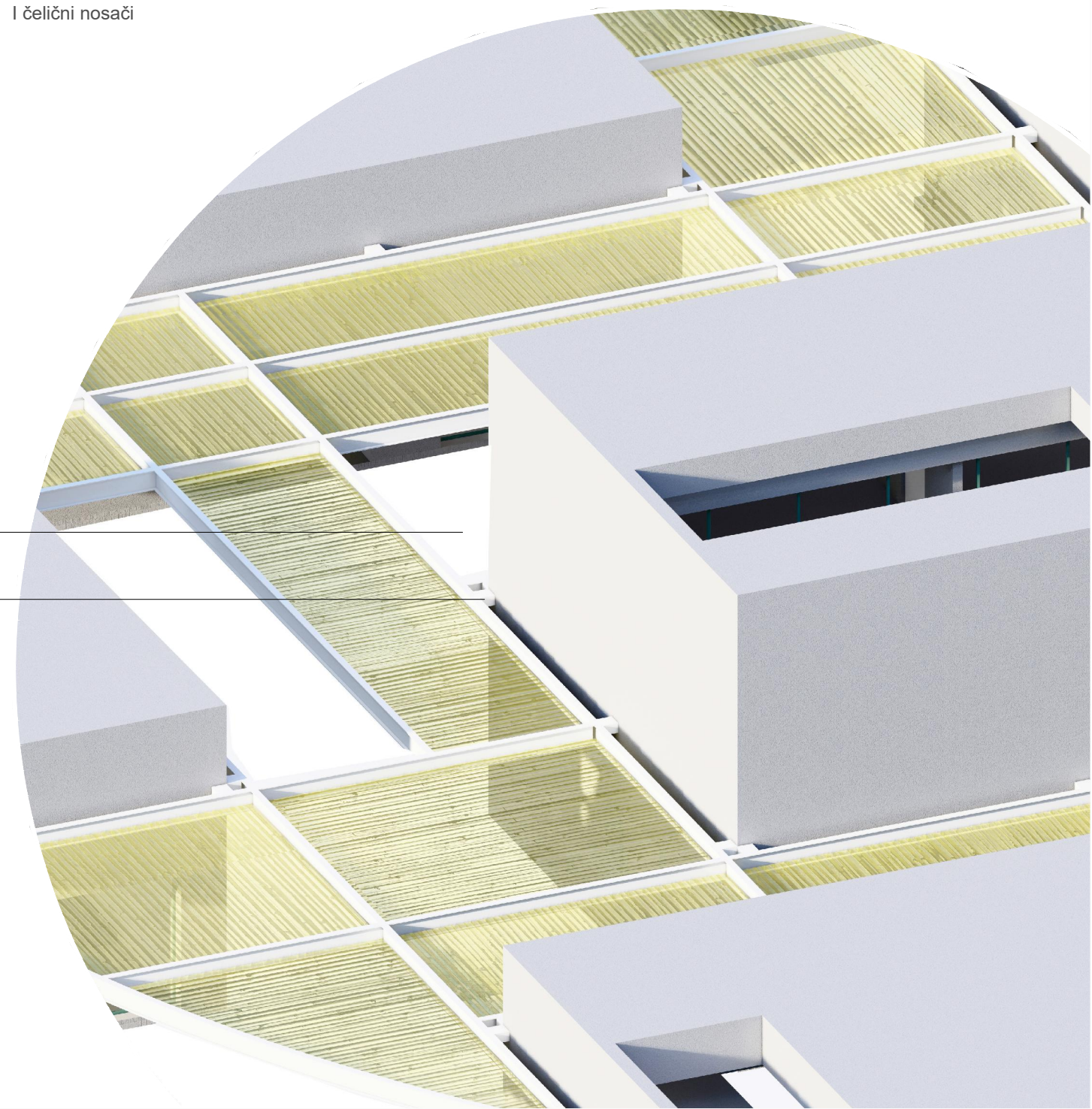
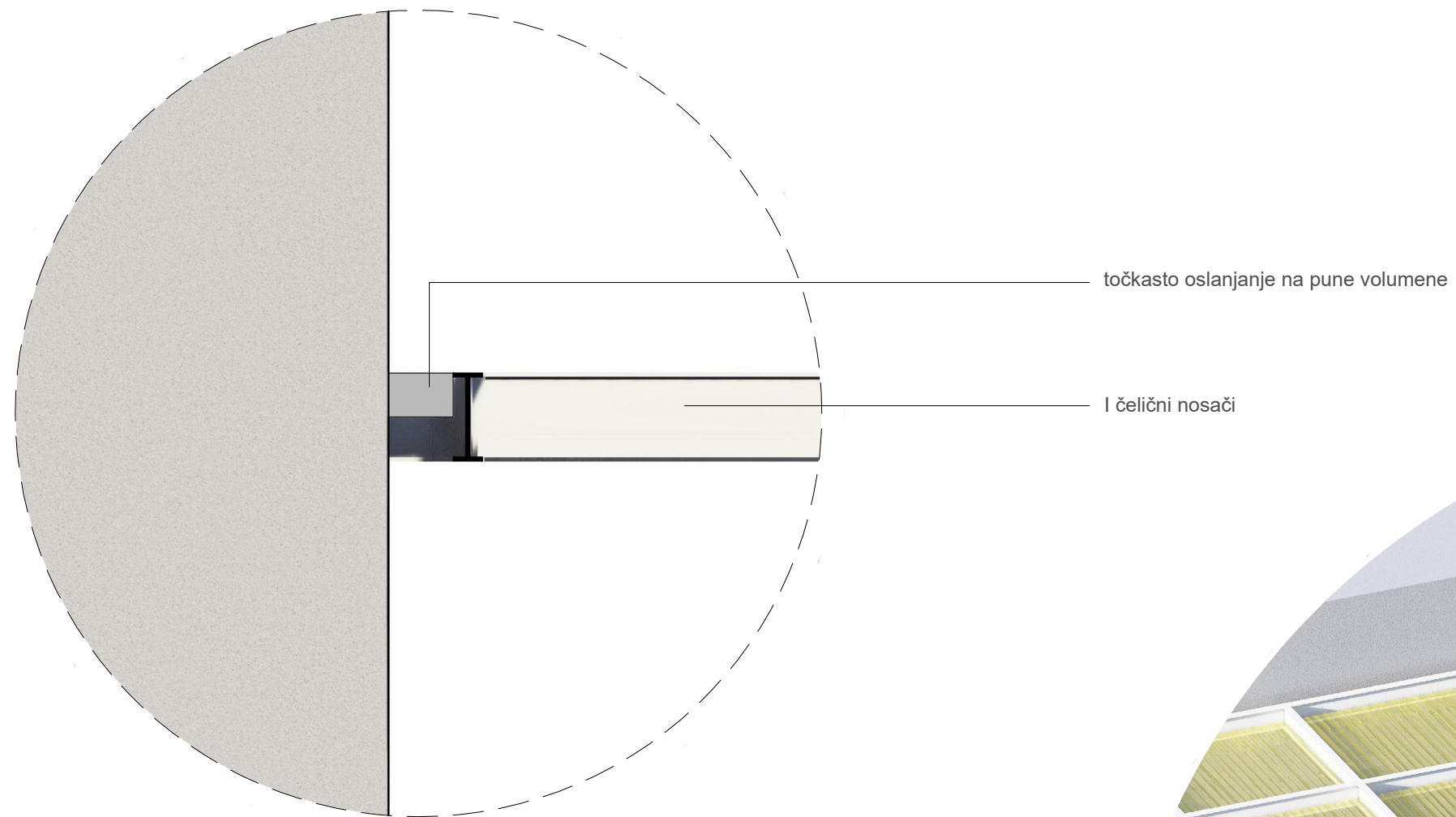
Sama postava štapova trske određena je kraćim rasponom koje treba svladati od jednog do drugog nosača. Time se dobiva raznolikost smjerova postavljanja trske što stvara jednu dodatnu igru same nastrešnice.

Sjenilo od trske element je koji prostoru interpretacijskog centra daje jedan "dalmatinski štih". Boravak u hladovini koja propušta pokoju zraku sunca slična je sjeni koju možemo naći u prirodi kad sjedimo ispod stabla. Razlog odabira trske kao materijala za sjenilo je njeno postojanje na rijeci Krki. Uzimanje materijala iz neposredne okoline jedan je od koncepata ovog projekta - bliskost s fenomenologijom.

detalj

3. SLOJ SJENILO OD TRSKE

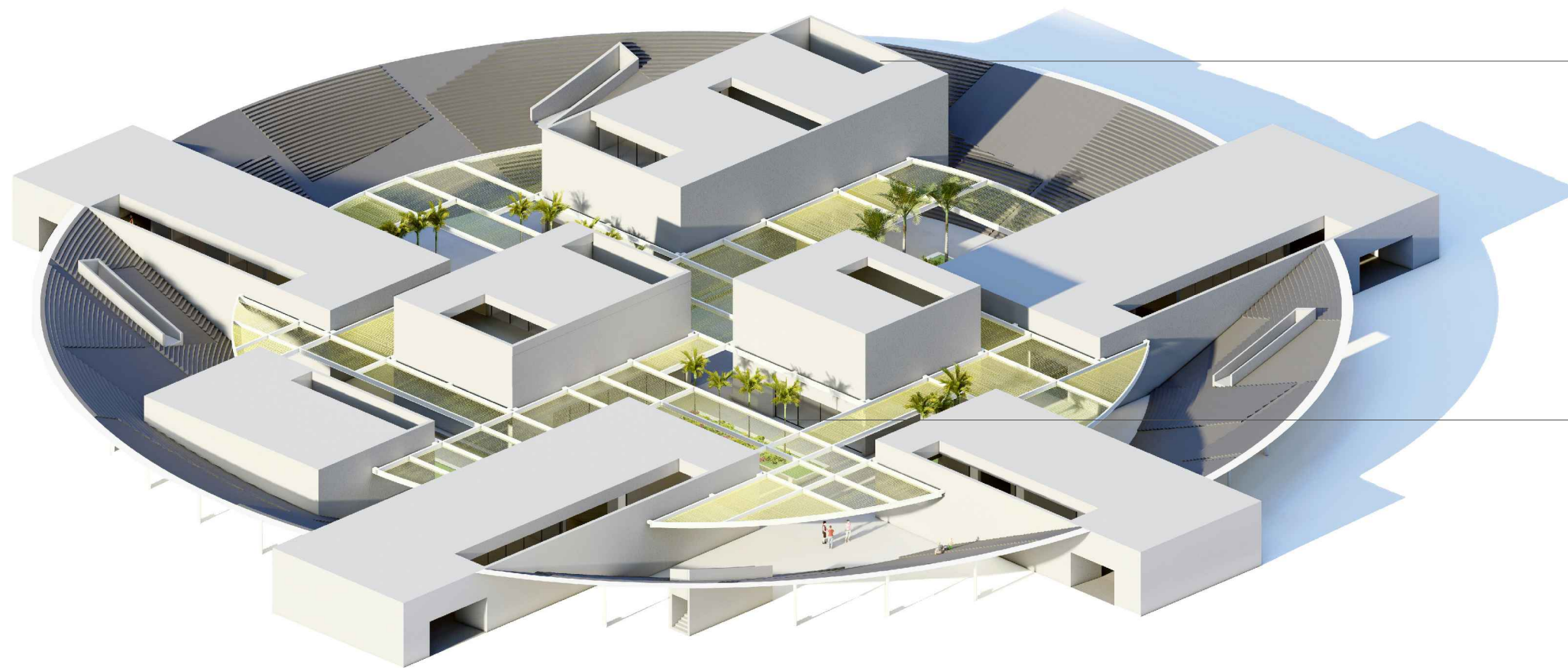

Sjenilo od trske kao jedinstveno tijelo pričvršćeno je točkasto za pune betonske volumene što stvara dojam lebdenja čitave nastrešnice iz pješačkih/parternih vizura.

Nastrešnica je sastavljena od čelične konstrukcije koja formira mnogo polja u koja se interpolira trska što omogućava zamjenu bilo kojeg polja trske zasebno neovisno od ostatka.

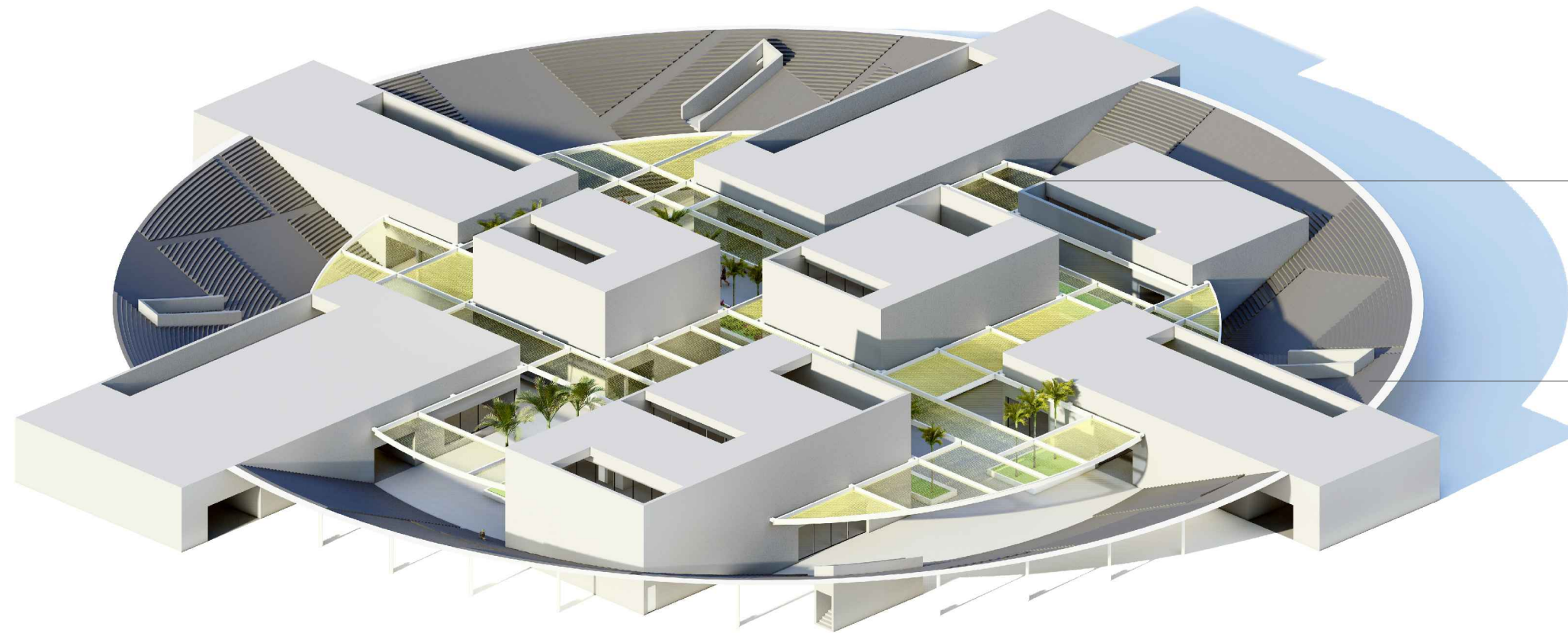
Unutar nastrešnice postoje dijelovi koji nisu natkriveni trskom radi većeg dovoda svjetla u parternu zonu. Ti nenatkriveni dijelovi su ujedno iskorišteni kao zone za smještaj zelenila.

AKSONOMETRIJA 1

orijentacije gornjih katova na atrije -
otvorenost prema nebu

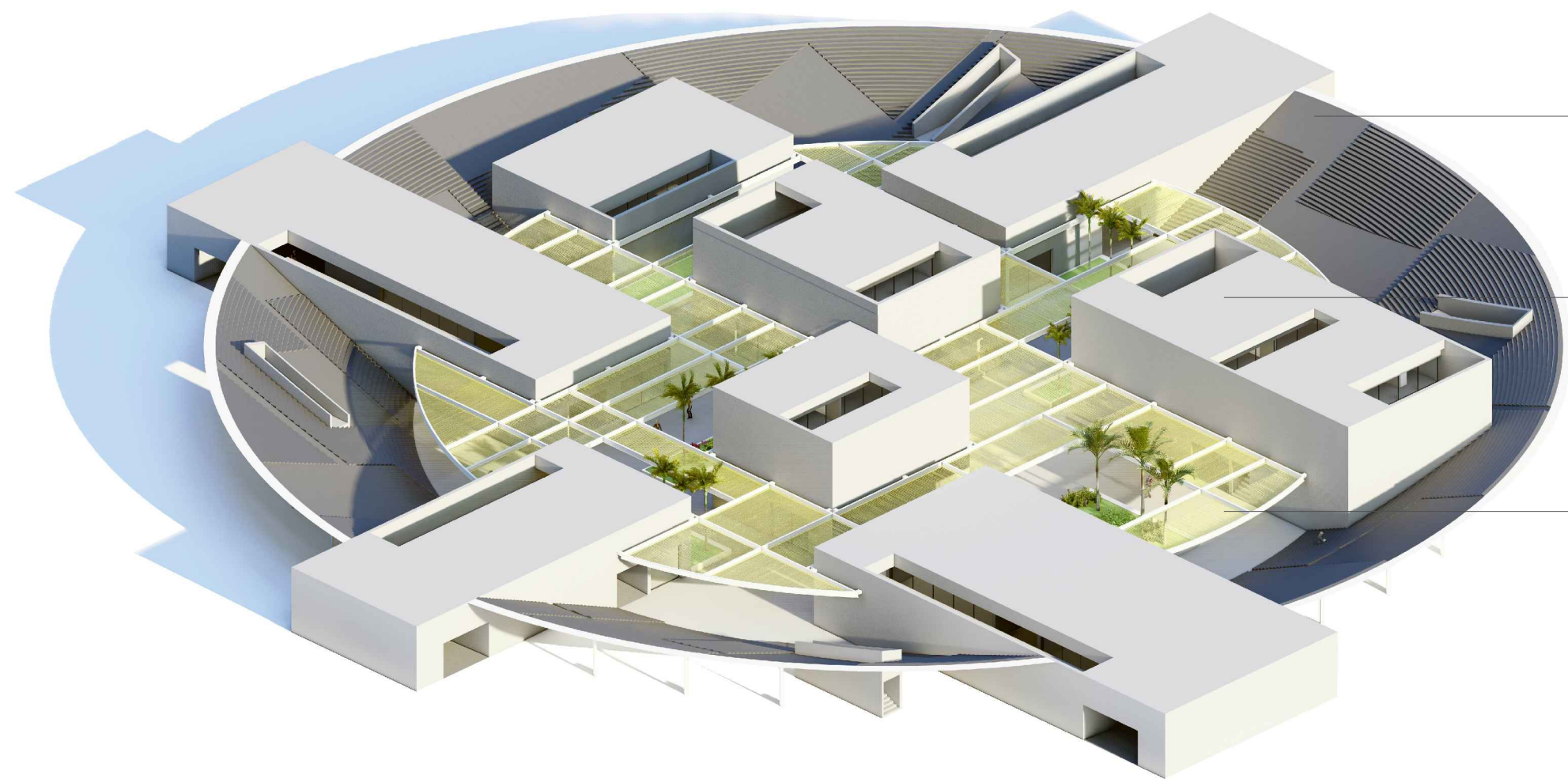
vegetacija se smješta u dijelovima koji nisu
natkriti trskom

"lebdeća" trska
- materijal direktno uzet sa rijeke Krke
(korištenje materijala s lokacije)

"paluba"
- kombinirana kosa površina s
stepeništem (sve obloženo u tamno drvo)

AKSONOMETRIJA 3

drvo - "paluba" obložena drvom tamne boje

beton - puni volumeni izvedeni u golom betonu bez pigmentacije

trska - sjenilo izvedeno u obliku krupne trske

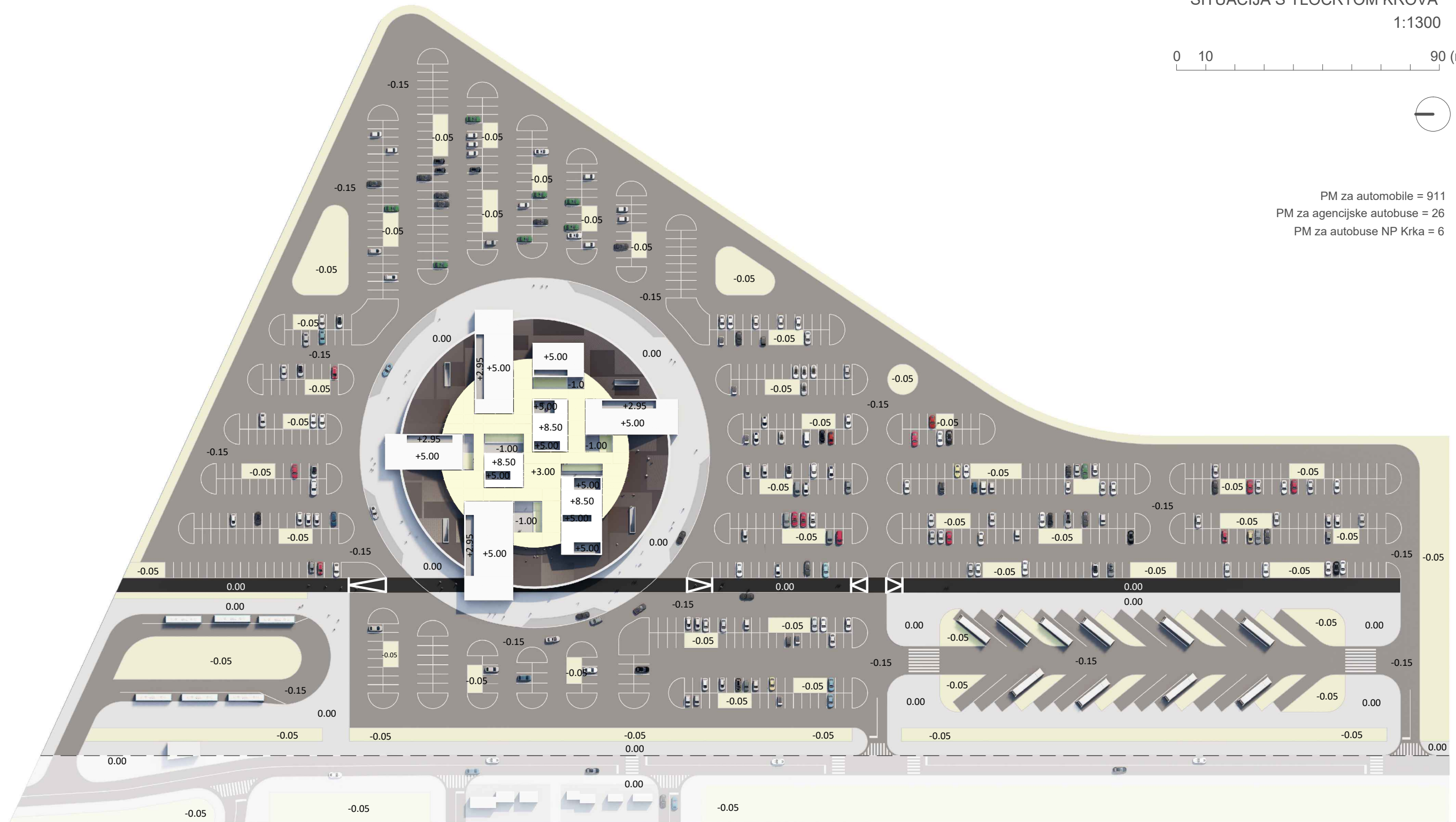
0 50 100 300 (m)

ŠIRA SITUACIJA
1:5000

SITUACIJA S TLOCRTOM KROVA
1:1300

PM za automobile = 911
PM za agencijske autobuse = 26
PM za autobuse NP Krka = 6

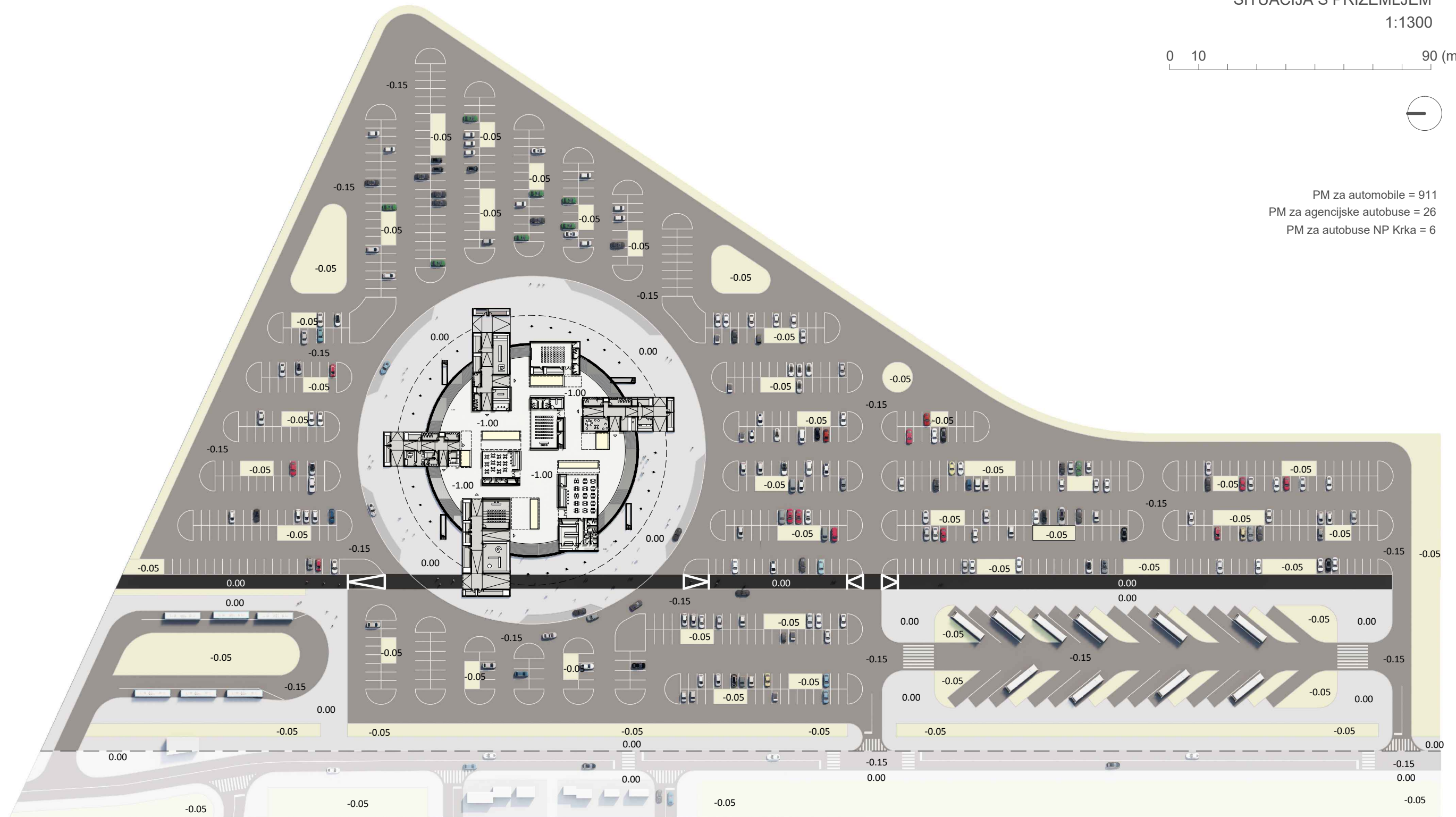
SITUACIJA S PRIZEMLJEM

1:1300

0 10 90 (m)

PM za automobile = 911
PM za agencijske autobuse = 26
PM za autobuse NP Krka = 6

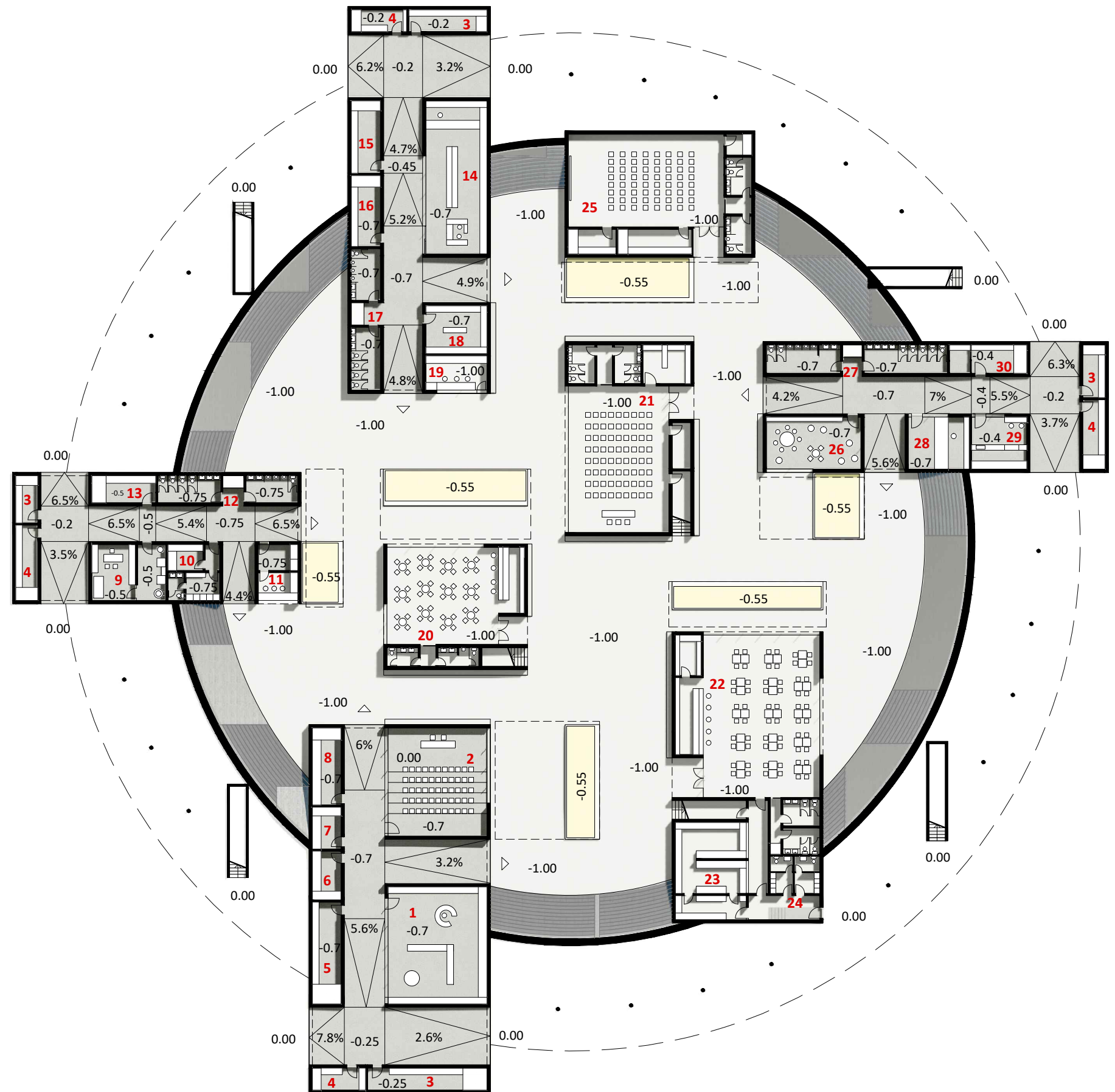
TLOCRT PRIZEMLJA

0 1 5 10 15 20 25 30 (m)

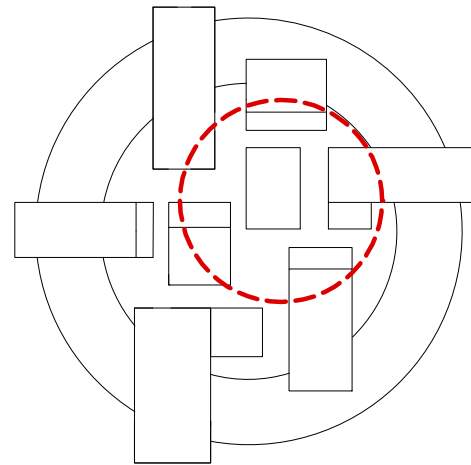
LEGENDA:

- 1** - SUVENIRNICA
- 2** - PREZENTACIJSKA SALA
- 3** - SPREMIŠTE VANJSKOG PARKIRALIŠTA
- 4** - OPREMA ZA ODRŽAVANJE ZELENILA
- 5** - VATROGASNA OPREMA
- 6** - RAČUNLANA OPREMA
- 7** - ARHIVA
- 8** - SANITARNA OPREMA
- 9** - AMBULANTA
- 10** - GARDEROBA I SANITARIJE OSOBLJA
- 11** - INFO PULT
- 12** - SANITARIJE
- 13** - PROPAGANDNI MATERIJALI
- 14** - SAMOPOSLOGA
- 15** - OPREMA I PRIBOR ZA ČIŠĆENJE
- 16** - SPREMIŠTE SAMOPOSLOGE
- 17** - SANITARIJE
- 18** - ARHIVA
- 19** - PRODAJA KARATA
- 20** - CAFFE BAR S POPRATNIM PROSTORIMA
- 21** - PROSTOR ZA PREDAVANJA S SERVISNIM DIJELOVIMA
- 22** - RESTORAN
- 23** - KUHINJA RESTORANA
- 24** - SERVISI + GARDEROBA OSOBLJA
- 25** - MULTIMEDIJALNA DVORANA
- 26** - DJEČJA IGRAONICA
- 27** - SANITARIJE
- 28** - "WALK IN" TRAFIKA
- 29** - FAST FOOD
- 30** - PRIROČNO SPREMIŠTE

SEGMENT PRIZEMLJA

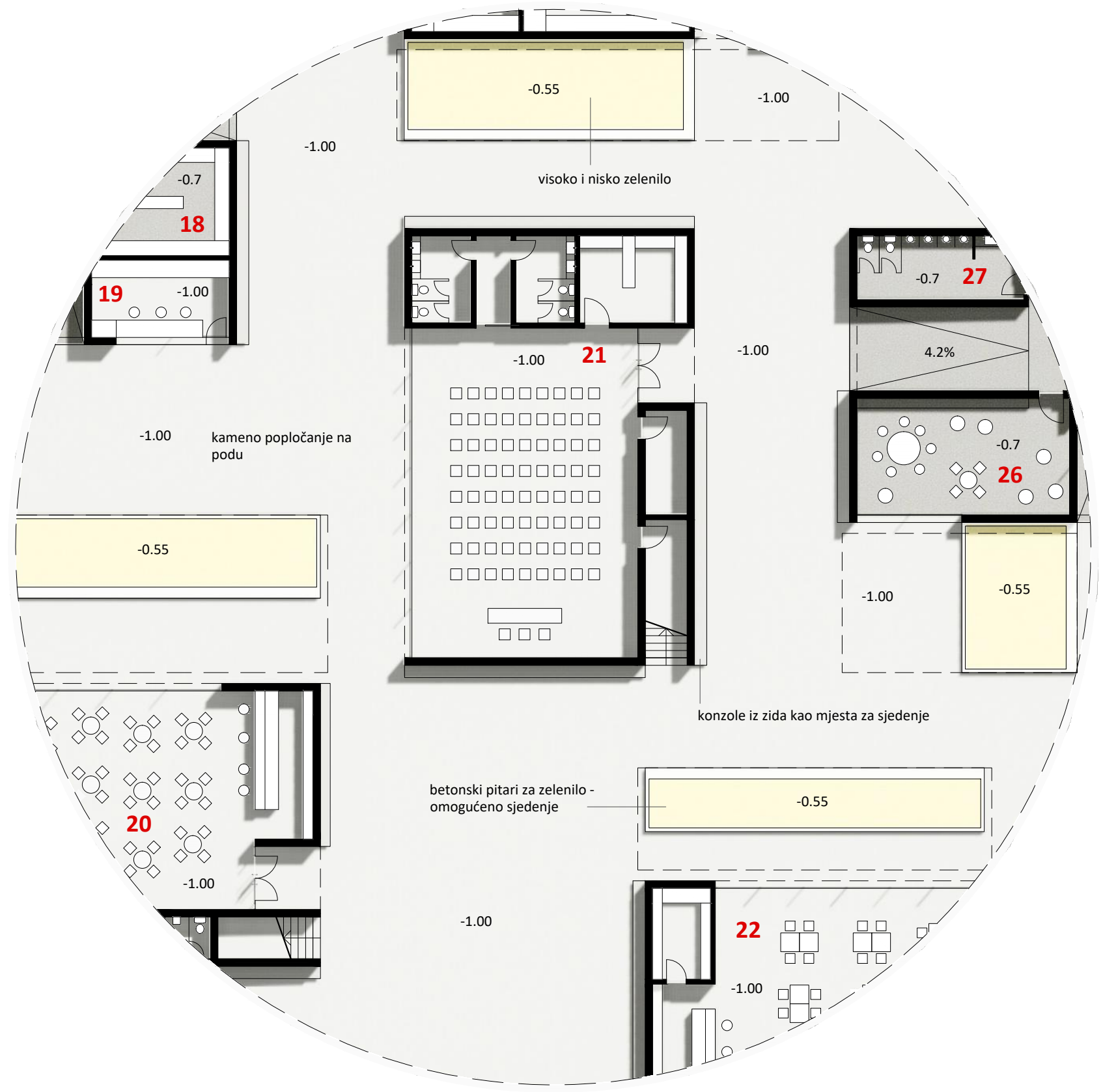
1:200

LEGENDA:

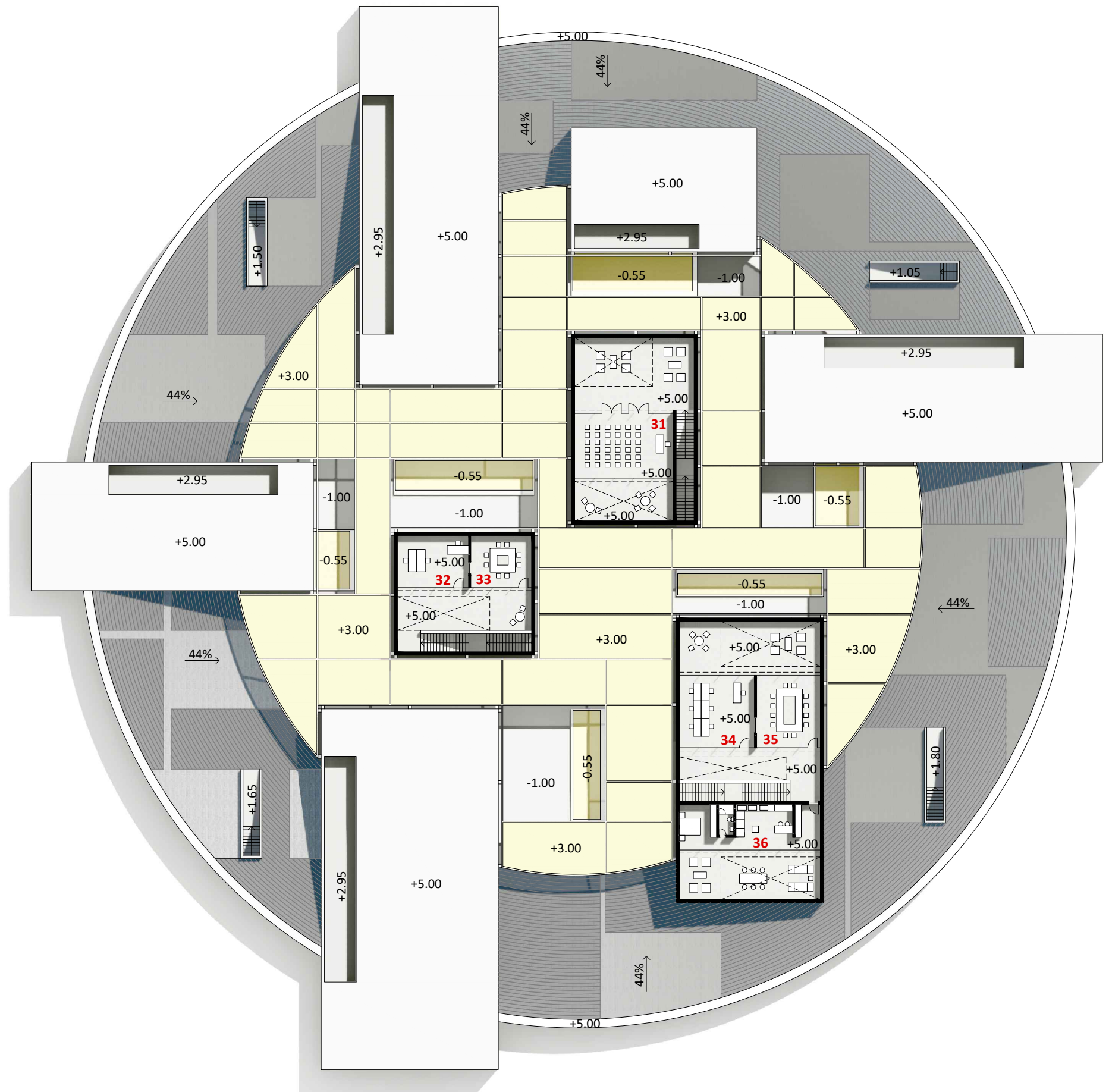
- 17** - SANITARIJE
- 18** - ARHIVA
- 19** - PRODAJA KARATA
- 20** - CAFFE BAR S POPRATNIM PROSTORIMA
- 22** - RESTORAN
- 26** - DJEČJA IGRAONICA
- 27** - SANITARIJE

0 1 5 10 15 (m)

TLOCRT KATA

0 1 5 10 15 20 25 30 (m)

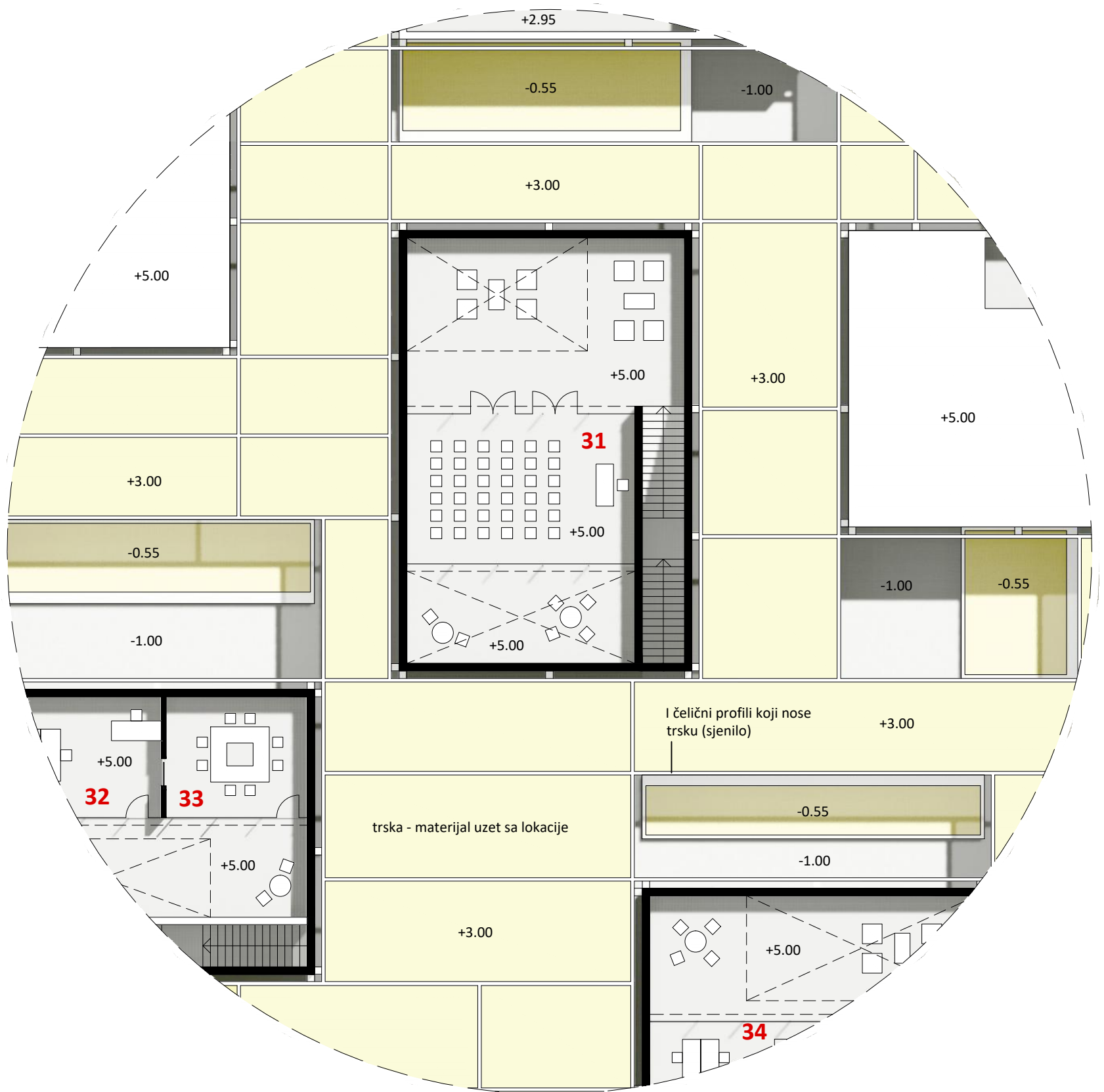
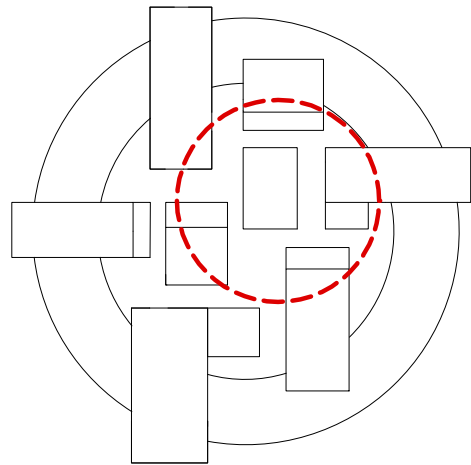

LEGENDA:

- 31** - PROSTOR ZA EDUKACIJU I SASTANKE OSOBLJA
- 32** - ADMINISTRACIJA
- 33** - ADMINISTRACIJA SASTANCI
- 34** - UREDSKI PROSTORI
- 35** - SOBA ZA SASTANKE
- 36** - JEDNOSOBNI APARTMAN

SEGMENT KATA

1:200

LEGENDA:

- 31** - PROSTOR ZA EDUKACIJU I SASTANKE OSOBLJA
- 32** - ADMINISTRACIJA
- 33** - ADMINISTRACIJA SASTANCI
- 34** - UREDSKI PROSTORI
- 35** - SOBA ZA SASTANKE
- 36** - JEDNOSOBNI APARTMAN

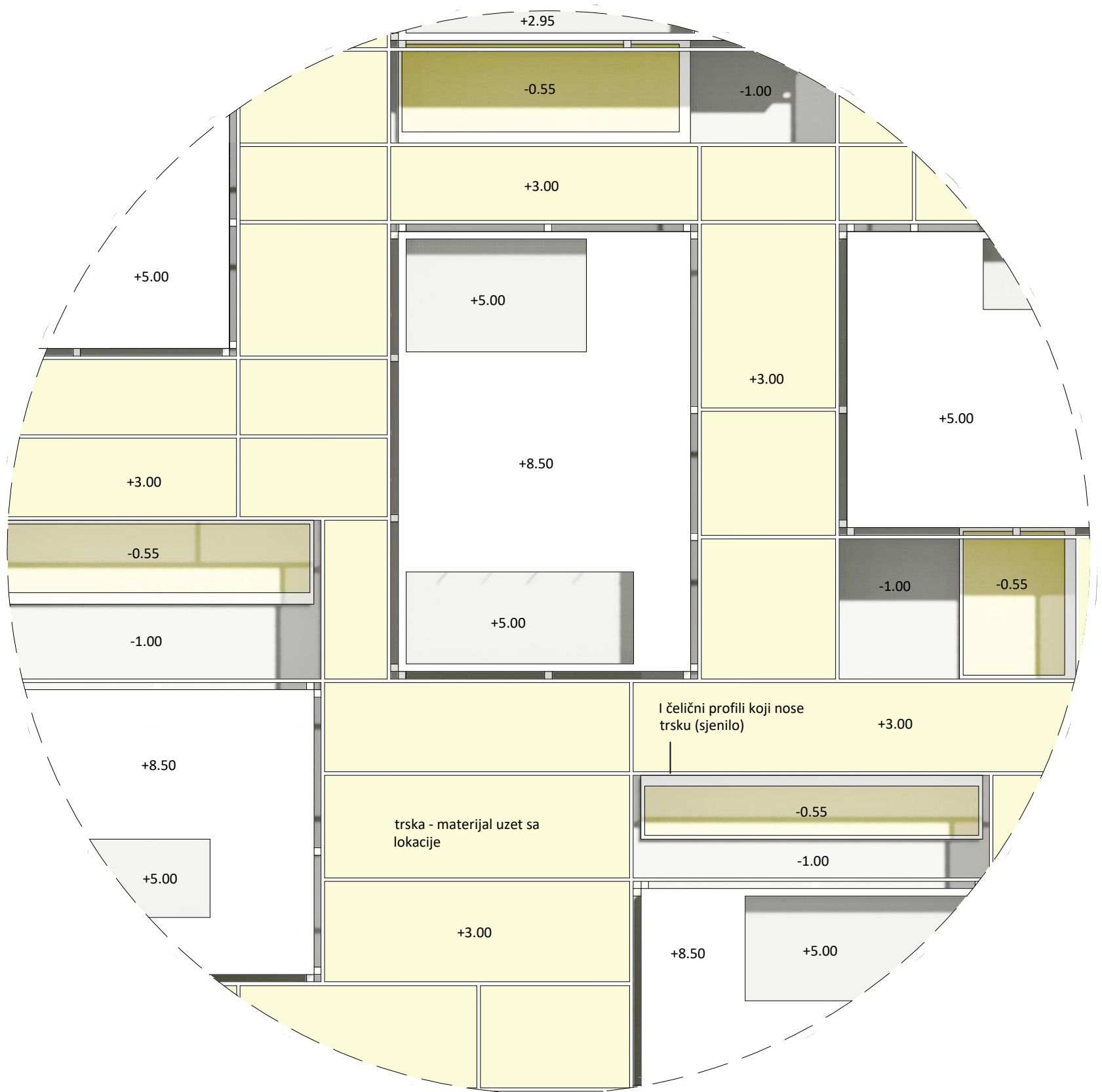
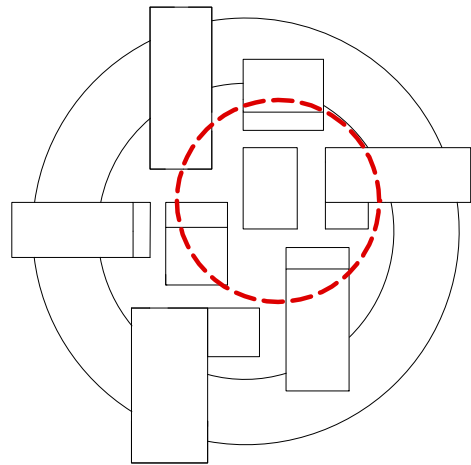
TLOCRT KROVA

0 1 5 10 15 20 25 30 (m)

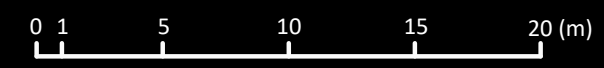
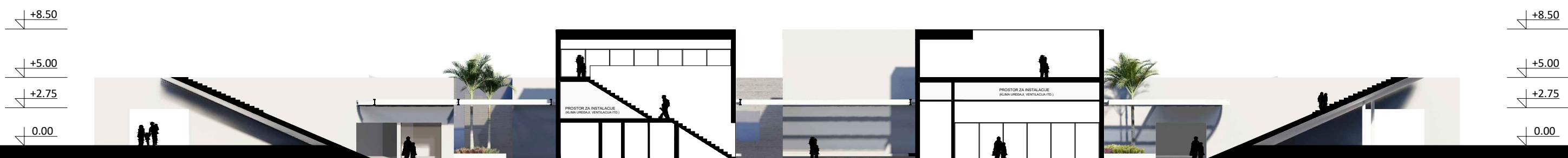
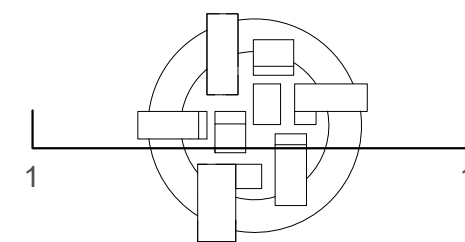

SEGMENT KROVA

1:200

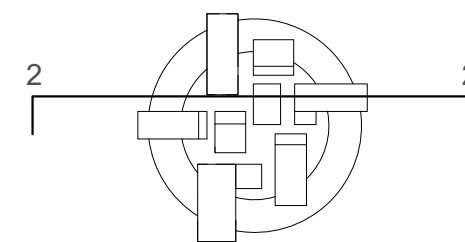

PRESJEK 1-1
1:300

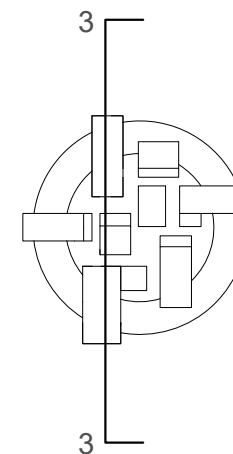

PRESJEK 2-2
1:300

PRESJEK 3-3
1:300

+8.50

+5.00

+2.75

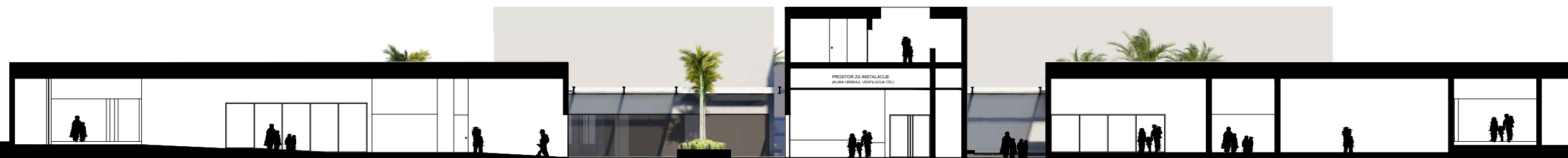
0.00

+8.50

+5.00

+2.75

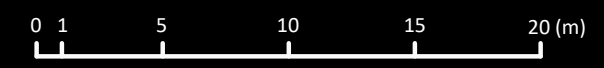
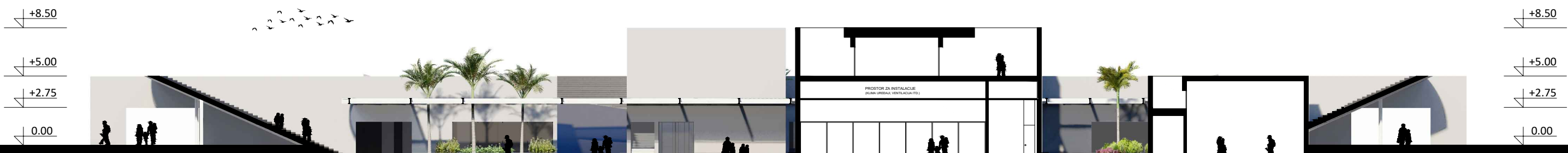
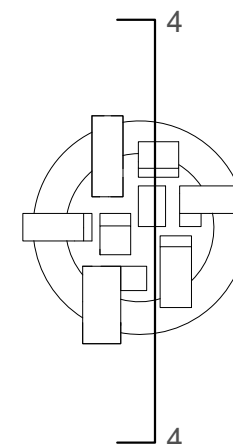
0.00

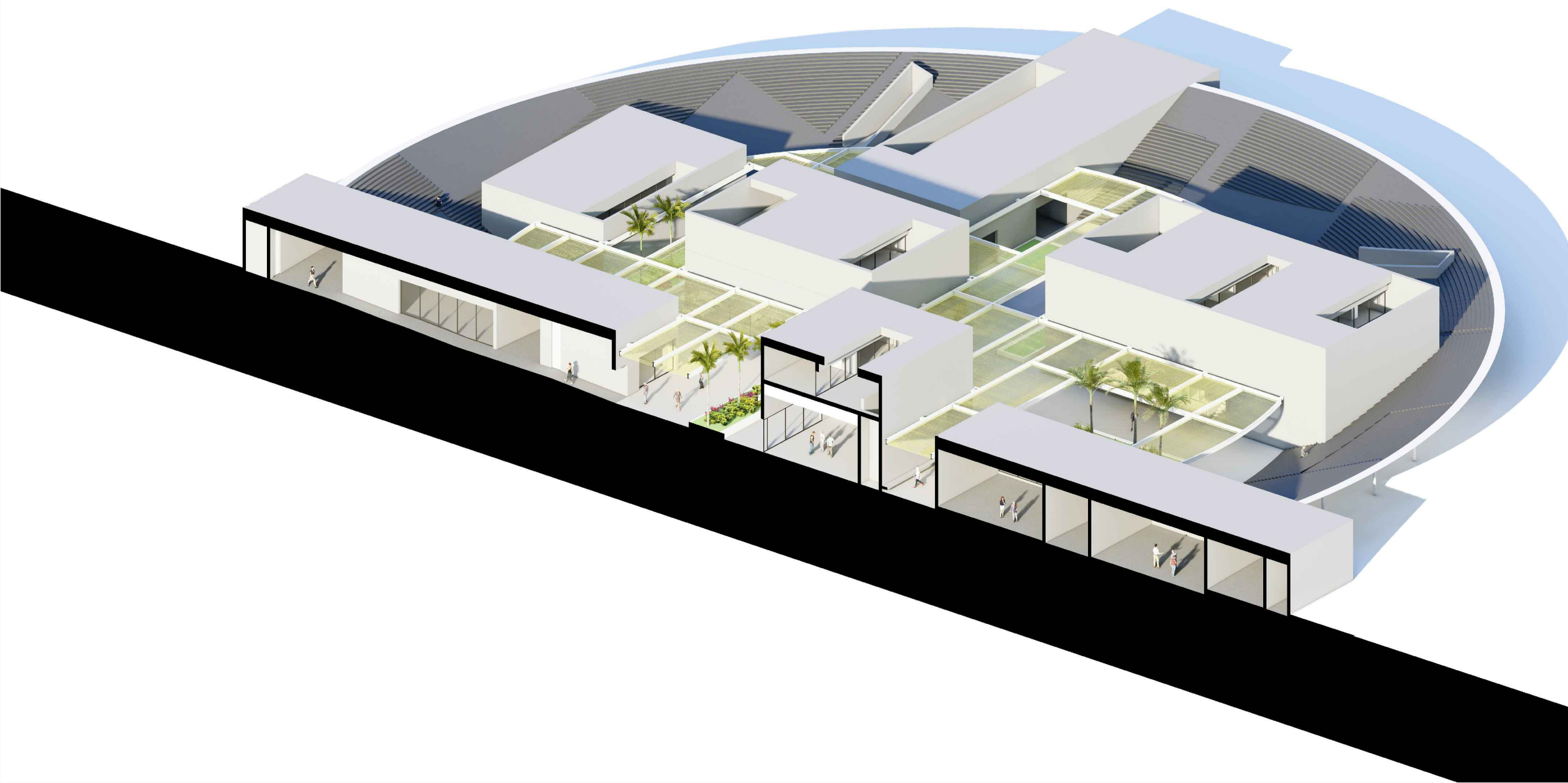
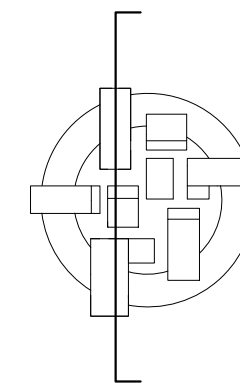
PROSTOR ZA INSTALACIJE
(KUHINJA, VENTILACIJA, ITD.)

0 1 5 10 15 20 (m)

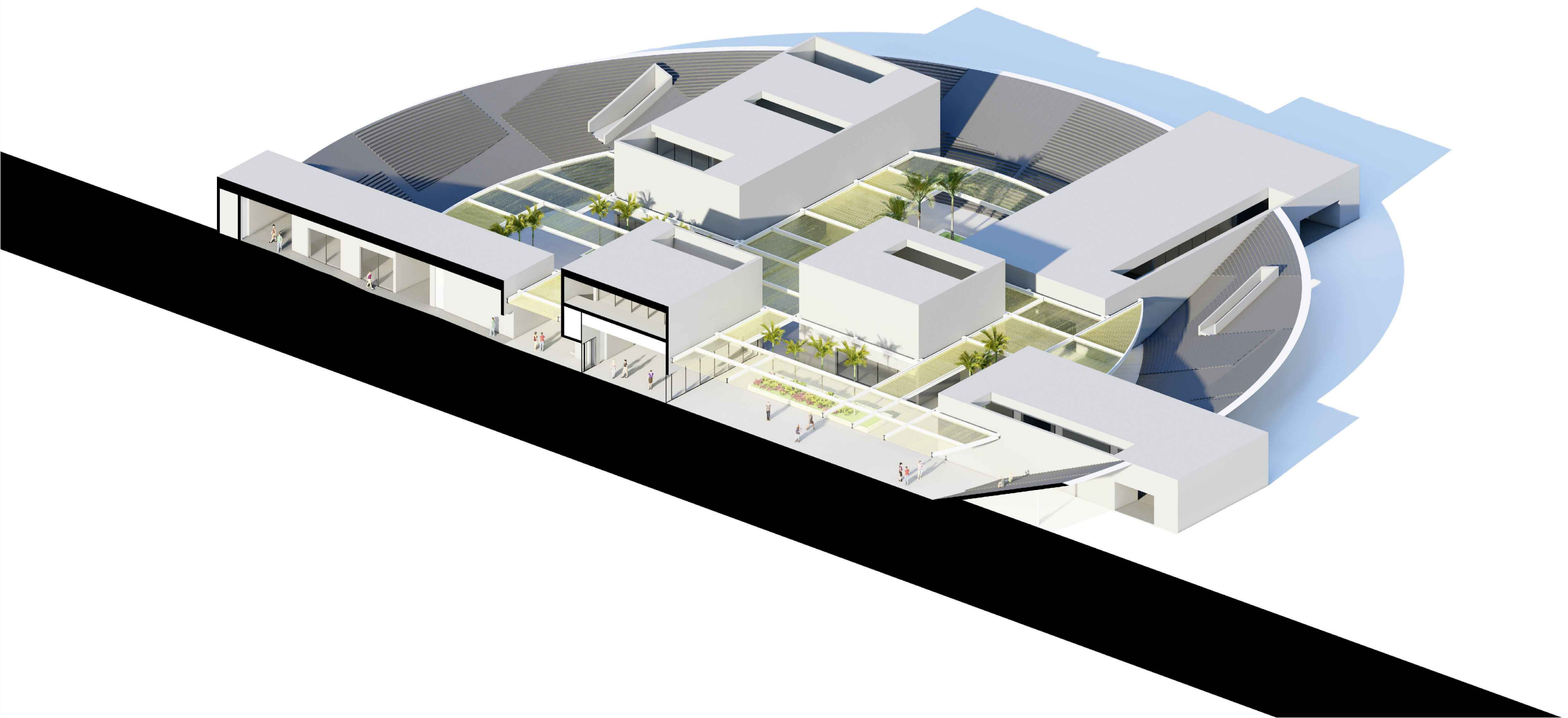
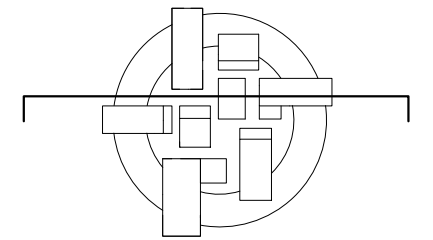
PRESJEK 4-4
1:300

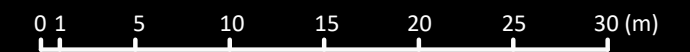
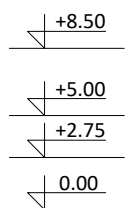
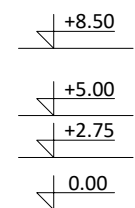
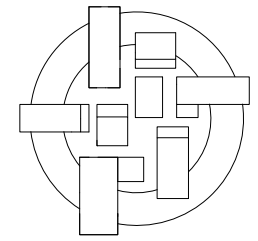
PRESJEK - AKSONOMETRIJA 1

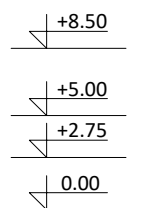
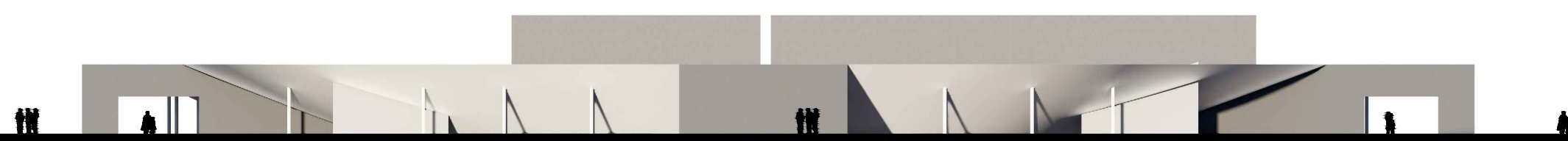
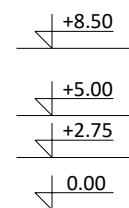
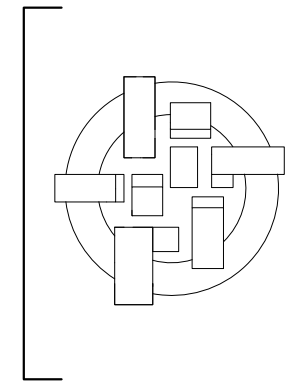
PRESJEK - AKSONOMETRIJA 2

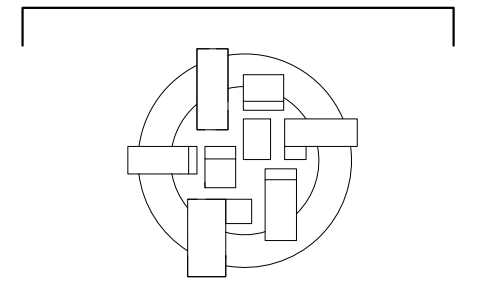
JUŽNA FASADA
1:400

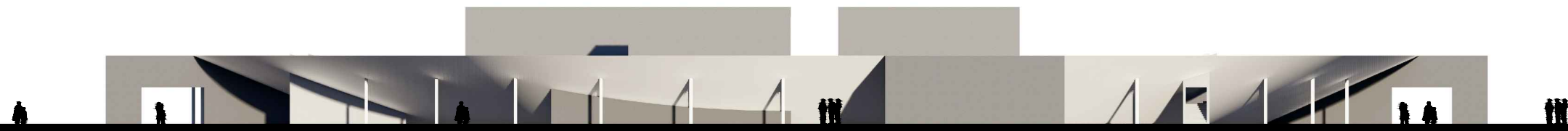
ZAPADNA FASADA
1:400

SJEVERNA FASADA
1:400

+8.50
+5.00
+2.75
0.00

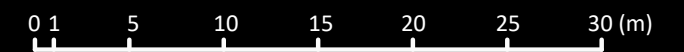
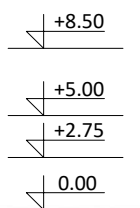
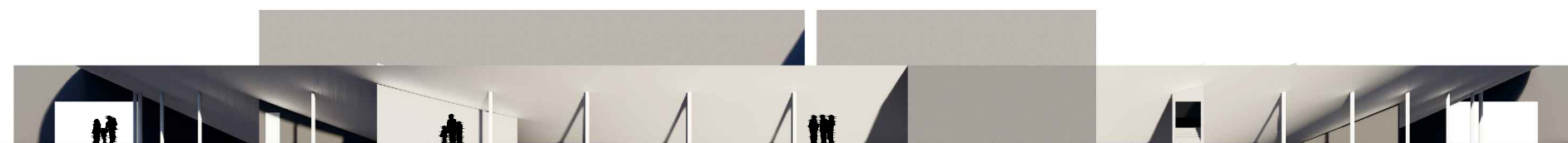
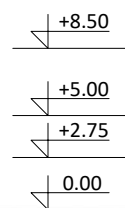
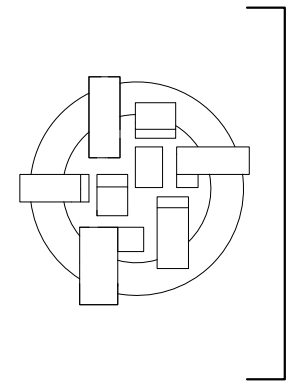

+8.50
+5.00
+2.75
0.00

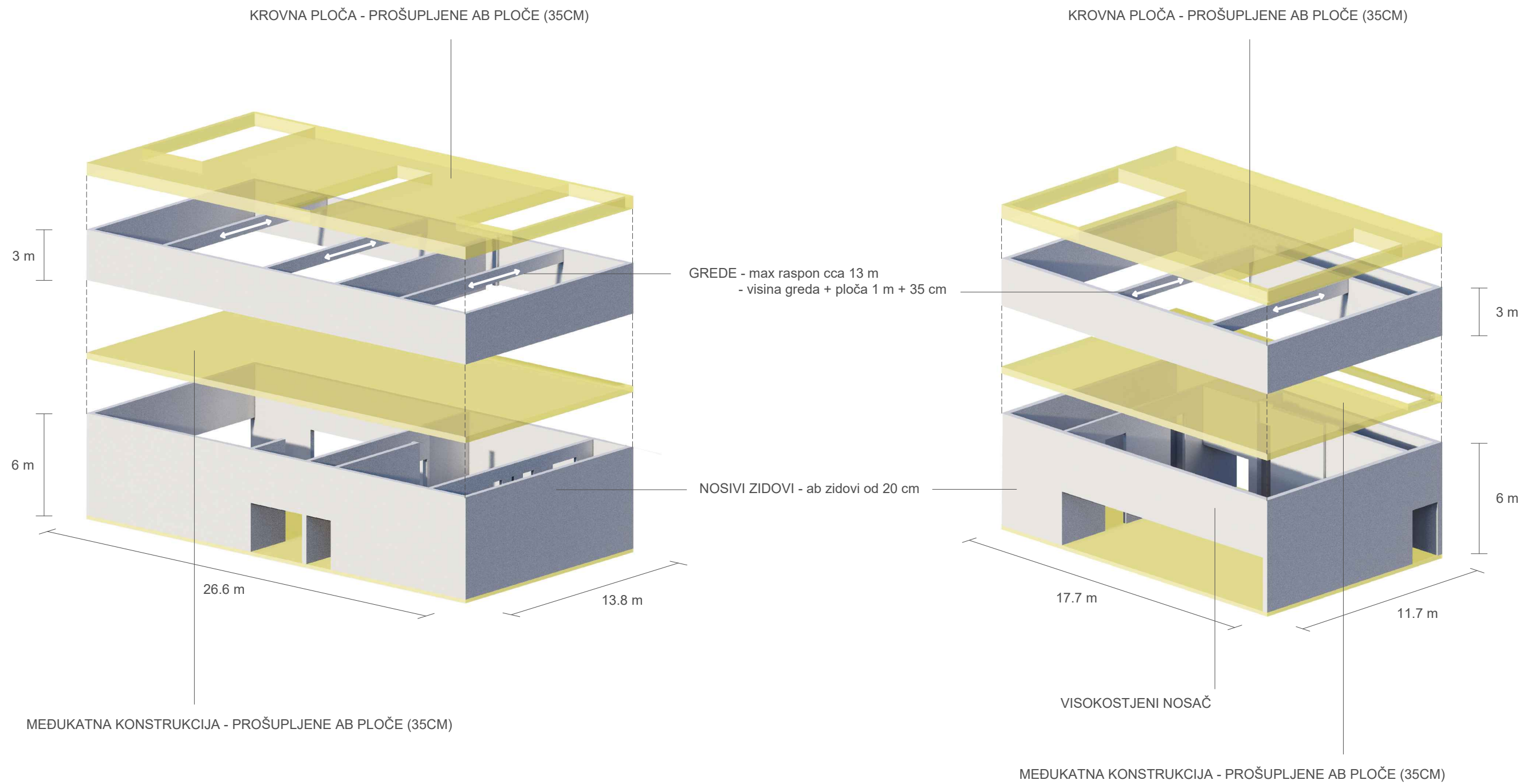
0 1 5 10 15 20 25 30 (m)

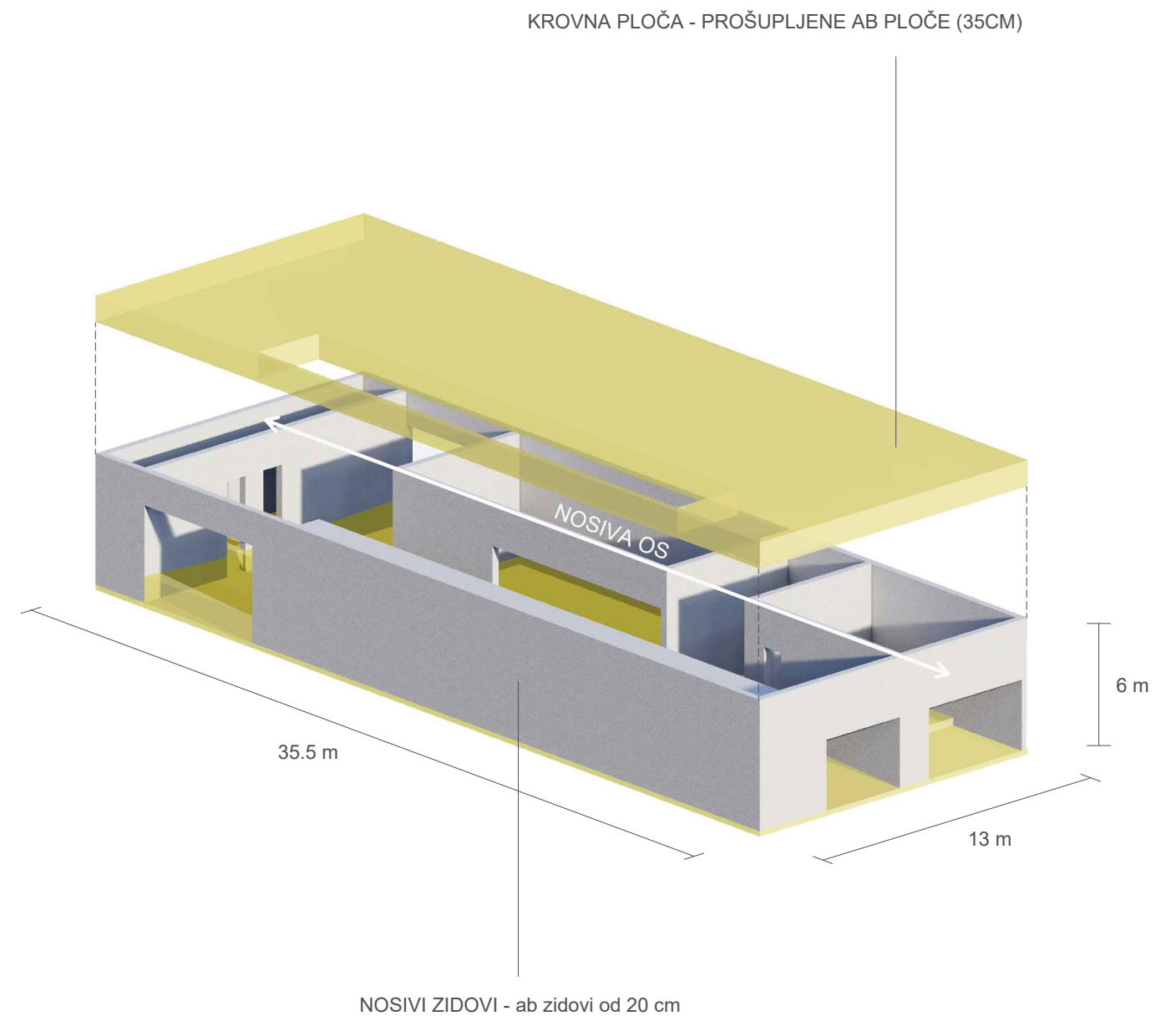
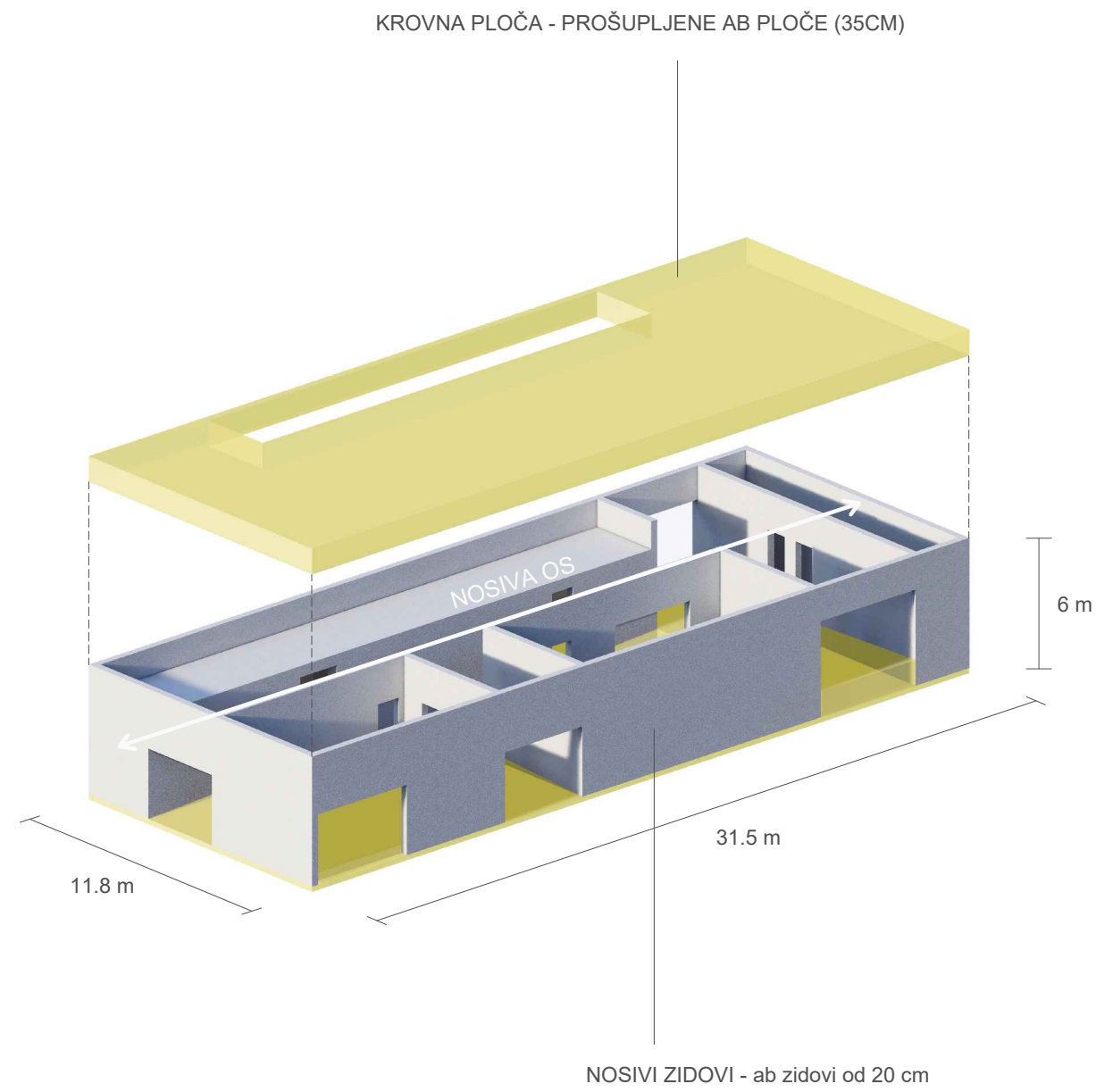
ISTOČNA FASADA
1:400

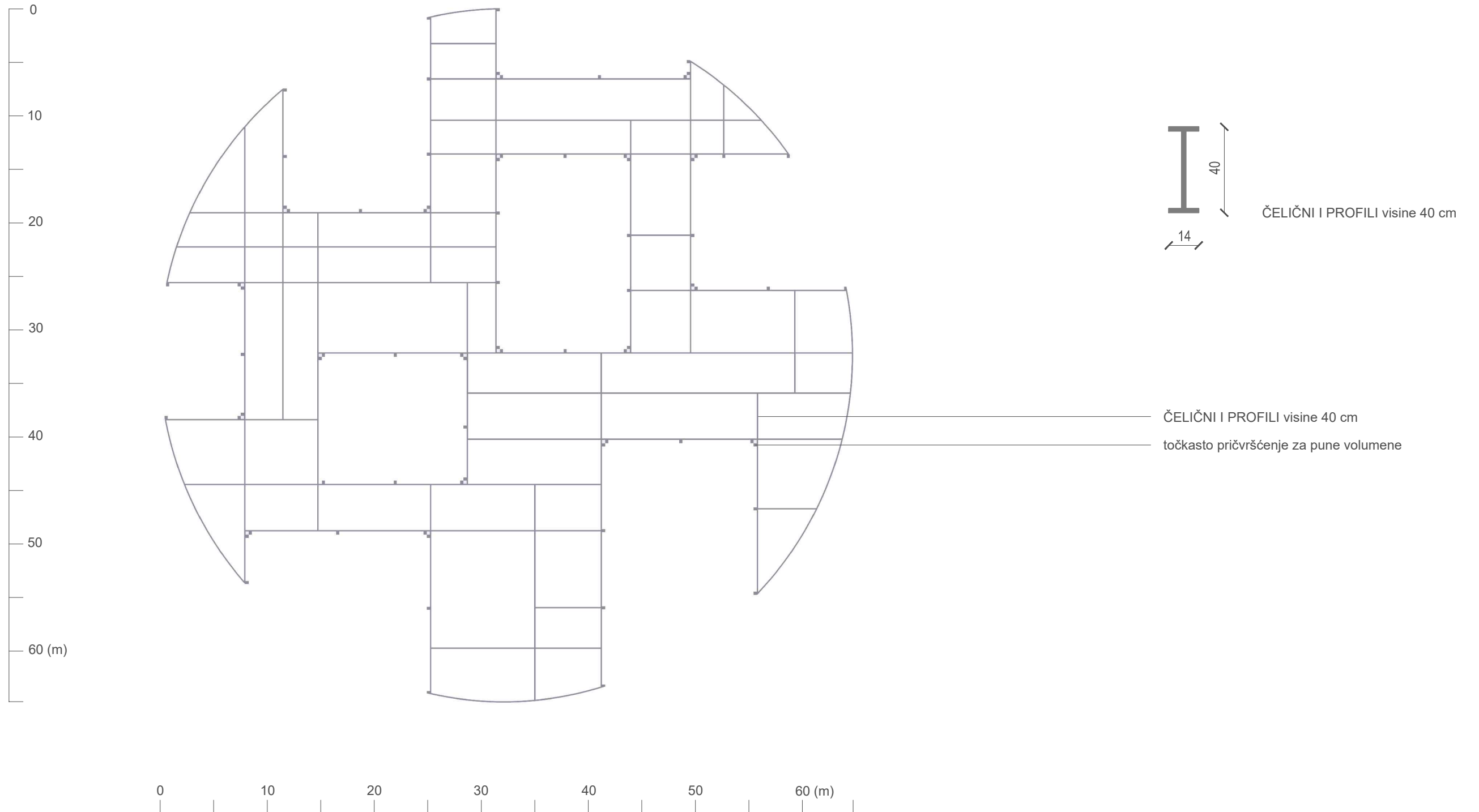
KONSTRUKCIJA
OBJEKTI - TIP "SLOBODNI" VOLUMENI

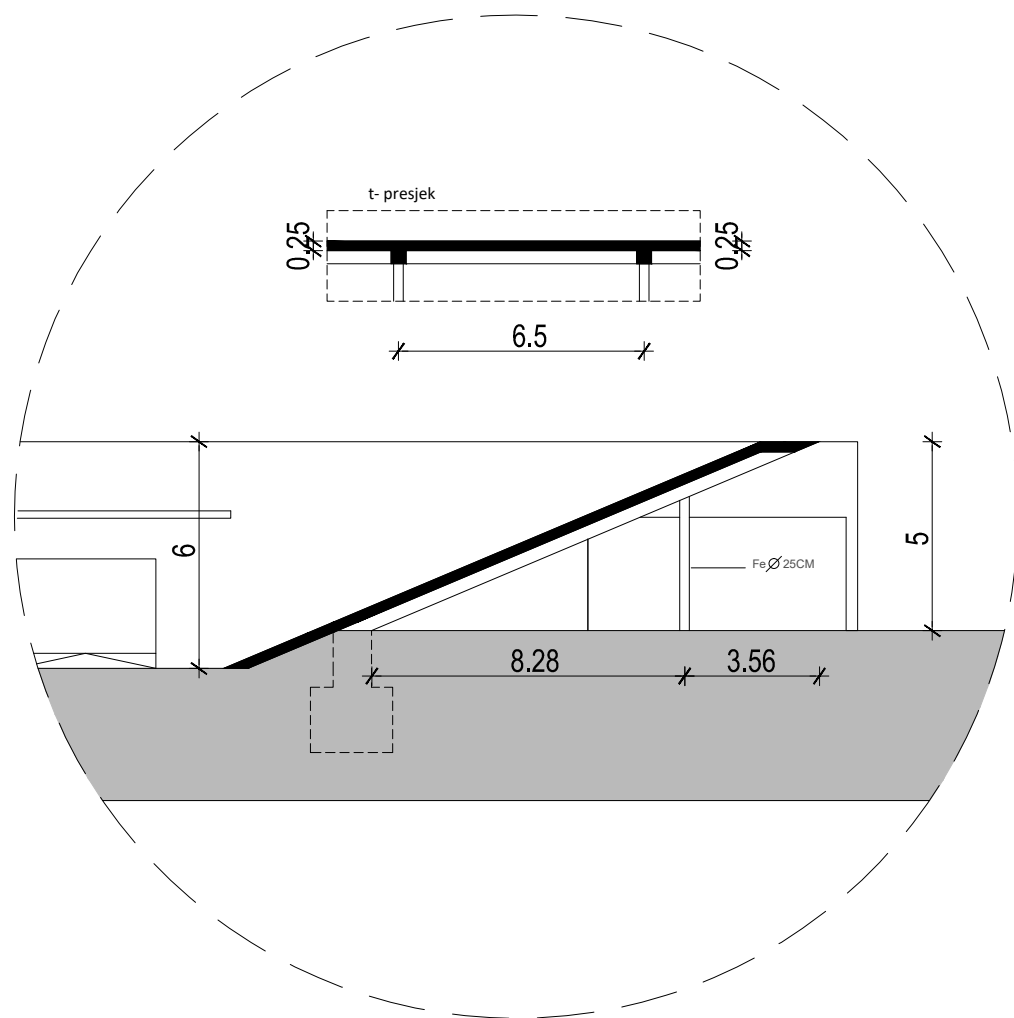
KONSTRUKCIJA
OBJEKTI - TIP "KONTAKT" VOLUMENI

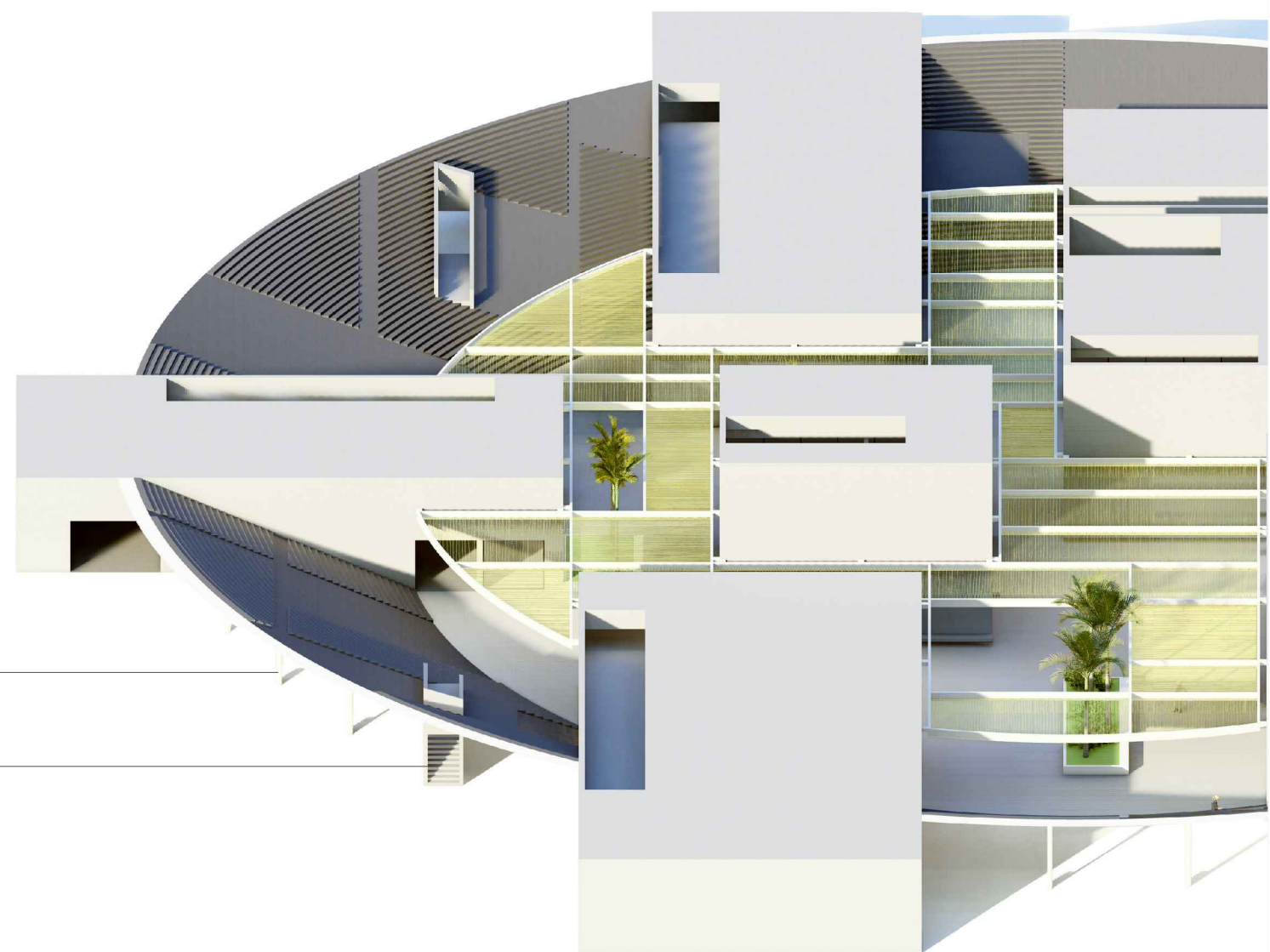
KONSTRUKCIJA
SJENILO - KONSTRUKCIJA OD ČELIKA

DETALJ PRESJEKA DISKA

KONSTRUKCIJA
"DISK"

ČELIČNI STUPOVI PROMJERA 25CM

STUBIŠTA - "SHOTCUT" - KONSTRUKTIVNO
POMAŽU U NOŠENJU "DISKA"

DETALJ 1

KONTAKT VOLUMENA I DISKA

0 10 90 (cm)

Z1

- IMPREGNACIJA
- NOSIVI AB ZID 24 CM
- TERMOIZOLCIJA XPS 8 CM
- OBLOŽNI AB ZID (JED. ARM. - po sredini) 10 CM
- IMPREGNACIJA (protiv atmosferilija i nečistoća)

TRAJNOELSTIČNI KIT (CRNE PIGMENTACIJE)

LJEPILO sa mrežicom (izravnanje)

ANKER (OLAKAŠANJE NOŠENJA OBLOGE)

VANI

betonska prefabricirana klupčica
flexibilno ljepilo za kamen
PREMAZ MAPELASTIK (HIDROIZOLACIJA)

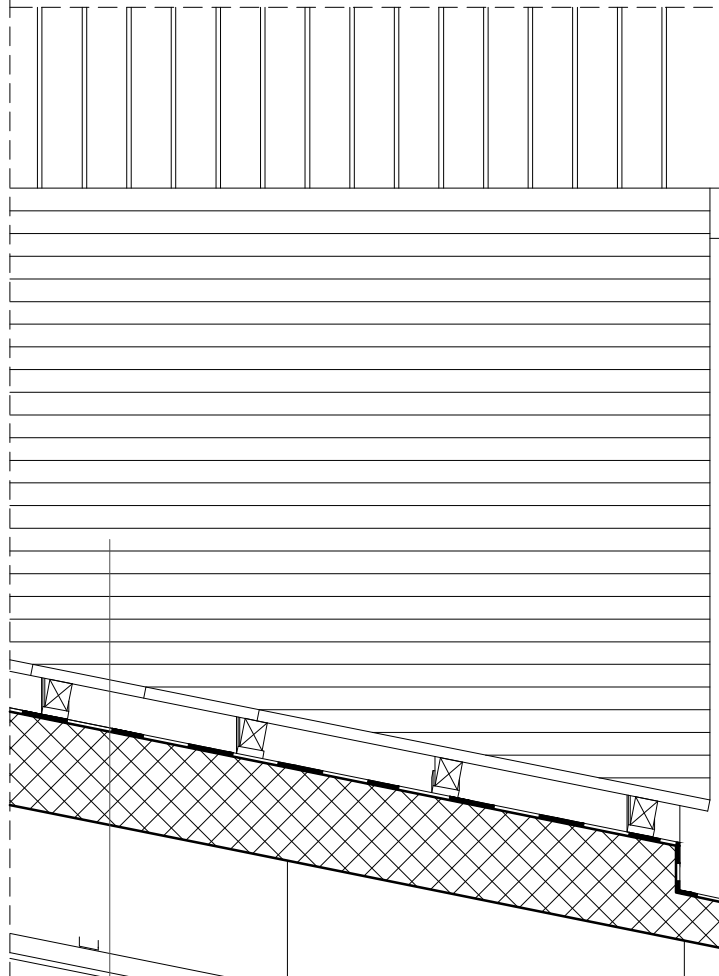
regulabilni nosači

UNUTRA

K1

- BETONSKE PREDGOT. PLOČE 4 CM
- REGULABILNI NASAČI
- HIDROIZOLACIJA SIKA 1 CM
- BETON ZA PAD 4 - ** CM
- POLIETILENSKA FOLIJA
- TERMOIZOLACIJA XPS 2 x 7 CM
- PARNA BRANA 1 CM
- PARORASTERETNI SLOJ 2 CM
- AB PLOČA (OLAKŠANA ŠUPLJIM CIJEVIMA) 35 CM

ALUMINIJSKA LETVICA

D1

- DEKING (ŠARAFLJEN NA MEZOMURALE) 2.4 CM
- MEZOMURALI 5x8 CM
- TVRDA GUMA (MJESTIMIČNO) 2 CM
- HIDROIZOLACIJA SIKA 1 CM
- AB PLOČA 25 CM
- AKVAPANEL NA NOSAČIMA 1.3 CM

VANI

UNUTRA

Mk1

- LINOLEUM (SIVI TON) 0.6 CM
- ELAFONO SLOJ 0.6 CM
- ESTRIH 6 CM
- POLIETILENSKA FOLIJA
- STIROPOR 3 CM
- PROŠUPLJENA AB PLOČA 35 CM
- OVJEŠENI STROP (PROLAZ INSTALACIJA) 80 CM

Z1

- IMPREGNACIJA
- NOSIVI AB ZID 24 CM
- TERMOIZOLCIJA XPS 8 CM
- OBLOŽNI AB ZID (JED. ARM. - po sredini) 10 CM
- IMPREGNACIJA (protiv atmosferilija i nečistoća)

ALUMINIJSKA LETVICA

P1

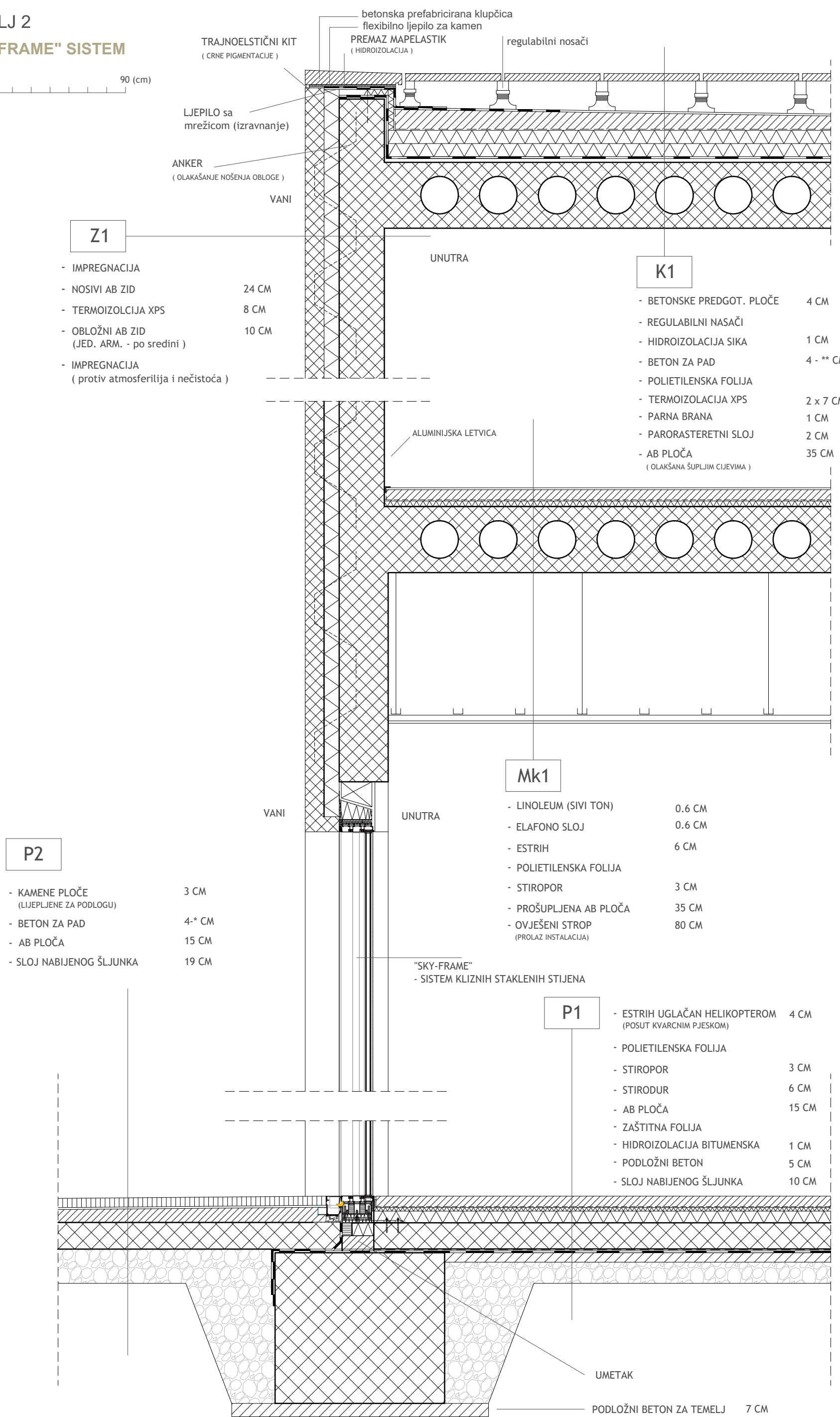
- ESTRIH UGLAČAN HELIKOPTEROM (POSUT KVARCNIM PJEŠKOM) 4 CM
- POLIETILENSKA FOLIJA
- STIROPOR 3 CM
- STIRODUR 6 CM
- AB PLOČA 15 CM
- ZAŠTITNA FOLIJA
- HIDROIZOLACIJA BITUMENSKA 1 CM
- PODLOŽNI BETON 5 CM
- SLOJ NABIJENOG ŠLJUNKA 10 CM

VODONEPROPUSNI SLOJ BETONA

PODLOŽNI BETON ZA TEMELJ 7 CM

DETALJ 2

"SKY-FRAME" SISTEM

Z1

- IMPREGNACIJA
- NOSIVI AB ZID 24 CM
- TERMOIZOLCIJA XPS 8 CM
- OBLOŽNI AB ZID (JED. ARM. - po sredini) 10 CM
- IMPREGNACIJA (protiv atmosferilija i nečistoća)

K1

- BETONSKE PREDGOT. PLOČE 4 CM
- REGULABILNI NASAČI
- HIDROIZOLACIJA SIKA 1 CM
- BETON ZA PAD 4 - ** CM
- POLIETILENSKA FOLIJA
- TERMOIZOLACIJA XPS 2 x 7 CM
- PARNA BRANA 1 CM
- PARORASTERETNI SLOJ 2 CM
- AB PLOČA 35 CM (OLAKŠANA ŠUPLJIM CIJEVIMA)

P2

- KAMENE PLOČE (LIJEPLJENE ZA PODLOGU) 3 CM
- BETON ZA PAD 4-* CM
- AB PLOČA 15 CM
- SLOJ NABIJENOG ŠLJUNKA 19 CM

Mk1

- LINOLEUM (SIVI TON) 0.6 CM
- ELAFONO SLOJ 0.6 CM
- ESTRIH 6 CM
- POLIETILENSKA FOLIJA
- STIROPOR 3 CM
- PROŠUPLJENA AB PLOČA 35 CM
- OVJEŠENI STROP (PROLAZ INSTALACIJA) 80 CM

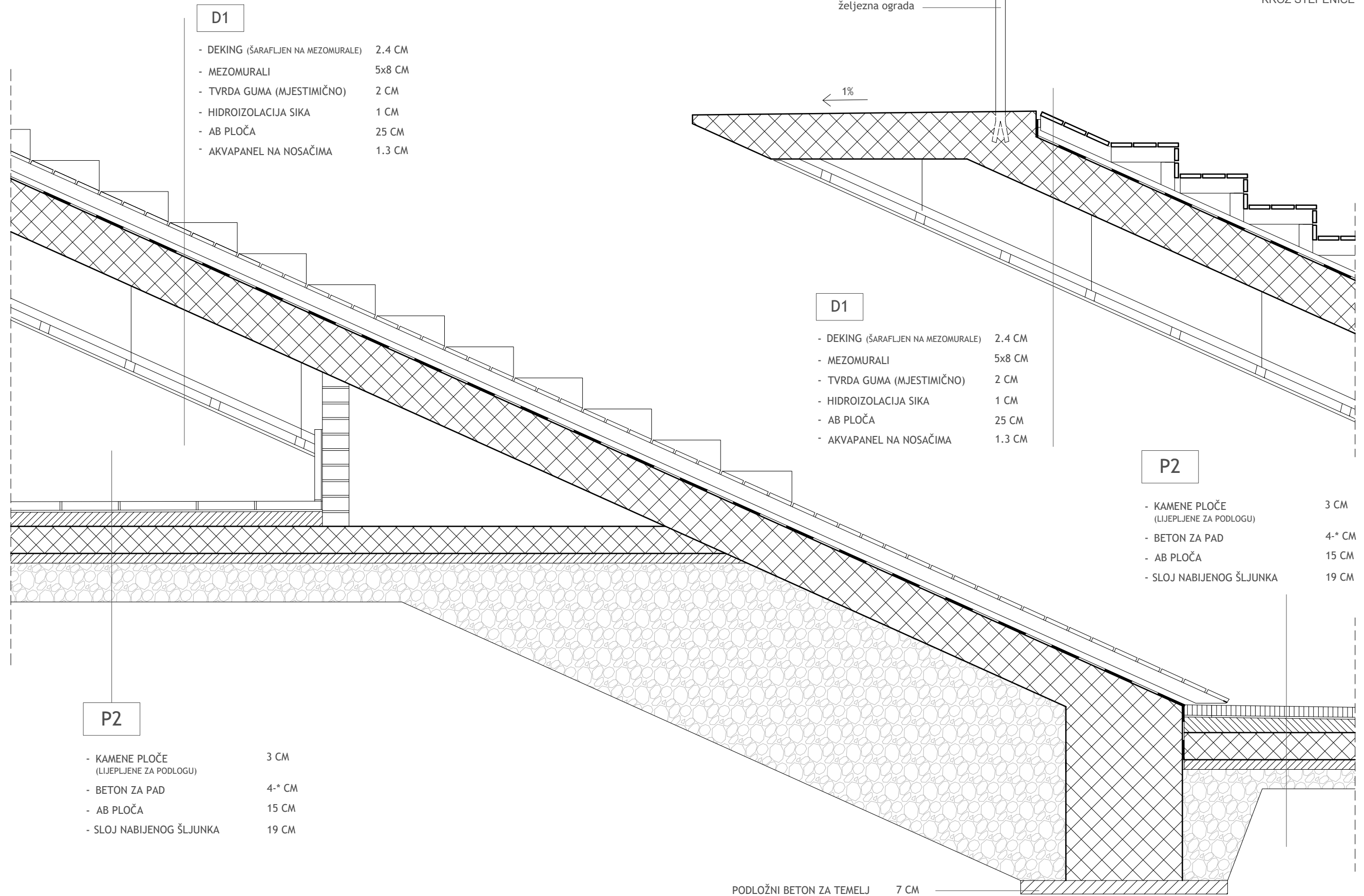
P1

- ESTRIH UGLAČAN HELIKOPTEROM (POSUT KVARCINIM PJEŠKOM) 4 CM
- POLIETILENSKA FOLIJA
- STIROPOR 3 CM
- STIRODUR 6 CM
- AB PLOČA 15 CM
- ZAŠTITNA FOLIJA
- HIDROIZOLACIJA BITUMENSKA 1 CM
- PODLOŽNI BETON 5 CM
- SLOJ NABIJENOG ŠLJUNKA 10 CM

UMETAK

PODLOŽNI BETON ZA TEMELJ 7 CM

DETALJ 3
DISK

D1

- DEKING (ŠARAFLJEN NA MEZOMURALE) 2.4 CM
- MEZOMURALI 5x8 CM
- TVRDA GUMA (MJESTIMIČNO) 2 CM
- HIDROIZOLACIJA SIKA 1 CM
- AB PLOČA 25 CM
- AKVAPANEL NA NOSAČIMA 1.3 CM

D1

- DEKING (ŠARAFLJEN NA MEZOMURALE) 2.4 CM
- MEZOMURALI 5x8 CM
- TVRDA GUMA (MJESTIMIČNO) 2 CM
- HIDROIZOLACIJA SIKA 1 CM
- AB PLOČA 25 CM
- AKVAPANEL NA NOSAČIMA 1.3 CM

P2

- KAMENE PLOČE (LIJEPLJENE ZA PODLOGU) 3 CM
- BETON ZA PAD 4-* CM
- AB PLOČA 15 CM
- SLOJ NABIJENOG ŠLJUNKA 19 CM

P2

- KAMENE PLOČE (LIJEPLJENE ZA PODLOGU) 3 CM
- BETON ZA PAD 4-* CM
- AB PLOČA 15 CM
- SLOJ NABIJENOG ŠLJUNKA 19 CM

PODLOŽNI BETON ZA TEMELJ 7 CM

Fe 50/12

željezna ograda

DETALJ PRESJEKA
KROZ STEPENICE

Introvertirani svijet interpretacijskog centra.

PERSPEKTIVA 1

Mediterranski ugođaj u hladovini ispod trske s brojnim mjestima za sjedenje.

PERSPEKTIVA 2

Sjedenje u hladu ispod trske ili na osunčanoj "palubi" - dio sa skalama, a dio kosa ploha za sunčanje, klizanje djece i sl.

PERSPEKTIVA 3

Zelenilo raste iz betonskih pitara većih dimenzija koji imaju i ulogu klupe za sjedenje.

PERSPEKTIVA 4

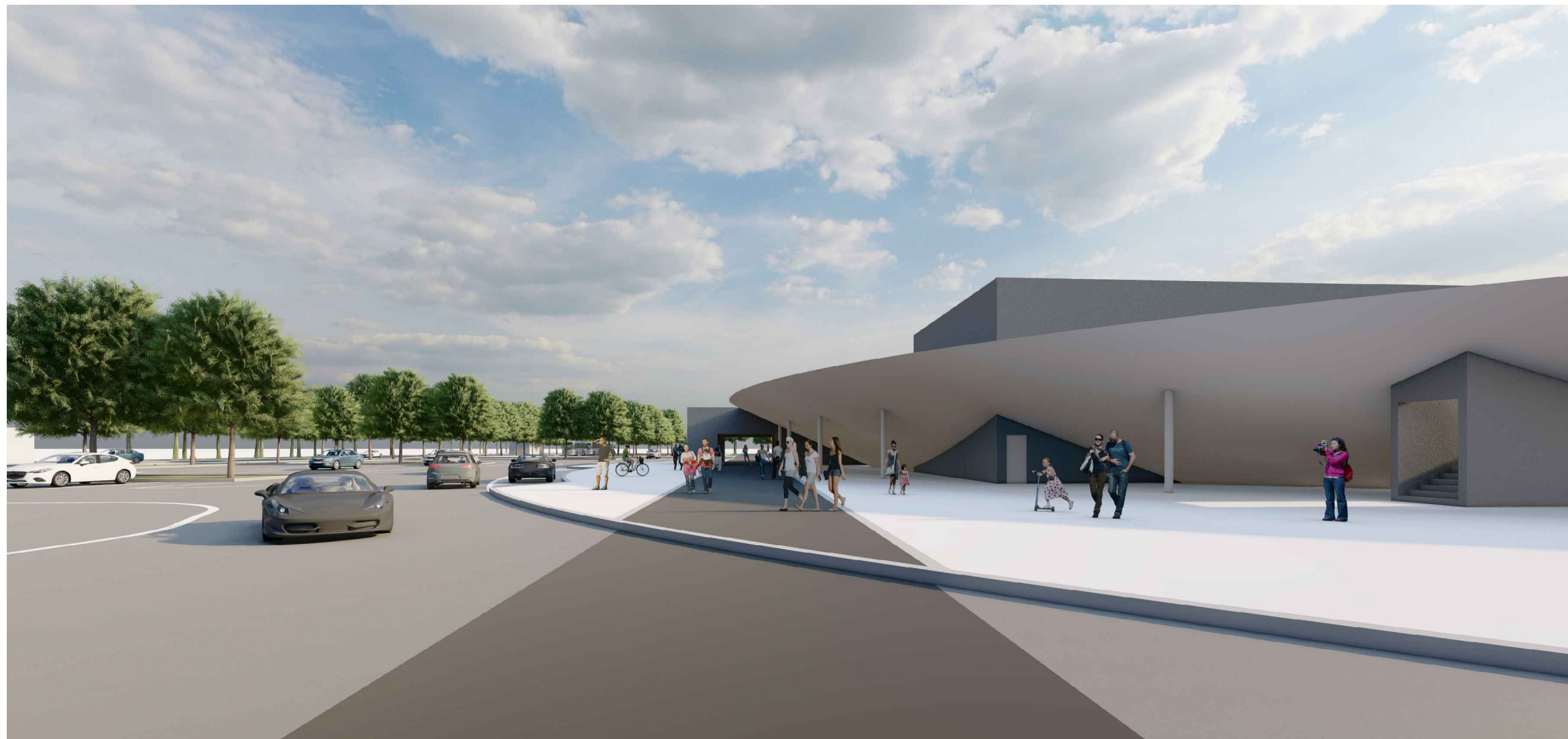
Prolaskom kroz "kontakt" volumene ulazite u jedan novi svijet - svijet interpretacijskog centra.

PERSPEKTIVA 5

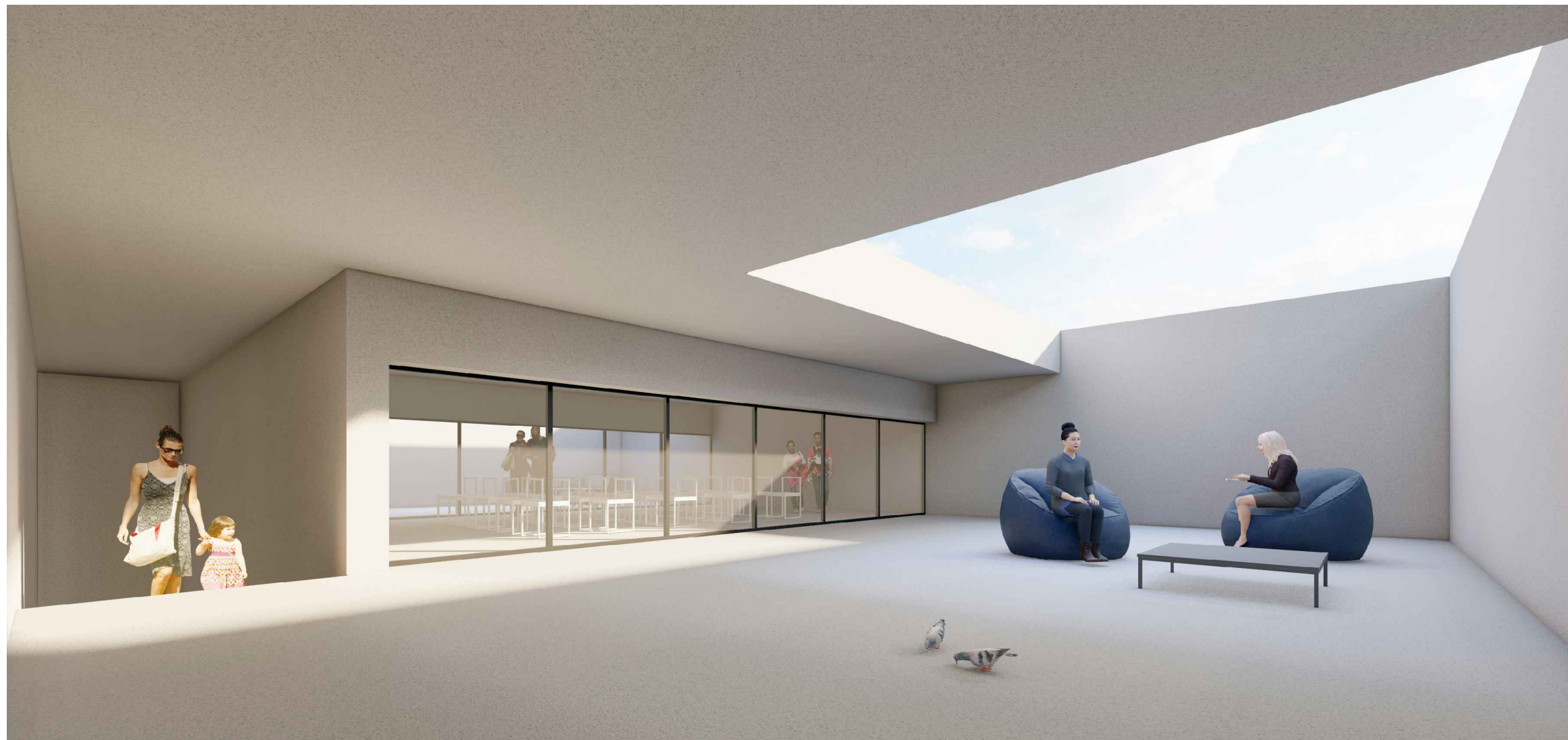
Pogled s osunčane "palube" prema objektima.

PERSPEKTIVA 6

Pješačka trasa koja vodi od mjesta dolaska agencijskih autobusa do interpretacijskog centra odnosno mjesta odlaska za slapove.

PERSPEKTIVA 7

Introvertiraniji sadržaji na katu poput administrativnih i uredskih prostora.

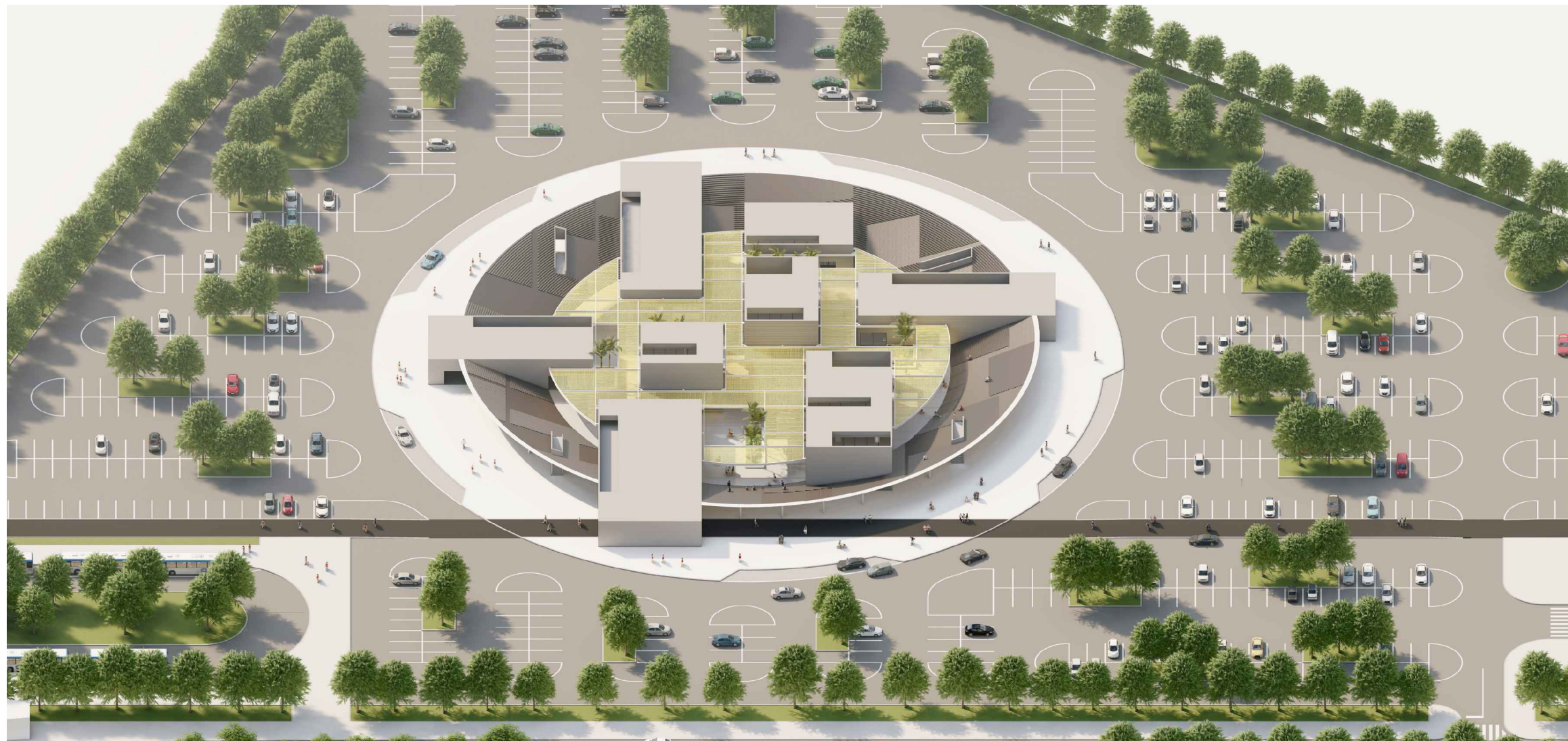
PERSPEKTIVA 8

Otvorenost prizemnih sadržaja prema posjetiteljima.

PERSPEKTIVA 9

Objekt kao "stroj" koji privlači posjetitelje sa svih strana.

ASKONOMETRIJA 1

Vidljiva rahlost kako volumena tako i nastrešnice od trske.

Nastrešnica od trske se točkasto pridržava za pune volumene što stvara doživljaj njenog lebdenja.

Odnos parking - objekt.

ISKAZ KVADRATURA

KIS = 0.11

KIG = 0.1

BROJ PARKING MJESTA ZA OSOBNA VOZILA = 911
 BROJ PARKING MJESTA ZA AGENCIJSKE AUTOBUSE = 26
 BROJ PARKING MJESTA ZA AUTOBUSE NP KRKA = 6
 BROJ PARKING MJESTA ZA TAXI VOZILA = 12

POSTOTAK ZELENILA NA PARCELI = 10%

1	- SUVENIRNICA	96,6 m ²
2	- PREZENTACIJSKA SALA	89,25 m ²
3	- SPREMIŠTE VANJSKOG PARKIRALIŠTA	13,56 m ²
4	- OPREMA ZA ODRŽAVANJE ZELENILA	11,56 m ²
5	- VATROGASNA OPREMA	24,28 m ²
6	- RAČUNALNA OPREMA	11,67 m ²
7	- ARHIVA	9,95 m ²
8	- SANITARNA OPREMA	18,42 m ²
9	- AMBULANTA	34,4 m ²
10	- GARDEROBA I SANITARIJE OSOBLJA	24,1 m ²
11	- INFO PULT	19,5 m ²
12	- SANITARIJE	31,6 m ²
13	- PROPAGANDNI MATERIJALI	14,4 m ²
14	- SAMOPOSUGA	78,17 m ²
15	- OPREMA I PRIBOR ZA ČIŠĆENJE	17,5 m ²
16	- SPREMIŠTE SAMOPOSUGE	17,12 m ²
17	- SANITARIJE	34,20 m ²
18	- ARHIVA.....	24,38 m ²
19	- PRODAJA KARATA	17,43 m ²
20	- CAFFE BAR S POPRATNIM PROSTORIMA	104,79 m ²
21	- PROSTOR ZA PREDAVANJA S SERVISNIM DIJELOVIMA	123,04 m ²
22	- RESTORAN	198,20 m ²
23	- KUHINJA RESTORANA	67,46 m ²
24	- SERVISI + GARDEROBA OSOBLJA	71,00 m ²
25	- MULTIMEDIJALNA DVORANA	155,84 m ²
26	- DJEČJA IGRAONICA	41,06 m ²
27	- SANITARIJE	42,80 m ²
28	- "WALK IN" TRAFIKA	26,42 m ²
29	- FAST FOOD	24,05 m ²
30	- PRIRUČNO SPREMIŠTE	18,28 m ²
31	- PROSTOR ZA EDUKACIJU I SASTANKE OSOBLJA	100,92 m ²
32	- ADMINISTRACIJA	32,50 m ²
33	- ADMINISTRACIJA SASTANCI	27,68 m ²
34	- UREDSKI PROSTORI	47,25 m ²
35	- SOBA ZA SASTANKE	40,16 m ²
36	- JEDNOSOBNI APARTMAN	74,00 m ²
	UKUPNO	2061,72 m ²

IZVORI:

OASE #98 | Narrating Urban Landscapes

Nigel Coates | Narrative Architecture

Michael Tawa | Place, Country and Chorography Towards
a Kinesthetic and Narrative Practice of Place

Peter Zumthor | Thinking architecture

https://hr.wikipedia.org/wiki/Hadrijanova_vila

<https://99percentinvisible.org/article/lessons-sin-city-architecture-ducks-versus-decorated-sheds/>

https://www.architectmagazine.com/design/of-ducks-and-decorated-sheds-a-review-of-i-am-a-monument_o

<http://stephenpollarddesign.com/thebigfrock.htm>

<https://www.archdaily.com/778003/the-intersection-of-art-and-architecture-the-best-products-showrooms-by-site-sculpture-in-the-environment>

<https://www.behance.net/gallery/8440337/BEST-Inside-Outside-Building>

<https://www.arch2o.com/birds-nest-beijing-olympic-stadium-herzog-de-meuron/>

https://www.designbuild-network.com/projects/national_stadium/

<https://dsrny.com/project/blur-building>

https://www.designingbuildings.co.uk/wiki/Blur_Building

https://en.wikipedia.org/wiki/High_Line

<https://dsrny.com/project/the-high-line>

<http://www.galinsky.com/buildings/prada/>

<https://www.oma.com/projects/prada-epicenter-new-york>

https://hr.wikipedia.org/wiki/Vila_Savoje

<https://www.khanacademy.org/humanities/ap-art-history/late-europe-and-americas/modernity-ap/a/corbusier-savoje>

<https://www.archdaily.com/84524/ad-classics-villa-savoje-le-corbusier>

<https://www.oma.com/projects/netherlands-embassy>

<https://www.dw.com/en/architecture-of-remembrance-and-hope-daniel-libeskind-turns-75/a-19251296>

<https://miesarch.com/work/2504>

<https://www.dw.com/en/architecture-of-remembrance-and-hope-daniel-libeskind-turns-75/a-19251296>

<https://www.archdaily.com/tag/tatiana-bilbao>

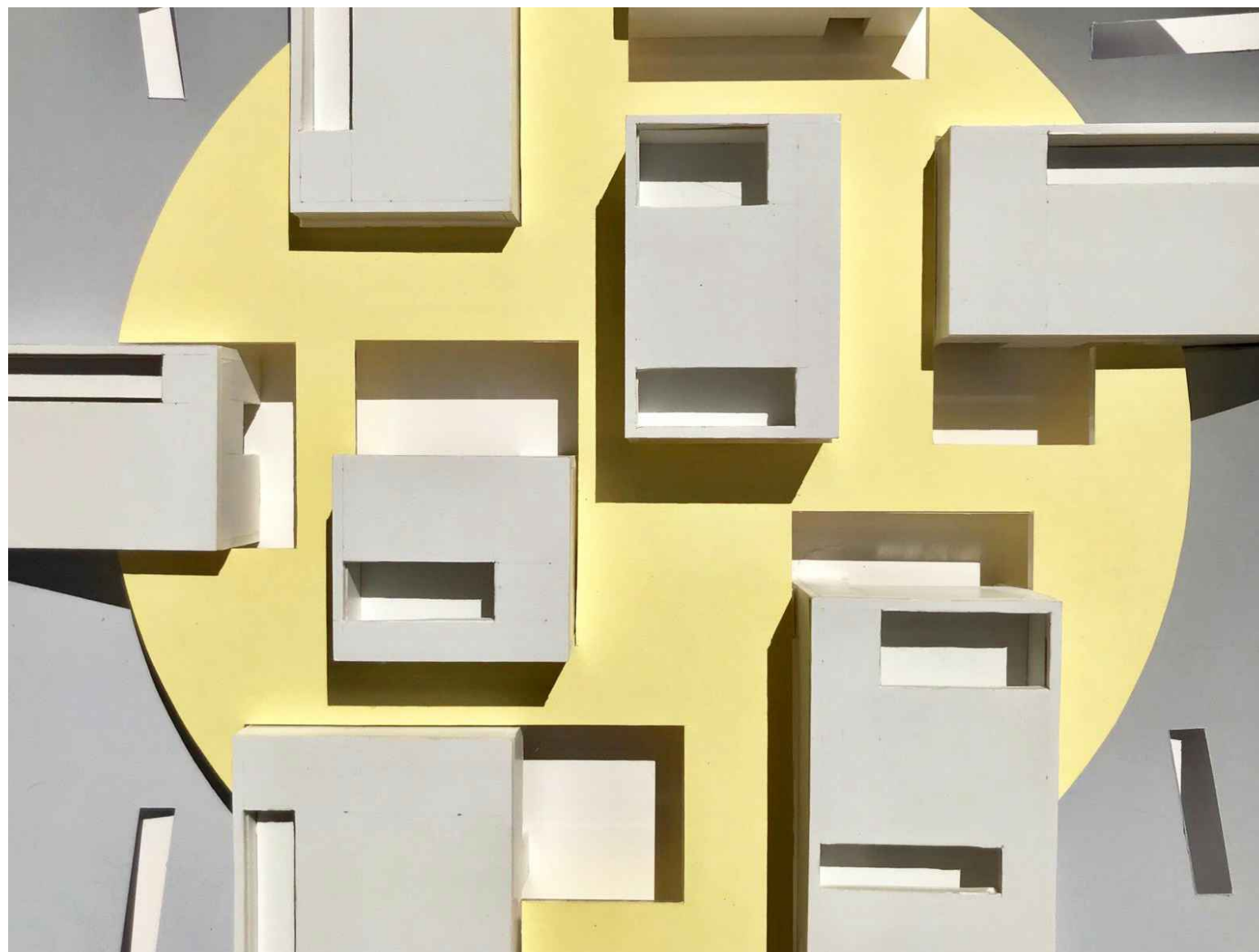

FOTOGRAFIJA MAKETE 2

FOTOGRAFIJA MAKETE 3

FOTOGRAFIJA MAKETE 4

zahvala

mentoru prof. Neni Keziću i komentorici Sanji Matijević Barčot
na nesebičnoj pomoći, savjetima i smjernicama;
obitelji, prijateljima i kolegama na nesebičnoj podršci i osloncu.